

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
Министерство просвещения Республики Казахстан
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
Национальная академия образования имени И. Алтынсарина

**«ҮЗДІК ПЕДАГОГ» КОНКУРСЫ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО КОНКУРСУ «ЛУЧШИЙ ПЕДАГОГ»**

Астана – 2023

БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының Ғылыми-әдістемелік кеңесімен баспаға ұсынылды (2023 жылғы 02 мамырдағы №2 хаттама).

Рекомендовано к изданию Научно-методическим советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 2 от 02 мая 2023 года)

«Үздік педагог» конкурсы бойынша әдістемелік ұсынымдар. – Астана қаласы: БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2023 – 96 б.

Методические рекомендации по конкурсу «Лучший педагог». – город Астана: Национальная академия образования имени И. Алтынсарина, 2023. – 96 стр.

Бұл әдістемелік ұсынымдама "Үздік педагог" конкурсына қатысатын педагогтерге көмек көрсету мақсатында әзірленді. Әдістемелік ұсынымдамада педагогтерге республикалық "Үздік педагог" конкурсына дайындалу бойынша ұсыныстар берілді.

Әдістемелік ұсынымдама мектепке дейінгі, орта және кәсіптік-техникалық білім беру ұйымдарының әкімшілігіне, педагогтерге, сондай-ақ, Білім басқармаларының және Әдістемелік кабинет қызметкерлеріне арналған.

Данные Методические рекомендации разработаны с целью оказания помощи педагогам, участвующим в конкурсе «Үздік педагог». В Методических рекомендациях даны предложения и рекомендации для педагогов дошкольных организаций, организаций среднего и профессионально-технического образования по подготовке к республиканскому конкурсу «Лучший педагог».

Методические рекомендации предназначены для педагогов и администрации дошкольного, среднего и профессионально-технических организаций образования, а также для сотрудников Управлений образования и методических кабинетов.

© БІ. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2023
©Национальная академия образования
им. И. Алтынсарина, 2023

ГЛОССАРИЙ

Педагог – педагогтік немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білімі бар және білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, білім беру қызметін әдістемелік қолдау немесе ұйымдастыру бойынша педагогтің кәсіптік қызметін жүзеге асыратын адам¹;

Педагог портфолиосы – педагогтің білім беру қызметіндегі жеке және кәсіби жетістіктері, оқушыларының оқуы мен тәрбиесі және дамуының нәтижелері, педагогтің белгілі бір уақыт аралығындағы білім беру жүйесін дамытуға қосқан үлесі ұсынылған жеке папкасы (электронды парақша)²;

Тәлімгерлік – педагогтің орта білім беру ұйымында педагогтің кәсіптік қызметіне алғаш рет кіріскен адамға кәсіптік бейімделуіне практикалық көмек көрсету жөніндегі қызметі ;

Өңірлік конкурстық комиссия – Конкурстың әрбір кезеңінің жеңімпаздарын айқындау және Конкурстың келесі кезеңіне қатысу үшін ұсынымдар беру үшін облыстық, қалалық/аудандық деңгейлерде, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалар мен астанада құрылатын комиссия (бұдан әрі – Өңірлік комиссия)²;

Республикалық конкурстық комиссия – Конкурс жеңімпазын айқындау және оған "Үздік педагог" атағын беру үшін Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі (бұдан әрі - Министрлік) құратын комиссия (бұдан әрі – Республикалық комиссия)²;

Апелляциялық комиссия – Конкурстың нәтижелерін қайта қарау үшін республикалық, облыстық, қалалық/аудандық деңгейлерде (республикалық маңызы бар қалаларда және астанада) құрылатын комиссия (бұдан әрі - Апелляциялық комиссия)²;

Біліктілік – тиісті кәсіби қызмет түрі шеңберінде жұмыстарды орындау үшін қажетті кәсіби білім, іскерлік, дағды және жұмыс тәжірибесінің жиынтығы³

Біліктілікті беру – тиісті кәсіптік қызмет түрінің шеңберінде жұмысты орындау үшін қажетті жеке қабілеттілік, кәсіптік білім, машықтар мен дағдылар жиынтығын растау рәсімі³;

---

¹ "Педагог мәртебесі туралы" - Қазақстан Республикасы Заңы/ Қазақстан Республикасының Заңы 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ.

² "Үздік педагог" атағын беру қағидаларын бекіту туралы/Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 12 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 18 ақпанда № 10279 тіркелді.

³ Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы.

Білім беру бағдарламасы – оқытудың мақсатын, нәтижелері мен мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды және оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипатта-маларының біртұтас кешені⁴;

Бейінді оқыту – білім алушылардың мүдделерін, бейімділігі мен қабілеттерін ескере отырып, оқытуды саралау және даралау процесі, білім беру процесін ұйымдастыру⁴;

Білім беру қызметі – білім беру субъектілерінің мақсатты, педагогтік негізделген, дәйекті өзара іс-қимылы барысында жеке адамды оқыту, дамыту және тәрбиелеу міндеттері шешілетін процесс⁴;

Озық педагогикалық тәжірибе – мұғалімнің шеберлігінің жоғары деңгейі, тұрақты педагогикалық нәтиже беретін оқыту және тәрбие тәжірибесі [10].

Білім беру мониторингі – білім беру процестерін жүзеге асырудың жай-күйін және нәтижелері мен шарттары өзгеруінің серпінін, білім алушылар контингентін, білім беру ұйымдары желісін, сондай-ақ олардың қызметі жетістіктерінің рейтингілік көрсеткіштерін жүйелі түрде байқау, талдау, бағалау және болжау⁴;

Білім беру сапасын бағалаудың ұлттық жүйесі – білім беру сапасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына, жеке адамның, қоғам мен мемлекеттің қажеттіліктеріне сәйкестігін белгілеудің институционалдық құрылымдары, рәсімдері, нысандары мен әдістерінің жиынтығы⁴;

Ғылыми-әдістемелік жұмыс – ғылым жетістіктері мен озық педагогикалық тәжірибеге негізделген және үздіксіз білім беру жүйесінің жұмыс істеуін және оны дамытуды жетілдіруге бағытталған қызмет түрі⁴;

Ерекше білім беруді қажет ететін адамдар (балалар) – тиісті деңгейде білім алу және қосымша білім алу үшін арнаулы жағдайларға тұрақты немесе уақытша қажеттілік көріп жүрген адамдар (балалар)⁴;

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау – білім алу үшін қажетті арнаулы жағдайларды айқындау⁴;

Инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс⁴;

Жалпы білім беретін мектеп – білім алушылар мен тәрбиеленушілерге мектепке дейінгі тәрбие беру мен оқыту бағдарламаларын, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, арнаулы оқу мен жеке дамыту бағдарламаларын, сондай-ақ қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымы⁴;

Кешенді тестілеу – ақпараттық-коммуникациялық технологиялар қолданылып, бірнеше оқу пәндері бойынша бір мезгілде өткізілетін емтихан нысаны⁴;

Оқыту – білім алушылар мен тәрбиеленушілердің білімдерді, машықтарды, дағдыларды және құзыреттерді иелену, қабілеттерді дамыту, білімдерін күнделікті өмірде қолдану тәжірибесін иелену және бүкіл өмір бойы білім алуға ынталануын қалыптастыру жөніндегі қызметін ұйымдастырудың мақсатты бағытталған процесі⁴;

Білім саласындағы уәкілетті орган – мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және қосымша білім беру саласында басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының орталық атқарушы органы⁴;

Оқыту нәтижелері – білім алушылардың білім беру бағдарламасын меңгеру бойынша алған, көрсететін білімінің, машықтарының, дағдыларының бағалаумен расталған көлемі және қалыптасқан құндылықтар мен қарым-қатынастар⁴.

---

⁴ Білім туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы

Кіріспе

Кез келген мамандық иесі үшін горизонталь бойынша мансаптық өсу өте маңызды. Горизонталь бойынша мансаптық өсу – маманның өз саласында жеткен жетістіктері үшін марапаттау, тәжірибесін тарату, қызметін насихаттау. Осындай мақсатпен әр салада түрлі конкурстар өткізіліп тұрады, жоғары деңгейде жетістіктері бар педагогикалық қызметкерлерге әр түрлі марапаттар табысталады. Сала қызметкерлері арасында конкурс ұйымдастырудың артықшылығы – мамандардың конкурс жеңімпазы болу мақсатында өз қызметін жүйелендіруіне, жұмысына жаңашылдық енгізуіне, жалпы педагогикалық қызметте табысты кадрларды көрсетуге мүмкіндік береді. Сол себепті ұйым ішінде ғана емес, жалпы әкімшілік-аумақтық деңгейде түрлі салалық конкурстар үнемі ұйымдастырылып тұрады.

Педагогтер арасында ұйымдастырылатын салалық байқаулардың бірегейі және ең танымалы «Үздік педагог» конкурсы. 2012 жылдан бері өткізіліп келе жатқан «Үздік педагог» конкурсының нормативтік негізі бірнеше құжаттармен қамтамасыз етілген. Қазақстан Республикасы «Білім туралы» заңына, Қазақстан Республикасы «Педагог мәртебесі туралы» заңына, «Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығына және «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығына сәйкес, сонымен қатар, педагогтердің кәсіби құзыреттілігін арттыру, үздік педагогтерді анықтау, үздік педагогикалық практикаларды тарату және насихаттау мақсатында «Үздік педагог» конкурсы өткізілуде.

2012-2022 жылдар аралығында мектепке дейінгі және орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының 600-ден аса педагогі конкурс жеңімпазы атанды. Сонымен қатар, жыл сайын педагогтердің аталған конкурсқа қызығушылықтары артуда. Сондықтан әдістемелік ұсынымдаманың мақсаты - «Үздік педагог» конкурсына қатысушы педагогтердің сапасын арттыру, ол үшін қатысушыларға конкурстың өткізу тәртібі мен кезеңдерін түсіндіру, конкурсқа дайындық кезеңдері бойынша ұсыныстар жасау.

Әдістемелік ұсынымдаманың **бірінші бөлімінде** Конкурсқа қысқаша шолу, яғни 2012 жылдан бастап Конкурсқа тарихи шолу жасалды. Ол үшін келесі мәліметтер ұсынылды:

- 1) Конкурстың мақсат-міндеттері;
- 2) Конкурс қатысушыларына қойылған талаптар;
- 3) 2012-2022 ж.ж. аралығында педагогтердің жеңімпаздар саны;

4) Конкурста жетістікке жету үшін қандай тараптар бірлесе, жұмыла жұмыс жасауы керек;

5) Әдістемелік кабинеттер/орталықтар Конкурс қорытындысына талдау жасап, қандай мәселелерге назар аудару қажеттілігі туралы ұсыныстар жасалды.

Екінші бөлімде педагогтерге "Үздік педагог" конкурсын өткізу тәртібі мен шарттары түсіндірілді. Өйткені 2022 жылдан бастап алғашқы рет конкурс жаңаша форматта өткізілді. Конкурстың барлық кезеңдері толығымен цифрландырылды. Сондықтан бұл ұсынымдамада құжаттарды қалай және қандай платформаға жүктеу қажеттілігі туралы және әр кезеңде нені және қалай дайындау, қандай көрсеткіштер бойынша не бағаланатыны қарастырылды.

Үшінші бөлімде Конкурстың қатысушыларына қысқа мерзімді жоспар, бейнесабқты дайындау, педагогтің, білім алушылардың жетістіктері бойынша әдістемелік ұсыныстар жасалды.

Жалпы, Конкурс жас педагогтердің және ұзақ жылдар бойы білім саласында еңбек етіп келе жатқан педагогтердің өз мамандығына деген көзқарасын өзгертті және олардың өз қызметіне деген уәждемесін арттырды.

1 Байқауға қысқаша шолу

Республикалық «Үздік педагог» 2012 жылдан бастап өткізілуде. Бастапқы жылдары 32 педагогке «Үздік педагог» атағы берілді. Конкурстың ережесі «Үздік педагог» атағын беру қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 12 бұйрығына сәйкес нақтыланды. Осы кезеңнен бастап жыл сайын 64 педагогке «Үздік педагог» атағы беріліп келеді.

2012 жылдан бастап 2022 жылға дейін байқауға қатысуға мыңдаған педагог өтініштерін берді, бірақ көбісі 3-кезеңге (республикалық деңгейге дейін) жете алмайды. Он жылдың ішінде 600-ден аса педагог республикалық «Үздік педагог» атағына ие болды. Алайда, төмендегі 1-кестеде 10 жыл аралығындағы жеңімпаздар саны 545 педагог, өйткені бұл көрсеткішті тек қана орта білім беру ұйымындарында қызмет жасайтын педагогтер құрайды, ал мектепке дейінгі және кәсіптік-техникалық білім беру ұйымдарының педагогтері бұл санның ішіне кірмеді.

Он жылдан аса уақыттан бері ұйымдастырылып келе жатқан Конкурста ретроспективті талдау нәтижесінде қоғам үшін мынадай маңыздылығын атап өту қажет. Алдымен, конкурс педагогтерді жаңашылдыққа, инновацияға жетелеуге үлкен септігін тигізді. Конкурста педагог қызметінің озық тәжірибесі бағалау шарттарына енетінін білген педагогтер өз жұмысына басқаша қырыннан қарап, нәтижеге жетелейтін жаңашылдықты енгізуге, жаңа әдістемелерді қолдануды әдетке айналдырды.

Екіншіден, Конкурс үздік педагогикалық тәжірибелерді таратуға мүмкіндік берді. Білім сапасын арттыруға ықпал ететін тәжірибелерді қолданған үздіктердің әдістемелерін басқа әріптестері қолдана бастады. Бұл өз кезегінде педагогтер қоғамдастығы арасындағы горизонталь бойынша коммуникация мен диалогті кеңейтті.

Үшіншіден, Конкурс көпшіліктің «мұғалім» мамандығына назарын аудартып, қызығушылықтарын арттырды. Конкурста жеңімпаз болып, атағы Республика деңгейде тараған педагогтердің жетістіктерін көрген жеткіншектер осы мамандықты таңдауға көңіл аударды.

Тағы бір маңыздылығы – педагогтің қоғамдағы орны мен педагог болуға лайықты тұлға туралы қоғамдық көзқарасқа жаңа леп әкелді. Қазіргі таңда қоғамда педагогтің тұлғасы мен миссиясына үлкен көңіл бөлінуде. Сондықтан қоғамдағы кез келген тұлғада келесі сұрақтар туындайды:

- Педагог деген кім?
- Оның мақсат-міндеттеріне не жатады?
- Ол қоғамда қандай роль атқарады?

«Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы заңында «педагог – педагогтік немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білімі бар және білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, білім беру қызметін әдістемелік қолдау немесе ұйымдастыру бойынша педагогтің кәсіптік қызметін жүзеге асыратын адам» - делінген.

«Мұғалім» мамандығына әрқашан жоғары талаптар қойылады. Өйткені қоғамның дамуы мен оның болашағы педагогтерге байланысты.

Қазіргі таңда «мұғалім» мамандығына талаптар өзгеріп жатыр, сонымен қатар, педагогтердің міндеттері де өзгеруде. Егер бұрын педагогтің міндеті – білім алушыларға білімді беру ғана болса, бүгінгі таңда педагог білім алушыларға білімді қалай меңгеруге, оқу әрекетін ұйымдастыруға, білім алушылардың сыни ойлауын қалыптастыруға үйретеді. Сонымен қатар, педагог білім алушыларда мектепте алған білімдерін өмірде, іс жүзінде, яғни өмірлік жағдаяттарда қолдана білу дағдыларын қалыптастырады.

Уақыт талабына сай болу үшін әр педагог өзінің кәсіби құзыреттілігін арттыруы қажет. Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігін арттырудың бірнеше жолы бар:

- біліктілікті арттыру курстары;
- біліктілік санатына аттестаттаудан өту;
- ғылыми-зерттеу қызметі;
- әдістемелік бірлестіктің жұмысына, семинарларға, вебинарларға, конференцияларға, шеберлік сыныптарына белсенді қатысу;
- тәжірибені жалпылау және тарату;
- әр түрлі конкурстарға қатысу.

Сондықтан республикалық «Үздік педагог» конкурсы – педагогтің біліктілігін арттырудың бір жолы, өйткені бұл Конкурста педагогтер жинақтаған үздік педагогикалық тәжірибесімен бөлісіп, үздік сабақтарды өткізеді. Педагог мәртебесін арттыру, үздік педагогтерді танымал ету, озық тәжірибелерді трансляциялау үшін республикалық «Үздік педагог» конкурсы өткізілуде.

Конкурстың мақсаты – педагогтердің мәртебесін көтеру, олардың кәсіби біліктілігін және кәсіби өсуін қолдау және ынтыландыру, кәсіби шебер педагогтерді елге танымал ету, үздік педагогикалық практикаларды жариялау, тарату және насихаттау.

Конкурсқа мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында жұмыс атқаратын педагогтер қатыса алады. Қазақстанда **республикалық «Үздік педагог» конкурсы 2012 жылдан бастап өткізілуде.** 2012-2022 жылдар аралығында конкурс аясында мектепке дейінгі және орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының 600-ден астам педагогі жеңімпаз атанды.

2022 жылдан бастап конкурс цифрландырылған форматта өткізіле басталды. Конкурстың барлық кезеңдері – қатысушыларды тіркеуден бастап, республикалық кезеңнің қорытындысын шығаруға дейін толығымен цифрландырылды. Құжаттарды қабылдау 2022 жылдың қыркүйек айынан басталып қазан айына дейін жалғасты. Байқаудың кезеңдері:

- қатысуға өтінім беру;
- тіркелу;
- конкурстық құжаттаманы тапсыру;
- бағалау – *teachercontest.iac.kz* порталы бойынша жүзеге асырылады.

2022 жылдан бастап кез келген қатысушы өтінімді толтырғаннан кейін байқаудың одан әрі динамикасын бақылай алады.

2022 жылы «Үздік педагог» конкурсына мыңнан астам педагог өтініш берді. Осындай қатысушылар саны «Үздік педагог» конкурсының маңызы зор екенін, педагогтердің аталған Конкурсқа қызығушылығы артқанын көрсетті.

Екіншіден, Конкурс жас мамандардың білім саласына келуге деген мотивациясын көтерді және көп жылдар бойы білім саласында нәтижелі еңбек етіп келе жатқан озық педагогтердің еңбегі лайықты бағаланды.

Аталған Конкурстың қатысушыларына қойылған талаптарды қарастырайық. Олар келесілер:

«Үздік педагог» конкурсына **білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін және кемінде бес жыл үздіксіз педагогикалық өтілі бар педагогтер** қатыса алады

Педагогтердің және білім алушылардың жетістіктері халықаралық, республикалық және облыстық деңгейде бар болса, олар Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің **№514 бұйрығына** сәйкес болуы тиіс

Қатысушының үздік тәжірибесі болуы және оның нәтижелігі, тиімділігінің дәлелі болуы шарт (**5 минуттік бейнеролик**)

15 минуттік бейнесабак. Бағалау критерийлері:

- ә) бейнесабактың мақсаты нақты және қолжетімді;
- а) белсенді әдістерді тиімді қолдану;
- б) ресурстарды пайдалану;
- в) формативті бағалау;
- г) педагогтің сөйлеу мәнері;
- д) шешендігі;
- е) сыни тұрғыдан ойлау қабілеті

Конкурсқа қатысушылар – балабақша, мектеп, колледж педагогтері

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗДАР !

Екі кезеңнің қорытындысы бойынша **ең жоғары ұпай жинаған педагогтер** Конкурстың **республикалық деңгейіне жолдама** алады.

Шекті балдан төмен ұпай жинаған қатысушылар Конкурстың келесі кезеңіне **қатыстырылмайды**

Толық ақпарат бермеген қатысушылар автоматты түрде Конкурстың **бірінші кезеңінен шектетіледі және басқа кезеңдерде де қатыспайды [1]**

Төменде берілген №1-кестеде қай аймақтан қанша педагог «Үздік педагог» атағына ие болғанын көруге болады.

№1- кесте. 2012-2022 ж.ж. аралығында педагогтердің «Үздік педагог» байқауына қатысуы және сапалық көрсеткіштері

**1-кесте. Өңірлер бойынша «Үздік педагог»
конкурсының жеңімпаздары**

№	Өңір	«Үздік педагог» атағының иегерлері
1	ҚР	545
2	Ақтөбе	48
3	Астана қ.	38
4	Алматы қ.	37
5	БҚО	36
6	Манғыстау	34
7	СҚО	34
8	Жамбыл	42
9	Павлодар	36
10	Ақмола	29
11	Қызылорда	26
12	Қостанай	33
13	Алматы	18
14	ШҚО	9
15	Түркістан	18
16	Шымкент қ.	15
17	Атырау	27
18	Қарағанды	25
19	Абай	15
20	Жетісу	20
21	Ұлытау	5

Жалпы, «Үздік педагог» конкурсының жеңімпазы болу үшін, үлкен дайындық жұмысты талап етеді. Конкурста жоғары нәтиже көрсету үшін бірнеше қатысушының өзара үйлесімді, жүйелі және бірлескен жұмысы қажет. Алдымен, үздік педагог болуды жоспарлаған педагогтің байқауға қатысу үшін өз қызметін жоспарлауы және үнемі рефлексия жүргізуі маңызды. Одан кейін білім беру ұйымы менеджментінің әлеуетті педагогтерді қолдауы, олардың конкурсқа қатысуын ынталандыруы маңызды. Үшіншіден, қолдаушы тарап – өңірлік әдістемелік кабинеттер мен орталықтар болып табылады. Осы үш тарап

– педагог-қатысушы, мектептің басшылығы, әдістемелік кабинет/орталық қызметкерлері өз жұмысын сапалы және жауапты жүргізген жағдайда ғана жыл сайын республикалық деңгейде болмаса да, өңірлік деңгейде жеңімпаздар шығаруға болады. Соңғы екі тарап педагогтердің бойында үнемі өзін-өзі жетілдіру, ұдайы білім алу мен іздену мәдениетін қалыптастыруда үлкен рөл атқарады. Осындай мәдениет қалыптасқан педагогтің кез келген конкурста ғана емес, санатын көтеруде де табысты болатындығы анық.

Конкурстың жеңімпазы болу тек педагогтің ғана емес, сол педагог еңбек ететін білім беру ұйымы басшылығының жұмысының сапасын көрсетеді. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» № 83 бұйрықта мектеп басшыларының еңбегін бағалаудың бір критерийі ретінде сол білім беру ұйымынан шыққан санаты жоғары педагогтер саны да есептеледі. Сондықтан педагог-шебер және үздік педагогтердің жиі шығуы мектептегі дұрыс менеджмент қалыптасқандығының айғағы ретінде директор мен оның орынбасарларының санаттарын көтеру барысында қарастырылады.

Пән бойынша, жалпы, өңірден үздіктердің көптеп шығуы жауапты әдіскердің де еңбегінің сапасын көрсетеді. Себебі сапалы әдістемелік қолдаусыз бәсекелестігі жоғары Конкурста жетістікке жету қиын. Сондықтан әдістемелік кабинеттер/орталықтар қызметкерлері, оның ішінде пән бойынша жауапты әдіскерлер, білім беру ұйымының басшылары және әдістемелік бірлестік жетекшілері үнемі талдау жасап, байқауға қатысушылардың сапалық құрамын жетілдіруге қатысты жұмыс жасауы тиіс. Әр әдіскер талдауды келесі көрсеткіштер бойынша жасауы мүмкін:

- 1) Пән бойынша жеңімпаздар саны;
- 2) Оқыту тіліне қатысты талдау (артықшылығы, айырмашылығы);
- 3) Пән бойынша педагогтердің қызығушылығы, белсенділігі;
- 4) Пән бойынша педагогтердің белсенділігінің төмендігі, оның себептері;
- 5) Пән бойынша педагогтердің қатысуы.

Әдістемелік кабинеттер/орталықтар әдіскерлері жыл сайын Конкурс қорытындысы бойынша талдау жасап, жеңімпаз болуға қандай шарттар ықпал етті, кедергі жасаған факторлар туралы рефлексия жасағаны орынды. Бұл өз кезегінде алдағы жылдары жұмыс сапасын арттыруға алып келеді.

Сонымен қатар, әдіскерлер конкурс жеңімпаздарының тәжірибесін таратып, олардың өзге әріптестерімен тәжірибесімен бөлісуін ұйымдастыруы өзекті. Бұл басқа педагогтерді ынталандыруға, конкурстың процедуралары туралы практикалық ақпарат алуына мүмкіндік береді.

2 "Үздік педагог" атағын беру қағидалары

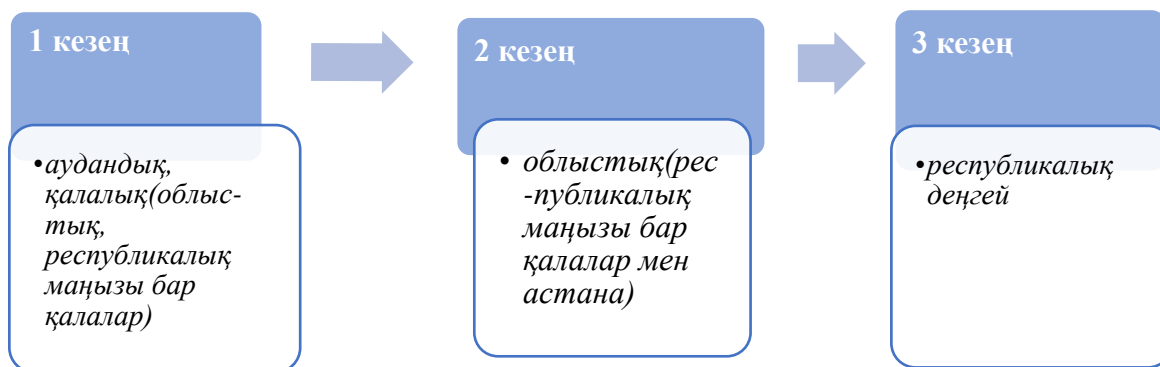
2.1 "Үздік педагог" атағын беру тәртібі

Үш тараптың(қатысушы – мектеп әкімшілігі – әдіскер) сапалы және нақты дайындық жұмыстарын жүргізгеннен кейін және барлық материалдар соңғы екі тараптың мақұлдауына ие болғаннан кейін, Конкурсқа қатысушылар Министрлік тарапынан хабарламада көрсетілген ақпараттық жүйеге өздері құжаттарды(материалдарды) жүктейді.

Ұсынылған құжаттарда (материалдарда) плагиат анықталған жағдайда Комиссия педагогке Конкурстың келесі кезеңінен шеттетілгені туралы хабарлайды. Еркін нысанда хабарлама педагогтің жұмыс орны бойынша білім беру ұйымына жіберіледі;

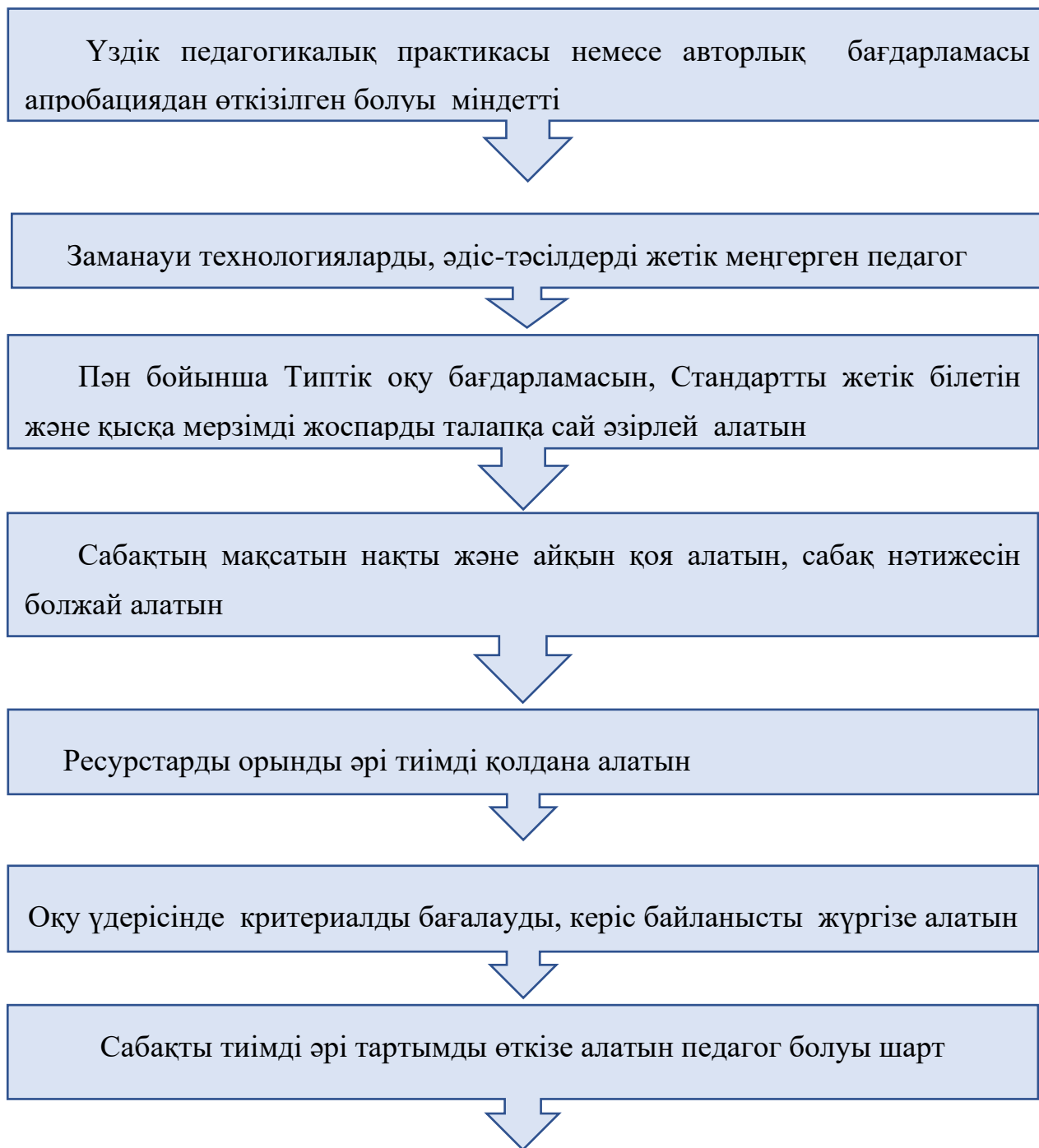
- "Үздік педагог" атағы бір педагогке он жыл ішінде бір рет қана беріледі.

Конкурс келесі кезеңдерді қамтиды:

«Үздік педагог» атағын беру Конкурс қатысушыларына **қойылатын талаптар:**

Егерде педагог жоғарыда қойылған талаптарға сәйкес болса, онда республикалық «Үздік педагог» атағын беру Конкурсына қатыса алады және Конкурсты өткізу қадамдарын білуі тиіс. Олар төмендегілер:

1-қадам

Конкурстың хабарландыруы ауданның/қаланың (облыстық, республикалық маңызы бар қалалардың) білім бөлімі (бұдан әрі – Бөлім) аудан (қала) аумағында таратылатын бұқаралық ақпарат құралдарында жариялануы

2-қадам

Конкурсқа қатысу жөнінде педагогтің шешім қабылдауы

3-қадам

Логин мен құпия сөзді (пароль) құру және платформаға қатысушының тіркелуі

4-қадам

1-кезеңнің талаптарына сәйкес платформаға келесі материалдарды жүктеу:

1) оқыту тіліндегі портфолио;

2) сабақ (оқу) жоспарын ұсына отырып, ұзақтығы 7 (жеті) минуттік бейнесабақ (**мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері үшін**);

3) ұзақтығы 15 (он бес) минуттік бейнесабақ/оқу (**орта, арнайы, қосымша білім беру, техникалық, кәсіптік және орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері үшін**);

4) нысан бойынша бейнероликке қойылатын талаптар мен техникалық шарттарға сәйкес үздік педагогикалық практиканы трансляциялау (ұзақтығы 5 (бес) минутқа дейінгі бейнеролик);

5) Министрлік айқындаған тақырыпта жазылған эссе (500 (бес жүз) сөзден аспауы тиіс).

5-қадам

Комиссия мүшелерінің Конкурса қатысушылардың портфолиосын қарауы және бағалауы

6-қадам

I кезең нәтижелерін қатысушыларға хабарлау

7-қадам

Конкурстың бірінші кезеңінің нәтижелері жарияланғаннан кейін, Конкурстың II кезеңін өткізу туралы хабарландыру жіберу

8-қадам

Комиссия мүшелерінің Конкурстың II кезең қатысушыларының портфолиосын қарау және бағалау

9-қадам

II кезең нәтижелерін қатысушыларға хабарлау

10-қадам

Конкурстың III кезеңін өткізу туралы хабарлау

11-қадам

Комиссия мүшелерінің Конкурстың III кезеңінің қатысушыларының портфолиосын қарау және бағалау

12-қадам

Комиссия мүшелерінің Конкурса қатысушылардың сабақтарына кестеге сәйкес оффлайн қатысуы

13-қадам

III кезең нәтижелерін қатысушыларға хабарлау және **марапаттау рәсімін өткізу** [2].

Жалпы, Конкурстың I кезеңі Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі бекіткен мерзімде өткізіледі, онда Конкурстық комиссия ұсынған аудан, қала (облыстық, республикалық маңызы бар қалалар) деңгейінде Конкурс жеңімпаздары айқындалады.

Конкурстың I кезеңіне қатысу үшін қатысушы Министрліктің ақпараттық жүйесі арқылы «Үздік педагог» атағын беру Қағидаларының 1-қосымшасына сәйкес нысан бойынша электронды форматта 1-кестеде ұсынылған құжаттарды (материалдарды) жүктейді. 1-кестеде нақты конкурстың 1-кезеңіне электронды форматта қатысушы жүктейтін құжаттар тізімі ұсынылған.

2-кесте. Педагог туралы жалпы мәліметтер

Жүктелінетін құжаттар	Өтінім үлгісі																								
1) өтінім	<p style="text-align: center;">"Үздік педагог" атағын беру конкурсына қатысуға ӨТІНІМ</p> <p>Мені конкурсқа қатысуға жіберуіңізді сұраймын. Өзім туралы мынадай мәліметтерді хабарлаймын:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px;">1.</td><td>Жұмыс орны</td></tr> <tr><td>2.</td><td>Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда)</td></tr> <tr><td>3.</td><td>Туылған күні (күні, айы, жылы)</td></tr> <tr><td>4.</td><td>Лауазымы</td></tr> <tr><td>5.</td><td>Педагогикалық өтілі</td></tr> <tr><td>6.</td><td>Лауазымдағы жұмыс өтілі</td></tr> <tr><td>7.</td><td>Білімі (қай оқу орнын, факультетті, қай жылы бітірді)</td></tr> <tr><td>8.</td><td>Біліктілік санаты</td></tr> <tr><td>9.</td><td>Индексі бар үй мекенжайы</td></tr> <tr><td>10.</td><td>Жеке куәліктің деректері (нөмірі, қашан және кім берді, жеке сәйкестендіру номері)</td></tr> <tr><td>11.</td><td>Байланыс телефоны (үй, ұялы), электрондық пошта</td></tr> <tr><td>12.</td><td>Наградалар, көтермелеулер (награданың, көтермелеудің атауы)</td></tr> </table> <p style="text-align: right;">Өтінімді _____ толтыру _____ күні</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Конкурсқа _____ катысушының _____ жеке</p> <p>қолы _____ Білім беру ұйымы басшысының</p> <p>қолы _____</p> <p style="text-align: center;">Мөр орны _____</p>	1.	Жұмыс орны	2.	Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда)	3.	Туылған күні (күні, айы, жылы)	4.	Лауазымы	5.	Педагогикалық өтілі	6.	Лауазымдағы жұмыс өтілі	7.	Білімі (қай оқу орнын, факультетті, қай жылы бітірді)	8.	Біліктілік санаты	9.	Индексі бар үй мекенжайы	10.	Жеке куәліктің деректері (нөмірі, қашан және кім берді, жеке сәйкестендіру номері)	11.	Байланыс телефоны (үй, ұялы), электрондық пошта	12.	Наградалар, көтермелеулер (награданың, көтермелеудің атауы)
1.	Жұмыс орны																								
2.	Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда)																								
3.	Туылған күні (күні, айы, жылы)																								
4.	Лауазымы																								
5.	Педагогикалық өтілі																								
6.	Лауазымдағы жұмыс өтілі																								
7.	Білімі (қай оқу орнын, факультетті, қай жылы бітірді)																								
8.	Біліктілік санаты																								
9.	Индексі бар үй мекенжайы																								
10.	Жеке куәліктің деректері (нөмірі, қашан және кім берді, жеке сәйкестендіру номері)																								
11.	Байланыс телефоны (үй, ұялы), электрондық пошта																								
12.	Наградалар, көтермелеулер (награданың, көтермелеудің атауы)																								
2) оқыту тіліндегі	Педагогтің портфолио үлгісі																								

педагогтің портфолиосы;	
	<p>1. Педагог туралы жалпы мәліметтер.</p> <ul style="list-style-type: none"> - тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда), міндетті түрде 3x4 көлемінде фотосуреті болуы қажет; - жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі; - жұмыс орны куәландырған кадрларды есепке алу жөніндегі жеке іс парағы; - еңбек өтілі (еңбек және педагогикалық); - диплом көшірмелері; - біліктілікті арттыру (сертификаттар мен куәліктердің соңғы 5 (бес) жылдан аспайтын көшірмелері); - марапаттары (грамоталардың, мақтау қағаздарының, алғыс хаттардың, төсбелгілер куәліктерінің, үкіметтік және мемлекеттік наградалардың көшірмелері); - педагогтерді Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы педагогикалық ұйымдарының, білім беру ұйымдары директорларының, әріптестерінің, басқа да қоғамдастық өкілдерінің тануы(пікірлері, алғыс хаттар, грамоталар); - қоғамдастыққа ықпалы (бұқаралық ақпарат құралдарында тануы, қайырымдылық ұйымдарына мүшелік); - оқушылар мен тәрбиеленушілердің құндылықты білім алуын дамыту, басқа елдердің білім беру ұйымдарымен ынтымақтастық, оқушылармен алмасу жөніндегі бағдарламаларды іске асыруға жәрдемдесу.
3) Ұлттық біліктілікті растайтын құжат	Ұлттық біліктілік сертификаты

Екінші кесте бойынша «Үздік педагог» атағын беруге үміткердің жұмыстары сапалық және сандық көрсеткіштер негізінде бағаланады. Мысалы, Ұлттық біліктілік тестілеудің нәтижесі келесідей саналады:

3-кесте. Бағалау парағы

1.	91-100 %	5 балл
2.	81 - 90%	4 балл
3.	71 - 80%	3 балл
4.	61 – 70 %	2 балл

Педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерін бағалауда назар келесілерге аударылады:

- **біліктілікті арттыру сертификаттары** мен куәліктерінің мерзімі соңғы 3 (үш) жылдан аспауы тиіс, сонымен қатар, аталған құжаттар **ҚР Оқу-ағарту министрлігімен келісілген біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламаларының тізілімінде** болуы шарт, өйткені басқа курстардың сертификаттары саналмайды және оларға балл қойылмайды. *Бірақ, өкінішке*

орай, көбінесе, педагогтер аталған шартты ескермей, барлық сертификаттарын жүктейді. Оның ішінде жекеменшік мекемелердің және біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламаларының тізілімінде жоқ ұйымдардың сертификаттарын платформаға жүктейді. Соның салдарынан педагог тарапынан жасалған осындай әрекет әділқазылар алқасы мүшелерінің уақыттарын алады және оны тиімді пайдалануға кедергі болады. Сол себепті педагогтерге арналған біліктілік арттыру курстарын «Өрлеу» БАҰО» АҚ, «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ-ның «Педагогикалық шеберлік орталығы», «Talar» КеАҚ т.б. мемлекетпен аффиляцияланған ұйымдардың курстарынан өту қажет. Өйткені аталған курстар уәкілетті органның (бұдан әрі – ҚР Оқу-ағарту министрлігі) мақұлдауынан өтеді. «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және жүргізу, сондай-ақ педагогтің қызметін курстан кейінгі қолдау қағидалары» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығында көрсетілген талаптарға сәйкес келетін педагогтердің біліктілігін арттыру ұйымы өткізе алады. Талаптарға сәйкес келетін ұйымдар тізімін білім саласындағы уәкілетті органның сайтынан немесе хабарласу арқылы біліп, курсқа қатысу қажет.

Конкурсқа қатысушылар «НЗМ», «Өрлеуден» және тізілімде бар басқа да мекемелердің курстарының сертификаттарын жүктеуі тиіс. *Осындай дұрыс жасалған қадамдар арқылы үміткердің көрсеткіштері нақты болады және сарапшылардың да уақыты үнемделеді*

Педагогтердің марапаттары бойынша білім саласына қатысты наградалардың болуы шарт. Марапаттар тек қана тізімге сәйкес болуы тиіс, өйткені кейбір қатысушылар жекеменшік мекемелерде ақылы жасалған наградаларды не болмаса тізімде жоқ наградаларды жүктейді. Бұндай әрекет жасамау керек, өйткені ондай марапаттар есептелмейді және олар үшін балдар қойылмайды. Сондықтан мемлекеттік наградалар **«Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары туралы»** Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 12 желтоқсандағы N 2676 Заңына және білім саласына қатысты наградаларға сәйкес болған дұрыс. Сол себепті төменде білім саласына қатысты мемлекеттік наградалардың тізімі ұсынылды. Оларға келесі наградалар жатады:

«Қазақстанның еңбек ері» атағы [5]

"Қазақстанның Еңбек Ері" атағы Қазақстан Республикасын экономикалық, әлеуметтік-гуманитарлық дамытудағы аса үздік жетістіктері үшін беріледі.

"Парасат" ордені

"Парасат" орденімен ғылым мен мәдениет, әдебиет пен өнер қайраткерлері, мемлекет және қоғам қайраткерлері, сондай-ақ Республиканың рухани және интеллектуалдық әлеуетін дамыту мен молайтуға зор жеке үлес қосқан не адам құқықтарын және оның әлеуметтік мүдделерін қорғау жөніндегі белсенді қызметі үшін азаматтар наградталады.

"Достық" ордені

"Достық" орденімен азаматтар қоғамда өзара татулықты сақтау жөніндегі жемісті жұмысы, халықтар арасында бейбітшілікті, достық пен ынтымақтастықты нығайтуға сіңірген еңбегі үшін марапатталады.

"Достық" ордені екі дәрежеден тұрады:

- I дәрежелі "Достық";
- II дәрежелі "Достық".

"Ерен еңбегі үшін" (За трудовое отличие) медалі

"Ерен еңбегі үшін" медалімен азаматтар экономикадағы, әлеуметтік саладағы, ғылымдағы, мәдениеттегі және мемлекеттік қызметтегі еңбек жетістіктері үшін наградталады.

Құрметті атақтар

Қазақстан Республикасында келесі құрметті атақтар белгіленген:

"Қазақстанның еңбек сіңірген ұстазы"

"Қазақстанның еңбек сіңірген ұстазы" – аса үздік жетістіктері және Қазақстан Республикасына сіңірген айрықша еңбегі үшін педагогтерге беріледі.

Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасы

Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен азаматтар экономикадағы, әлеуметтік саладағы, ғылымдағы, мәдениеттегі, білім берудегі, әскери және өзге мемлекеттік қызметтегі, қоғамдық және мемлекеттік қызметтегі елеулі жетістіктері үшін наградталады.

Жоғарыда көрсетілген ең жоғары мемлекеттік наградалар, сонымен қатар, білім саласына қатысты наградалар тізілімі **Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің салалық көтермелеу жүйесін бекіту туралы** Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2013 жылғы 08 тамыздағы № 324 бұйрығында көрсетілген. Сондықтан педагогтер платформаға жүктеген марапаттар келесі наградаларға сәйкес болуы тиіс:

"Білім және ғылым министрінің Алғысы"[6]

1) осы Көтермелеу жүйесіне сәйкес нысан бойынша "Білім және ғылым министрлігі мен оның ведомстволық бағынысты ұйымдарының қызметкеріне Алғыс";

2) "Білім және ғылым министрінің Құрмет грамотасы";

3) "Білім және ғылым министрлігі мен оның ведомстволық бағынысты ұйымдарының қызметкеріне Құрмет грамотасы";

4) "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқу ісінің үздігі" құрмет дипломы;

5) "Орта білім беру ісінің үздігі" құрмет дипломы;

6) "Қосымша білім берудің үздігі" құрмет дипломы;

7) "Техникалық және кәсіптік білім беру ісінің үздігі" құрмет дипломы;

8) "Ы.Алтынсарин" төсбелгісі;

9) "Білім беру ісінің құрметті қызметкері" төсбелгісі.

Көтермелеумен марапаттаудың келесі реттілігі (бұдан әрі – Реттілік) айқындалды:

1) білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту мен тәрбиелеу жөніндегі кәсіптік қызметін жүзеге асыратын педагогтер үшін:

"Білім және ғылым министрінің Алғысы";

"Білім және ғылым министрінің Құрмет грамотасы";

"Мектепке дейінгі тәрбие мен оқу ісінің үздігі" немесе "Орта білім беру ісінің үздігі" құрмет дипломы немесе "Қосымша білім берудің үздігі", "Техникалық және кәсіптік білім беру ісінің үздігі" немесе Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ісінің үздігі" құрмет дипломы;

"Ы. Алтынсарин" төсбелгісі;

2) әдістемелік сүйемелдеуді немесе білім беру қызметін ұйымдастыруды жүзеге асыратын педагогтер, зейнеткерлер, еңбек ардагерлері, білім беруді дамытуға үлес қосқан өзге де адамдар үшін:

"Білім және ғылым министрінің Алғысы";

"Білім және ғылым министрінің Құрмет грамотасы";

"Білім беру ісінің құрметті қызметкері" төсбелгісі.

! Ескерту

Педагог ұсынған марапаттар жоғарыда белгіленген наградалар тізіліміне сәйкес болуы тиіс және аталған наградалар үшін ғана балл қойылады және тізіліміндегі наградалар ғана есептеледі. Ең жоғары балл Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградасы үшін қойылатын балл – 4 балл және ең жоғары балл бірақ рет қойылады.

№3-кестеде наградалардың бағалауы ұсынылды:

4-кесте. Наградалардың бағалануы

1.	<i>Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларының болуы</i>
2.	<i>Ведомстволық наградалары мен көтермелеулерінің болуы</i>
3.	<i>Облыстық және республикалық маңызы бар қалалар және астананың Білім басқармаларының көтермелеулерінің болуы</i>
4.	<i>Аудандық (қалалық) білім бөлімдерінің көтермелеулердің болуы</i>

2.2 Педагогикалық қызмет мониторингі

Бұл бөлімшеде білім алушылардың, педагогтердің жетістіктерін растайтын құжаттар платформаға жүктеледі. 5-кестеде "Үздік педагог" атағын беру қағидаларының 2-қосымшасына сәйкес электрондық платформаға жүктелінетін құжаттар тізімі ұсынылды.

5-кесте. Педагогикалық қызмет мониторингі

Педагогикалық қызмет мониторингі	
1) Білім алушылардың жетістіктері	- білім беру ұйымының басшысы растаған білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) соңғы 3 (үш) жылдағы білім беру жетістіктері мониторингінің нәтижелері (болған жағдайда); - білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) соңғы 3 (үш) жылдағы олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарындағы (ғылыми жарыстардағы), шығармашылық конкурстардағы және спорттық жарыстардағы жетістіктері (тиісті сертификаттармен, грамоталармен, дипломдармен расталады); - білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) соңғы 3 (үш) жылдағы олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарындағы (ғылыми жарыстардағы), шығармашылық конкурстардағы және спорттық жарыстардағы жетістіктері (тиісті сертификаттармен, грамоталармен, дипломдармен расталады).
2) педагогтің жетістіктері	педагогтің соңғы 3 (үш) жылдағы олимпиадаларға, кәсіби, шығармашылық конкурстарға және спорттық жарыстарға қатысуы туралы мәліметтер (тиісті сертификаттармен, грамоталармен, дипломдармен расталады).

! ТҮСІНІКТЕМЕ

4-кестедегі «Педагогикалық қызмет мониторингісіне» сәйкес құжаттар жүктеледі және олар соңғы 3 (үш) жылғы болуы шарт. Ақпараттар келесі реттілікпен және тәртіппен платформаға жүктеледі:

БІРІНШІДЕН

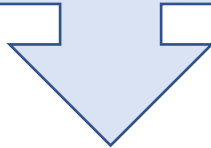
Білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) соңғы 3 (үш) жылдағы **олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарындағы (ғылыми жарыстардағы), шығармашылық конкурстардағы және спорттық жарыстардағы жетістіктері** (тиісті сертификаттармен, грамоталармен, дипломдармен расталады).

ЕКІНШІДЕН

Білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) соңғы 3 (үш) жылдағы жетістіктері «Жалпы білім беретін пәндер бойынша **республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың), орындаушылар конкурстарының, кәсіби шеберлік конкурстарының және спорттық жарыстардың** тізбесін және оларды іріктеу өлшемшарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы **№ 514 бұйрығына сәйкес болуы қажет [7]**

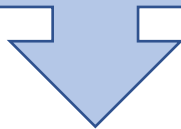
ҮШІНШІДЕН

Аталған бұйрықтың тізіміне енген олимпиадалар, конкурстар және ғылыми жобаларға қатысқан білім алушылардың жетістіктері үшін ғана **балл қойылады**. Бірақ кейбір педагогтер білім алушылардың **бұйрықтың тізілімінде жоқ** жарыстарға, олимпиадаларға қатысқан жетістіктерін платформаға жүктейді, ондай **көрсеткіштер саналмайды, балл қойылмайды** және әділқазылар мүшелерінің уақытын алады. Үміткердің осыны ескеруі **маңызды!**

ТӨРТІНШІДЕН

Педагог жетістіктері де осындай тәртіппен есептеледі, педагогтің соңғы 3 (үш) жылдағы жетістіктері Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы **№ 514 бұйрығына [7] сәйкес болуы шарт**, басқа жетістіктері есептелмейді және балл қойылмайды. **Педагогтің осы шартты ескеруі маңызды!**

Нәтижесінде, егерде «Үздік педагог» атағын беру конкурсына қатысушы педагогикалық қызмет мониторингісі бойынша жоғарыда ұсынылған шарттармен және реттілікпен мәліметтерді электрондық платформаға жүктесе, онда оның балдары нақты көрсеткіштерге сәйкес жинақталады. Педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктері төмендегіндей бағаланады:

1.	<i>Халықаралық кәсіби шеберлік конкурсы дипломының болуы</i>
2.	<i>Республикалық кәсіби шеберлік конкурсы дипломының болуы</i>
3.	<i>Облыстық және республикалық маңызы бар қалалар мен астананың кәсіби шеберлік конкурстары дипломының болуы</i>

2.3 Педагогтің ғылыми-педагогикалық қызметі

Ғылыми-педагогикалық қызметке келесілер жатады:

- 1) педагогикалық тәжірибе (үздік педагогикалық практика, элективті курстың авторлық бағдарламасы, әдістемелік әзірлемелер, оқу-әдістемелік кешендер);
- 2) педагогтің қатысқан семинарлар, конкурстар, дөңгелек үстелдер, фестивальдардың (республикалық және халықаралық деңгейде) бағдарламалары және озық педагогикалық тәжірибені таратқандығын растайтын құжат;
- 3) педагогтің зерттеу тақырыбы бойынша жинақталған материалдар.

Осыған орай бөлімшеде педагогикалық тәжірибе мен авторлық бағдарлама бойынша қысқаша ақпарат ұсынылды.

Озық тәжірибе

Педагогикалық тәжірибе дегеніміз мұғалімнің күнделікті оқыту, тәрбие жұмысы барысында жинақталған тиімді тәжірибенің жиынтығы. Сонымен қатар, педагогикалық озық тәжірибе жаңашылдық пен педагогикалық зерттеуден тұрады.

Қазақстанда өздерінің үздік практикаларын жинақтап таратқан кәсіби шебер мұғалімдер Рафика Нуртазина, Қанипа Бітібаева болған және т.б. Осы жерде Қанипа Омарғалиқызының еңбегіне, оның педагогикалық қызметіндегі ерекшеліктері, артылықшылықтары туралы мәлімет берілді.

Келесі абзацта Қанипа Бітібаеваның еңбегі, озық тәжірибесі, тәжірибенің негізгі идеясы туралы ақпарат ұсынылды.

Қазақстанның еңбек сіңірген мұғалімі, КСРО Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Қазақстан Республикасы педагогика ғылымдары академиясының академигі Бітібаева Қанипа Омарғалиқызы – әдебиетті оқытудың өзгеше жүйесін қалыптастырған педагогтердің бірі. Ұстаздың «Ой тастау, ойланту, ойлау» технологиясы білім алушының өз көзқарасын білдіруге, пікірлесуге, диалогке, проблема шешуге, өз бетімен ізденуге, зерттеу жұмысына негізделеді.

Жобалау, модель жасау, білім алушыларды өз бетімен жаңа өнім жасауға бағыттау – ұстаз технологиясының негізін құрайды. Аталған идеяның мәнмәтінінде білім алушы жеке тұлға, дара субъект ретінде қабылданады.

Атақты педагог: «Біздің бүгінгі күні алдымызға қоятын негізгі мақсатымыз – тілді қадірлеп, мәдениетті дамыта білетін, біздің жолымызды ары қарай жалғастырып, жетілдіріп әкететін азаматтар дайындау. Ол үшін біз тілімізді - ұлттық қазына, ал әдебиетімізді – өнер деп оқытуымыз қажет» - деген [8].

Оқыту үдерісінде педагог ұлттық құндылықтарды көркемсөзді танудан, көркемсөзге деген қастерлі сезімді ұрпақ бойына қалыптастырудан іздейді. Ұлы педагогтің қазақ әдебиетін жүрегімен сезінуге, оны оқыту мәселелерін жан-жақты қарастыруға, талдауға арналған еңбектері мен жаңашыл көзқарастары педагогтер қауымына бағыт-бағдар береді. Мысалы, Қ. Бітібаева өз тәжірибесінде жаңа тақырыпқа қатысты алдын ала тапсырма беріп, ой тастайды. Бұндай тәсіл білім алушыларды ойландырады, ізденуге жетелейді. Осындай әрекеттердің арқасында білім алушы мақсатқа жетеді. Әдіскер ұстаздың әдебиетті оқыту ұстанымы ой салу, ойлау, ойланту, бір шешімге келу пәлсапасынан тұрады. Ой салу — ұстаз тарапынан, ойлану — шәкірт тарапынан, ойланту — (ойлауы жетіспей жатқан оқушыға түрткі жасап, ойлантуға алып келу) ұстаз тарапынан, бір шешімге келу — оқушы тарапынан жүзеге асады. Оның сабақ жоспары оқушы-субъектінің еркіндігіне жол ашады, оқушының да, ұстаздың да іс әрекеті түпкілікті нәтижеге қол жеткізудің өнімді еңбегіне айналады. Бұл туралы Қанипа Омарғалиқызы былай дейді: «Мақсатым – сабақты қызу еңбекке құру: сабаққа оқушыларды тыңдаушы дәрежесінде емес, еңбек етуші, білімді өз еңбегімен алушы (білімді өз еңбегіне қарай алушы) дәрежесінде қатыстыру. Олар – пікір айтушылар, қызу айтысқа

қатысушылар, көркем шығармаға деген өз көзқарасы, эстетикалық талғамы қалыптасып келе жатқан азаматтар. Сол себепті де оларды сабақта үнемі іздендіріп отыруды мақсат етемін» [9]. Ұстаз да, оқушы да жаңаны іздеуші, табушы, бірліктегі одақ деңгейіндегі еңбек етуші дәрежесінде болады. Қ.Бітібаеваның республикалық ғылыми зертханасы оқушының, ұстаздың зерттеушілік құзыреттілігін дамытуға негізделі отырып:

- іс жүзінде болашағы бар білім беру мақсатын жүзеге асыру;
- әрбір оқушының өзін-өзі дамытуына жағдай жасау;
- білімді меңгерудегі өз жетістіктерін бағалаудың, өз білімдері мен іскерліктерін дамытудың жолдарын анықтау;

- әрбір оқушының ғылыми-зерттеу жұмыстарының жетістік деңгейін бағалау мүмкіндігін беру;

- оқушының әлеуметтік біліктілігін қамтамасыз етумен шұғылданады.

Ұлы педагогтің тәжірибесінде басты тұлғалардың жұмысы өзара субъекті-субъектілік қарым-қатынасқа құрылып, оқу мен тәрбие тілдік тұлға қалыптастыруға бағытталады, жаңа технологияларды тиімді қолдану арқылы білім алушының зерттеушілік құзыреттілігін қалыптастыру жүзеге асады.

Қазіргі таңда үздік тәжірибеге төмендегідей анықтамалар беріліп отыр:

Озық педагогикалық тәжірибе – мұғалімнің шеберлігінің жоғары деңгейі, тұрақты педагогикалық нәтиже беретін оқыту және тәрбие тәжірибесі [10].

Негізі, тиімді, үздік тәжірибелердің белгілері болады. Оларға келесілерді жатқызады:

- 1) білім алушылардың қажеттілігіне сәйкестігі;
- 2) әлеуметтік сұранысқа ие;
- 3) нәтижелігі, жетістікке жеткізуі: ұсынылған озық педагогикалық тәжірибені іске асыру қандай болжамды нәтиже береді? Білім алушыларда қандай дағды, білім қалыптасады, дамиды? Оқушылардың оқу мотивациясының деңгейі жоғарылайды ма және неге байланысты?

- 4) жаңашылдығы: оқу процесін ұйымдастырудың жаңа формалары, білім беру мазмұнын құрудың жаңа тәсілі, жаңа педагогикалық технологиялар, әдістер, оқыту әдістемелері, оқу құралдары, бағалау критерийлері, бақылау әдістері және т.б.;

- 5) практикалық маңыздылығы: ұсынылған жұмыс нақты жағдайды жақсы жаққа өзгертуге қандай мүмкіндік береді? Тәжірибеге енгізу үшін не ұсынылды;

- 6) жұмыстың ғылымилығы: оның жаңа білім беру парадигмасының философиясына, әдістемесіне, психологиясына және педагогика ғылымы мен тәжірибесінің соңғы жетістіктеріне сәйкестігі.

Төменде үздік тәжірибемен қатар, элективтік курстардың бағдарламасына(авторлық) да түсінік беріліп отыр.

Бағдарлама(авторлық) туралы мәлімет

Авторлық бағдарлама вариативті компонент негізінде педагогке берілген қосымша сағатқа әзірленеді. Яғни элективті курсқа. « Элективті курс – білім алушының таңдауы бойынша курс, білім алушылардың білім алу дайындығын кеңейтуге бағытталған оқу жоспарындағы вариативті компоненттің құраушы бөлігі» [11]Әр педагог білім алушы қажеттілігін ескере отырып, бағдарлама дайындайды. Бағдарламаны білім беру ұйымының әдістемелік кеңес отырысында талқылап, мақұлдайды. Содан кейін педагог бағдарлама шеңберінде материалдар жинақтайды, жүйелейді. Бағдарламаны оқу процесіне енгізу барысында педагог бағдарламаға өзгертулер енгізуі мүмкін.

Егер бағдарлама білім алушылардың білім сапасын арттыруға ықпал жасап, нәтижеге жеткізсе, онда бағдарлама аудан көлемінде таратылады. Содан кейін автор аудандағы әріптестермен пікірлесіп, қажет болған жағдайда түзетулер енгізеді. Аудандық сараптамалық кеңес облыстық сараптамалық кеңеске жібереді. Егерде облыстық сараптамалық кеңес отырысында бағдарламаға оң пікір берілсе, облыстық сараптамалық кеңес мақұлдауға Республикалық оқу-әдістемелік кеңеске жібереді. Мақұлданған бағдарлама республикалық көлемінде таратылады. Сонымен қатар, кәсіби шебер педагогтер Үлгілік оқу бағдарлама және оқу-әдістемелік кешендер авторы қатарынан да болуы мүмкін.

Енді элективті курстың бағдарламасын дайындау кезеңдерін қарастырайық. Оған келесілер жатады:

- мақсат-міндеттерді *анықтау, нақтылау;*
- нәтижелерді *болжау;*
- оқыту материалын жинақтау, сараптау, жүйелеу;
- тарау, бөлімдерге бөлу
- күнтізбелік-тақырыптық жоспар құру;
- жүзеге асыру.

Оқыту процесін бастау – үздіксіз жетілдіруді қажет ететін үздіксіз процесс. *Өйткені апробация кезінде өзгерістер енгізілуі мүмкін.*

Авторлық бағдарлама бойынша толық ақпаратпен Академияның <https://uba.edu.kz> сайтында танысуға болады.

«Педагогтің ғылыми-педагогикалық қызметі» бөлімшесінде педагогтің қатысқан семинарлар, конкурстар, дөңгелек үстелдер, фестивальдардың (республикалық және халықаралық деңгейде) бағдарламалары және озық педагогикалық тәжірибені таратқандығын растайтын құжаттар жүктелуі тиіс. *Сондықтан педагог өзінің үздік педагогикалық практикасын трансляциялау, басқалармен тәжірибесімен, зерттеу қорытындысымен бөлісу мақсатында республикалық, халықаралық деңгейдегі конференцияларға, семинарларға қатысып, осындай деңгейдегі шаралардың сертификаттарын жүктейді.*

Қорытынды: Жоғарыда озық тәжірибе және элективті курстың авторлық бағдарламасы бойынша ақпарат берілді. Сонымен қатар, педагогтің жетістіктері бойынша қандай көрсеткіштер бағаланатыны қарастырылды және

олар бойынша түсініктеме берілді. Енді келесі 6- кестеде педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерінің бағалауы ұсынылды.

Педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерін бағалау

6- кесте. Педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерін бағалау.

Педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерін бағалауда ең жоғары көрсеткішпен бір ғана нәтиже ескеріледі	
1.	<i>Халықаралық кәсіби шеберлік дипломының болуы</i>
2.	<i>Республикалық кәсіби шеберлік конкурсы дипломының болуы</i>
3.	<i>Облыстық және республикалық маңызы бар қалалар мен астананың кәсіби шеберлік конкурстары дипломының болуы</i>
Соңғы 3(үш) жылда авторлық бағдарламаларды, оқу-әдістемелік кешендерді, әдістемелік материалдарды әзірлеу және енгізу	
1.	<i>Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі ұсынған оқулықтың, оқу-әдістемелік кешеннің авторы</i>
2.	<i>Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын, Үлгілік оқу жоспарларын, бағдарламаларын әзірлеуге қатысу</i>
3.	<i>Республикалық оқу-әдістемелік кеңес бекіткен элективті курстар, әдістемелік құралдар бағдарламаларының авторы</i>
4.	<i>Облыстық, қалалық және республикалық маңызы бар қалалардың оқу-әдістемелік кеңесімен бекітілген әдістемелік құралдардың, элективті курстардың, факультатив курстарының авторы</i>

2.4 Педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерін бағалау

Келесі кезеңде «Зерттеу қызметі» бөлімшесі бойынша платформаға жүктелінетін материалдар:

- ✓ мақалалар;
- ✓ баяндамалар;
- ✓ шығармашылық есептер;
- ✓ ғылыми-практикалық конференциялардағы жарияланған зерттеу материалдары.

Сондықтан осы бөлімшеде ғылыми мақалалардың мазмұнын не құрайды, олар қалай ресімделетіні туралы ақпарат берілді. Көп жағдайда ғылыми мақалаларда зерттеу нәтижесі жарияланады. Жарияланым ғылыми мақала ретінде ресімделеді. Б.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы «Орта білім беру ұйымдарының педагогтерін әдістемелік сүйемелдеу» әдістемелік ұсынымдамада мақаланы жариялау бойынша «... алдымен, зерттеуді мақала

ретінде жариялаудың өзектілігі дәйектеледі. Ғылыми мақаланың ресімделуі, құрылымдауы бойынша қалыптасқан тәртібі бар. Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдарда зерттеу нәтижесін баяндаудың IMRaD (аббревиатура, ағыл.: Introduction, Methods, Results, and Discussion. Қаз.: Кіріспе, Әдістер, Нәтижелер және Талқылау) деп аталатын құрылымдық форматы жиі қолданылады» -делінген. Аталған ұсынымдамада ғылыми мақаланың келесі құрылымы ұсынылған [12].

Ғылыми мақаланың жиі қолданылатын құрылымы

Аңдатпа/Абстракт

- Оқырманға мақала туралы қысқа ақпарат береді, қызықтырады

Сонымен қатар, мақаланы дайындау барысында, ең біріншіден, педагог зерттеу тақырыбына үлкен назар аударуы тиіс. Өйткені бұл – күрделі процесс және тақырып мақаланың негізін құрайды. Тақырыпты таңдау барысында келесілерге назар аударылады:

- 1) Оқу немесе тәрбие барысында, яғни күнделікті жұмыс барысында толғандыратын мәселеге педагог тоқталады;
- 2) Қарастырып отырған мәселе не себепті өзекті екенін ашады;
- 3) Содан кейін мәселенің шешу жолдарын қарастырады, зерттейді;
- 4) Оқу процесіне немесе тәрбиеге ықпал ететін факторларды зерделейді;
- 5) Аталған мәселе бойынша әдебиетке шолу жасайды;
- 6) Жинақталған теорияға тұжырым жасайды немесе бар болған жағдайда өзінің ғылыми әдебиетке қосқан үлесін жазады;
- 7) Практикалық маңыздылығы қарастырылады.

Ғылыми мақалада жоғарыда көрсетілген құрылым міндетті түрде болуы тиіс. Келесі кезеңде педагогтерде «Зерттеу қызметі» бойынша қандай

көрсеткіштер және қалай бағаланатыны жөнінде түсінік қалыптастыру үшін, төмендегі сызбада жарияланымдардың бағалау парақтарын ұсынамыз.

Соңғы 3 (үш) жылдағы жарияланымдар	
1.	<i>Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынатын басылымдар тізбесіне кіретін жарияланым бар</i>
2.	<i>Халықаралық ғылыми-практикалық конференциялардың жинақтарында білім беру және тәрбие саласында жарияланым бар</i>
3.	<i>Білім және тәрбие саласында республикалық ғылыми-практикалық конференциялардың жинақтарында немесе республикалық бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланым бар</i>
4.	<i>Облыстық ғылыми-практикалық конференциялардың жинақтарында немесе облыстық бұқаралық ақпарат құралдарында білім беру және тәрбие саласында жарияланым бар</i>

Соңғы 3(үш) жылдағы жарияланымдарды платформаға жүктегеннен кейін, төмендегі құжаттар жүктелінеді:

«Педагогтің сараптамалық немесе жобалау қызметі» бойынша:

- TV-сабақтарды растайтын сертификаттар, бұйрықтар;
- TV-сабақтарының сілтемесі;
- сараптамалық не жұмыс тобына қатысқаны туралы анықтама.

«Тәрбие жұмысының және сабақтан тыс іс-әрекет бағыттары бойынша материалдар» бөлімінде келесі сабақтан тыс іс-шаралар материалдары жүктеледі:

- "Оқуға құштар мектебі" жобасы;
- "Дебаттық қозғалыс";
- "Мектепшілік/студенттік өзін-өзі басқару" жобасы;
- кәсіптік бағдар беру жұмысы бойынша;
- экологиялық;
- еңбек;
- адамгершілік тәрбие материалдары;
- ата-аналармен өзара іс-қимыл бойынша материалдар;
- волонтерлік қызмет.

Жоғарыда көрсетілген «Тәрбие жұмысының бағыттары» бойынша «Волонтерлік қызмет» бөлімшесінде қайырымдылық іс-шаралар сілтемелері мен құжаттар тіркелінеді. Нақтырақ айтқанда, соңғы 3 (үш) жылда қайырымдылық іс-шараларына қатысу (web-ресурстарда және әлеуметтік желілерде) ақпаратты орналастыру қажет.

«Үздік педагог» атағын беру конкурсының қатысушыларының арасынан кейбір педагогтер сынып жетекшісі қызметін атқарады, ал кейбіреулері тек қана пән бойынша сабақ жүргізеді. Сондықтан үміткерлер арасында тәрбие жұмысы бойынша бірегей көзқарас қалыптастыру мақсатында тәрбие жұмысының бағыттары бойынша төменде ақпарат ұсынылды. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2022-2024 жылдарға арналған тұжырымдамада «Еліміздің білім беру ұйымдарында тәрбие жұмысы келесі негізгі бағыттар бойынша жүзеге асырылады: рухани-танымдық тәрбие; ұлттық тәрбие; отбасылық тәрбие; қазақстандық патриотизм мен азаматтыққа тәрбиелеу, құқықтық тәрбие; еңбек, экономикалық және экологиялық тәрбие; көпмәдениетті және көркем-эстетикалық тәрбие; зияткерлік тәрбие, ақпараттық мәдениетті тәрбиелеу; дене тәрбиесі, салауатты өмір салтын қалыптастыру» - делінген.

Білім алушыларды тәрбиелеу ісі жалпыадамзаттық және қазақ халқының ұлттық құндылықтарын ескеріліп жүзеге асырылады. Осыған орай зиялы қауым өкілдері мен педагогтер білім алушылардың және жастардың арасында түсіндіру жұмыстары жүргізіліп келеді және оларға отбасы құндылықтары, Отанға деген сүйіспеншілік кеңінен насихатталып жүр.

Білім беру ұйымдарында отбасылық құндылықтарды дәріптеу және оны сақтаудың маңыздылығына назар аударту мақсатында жыл сайын әртүрлі жүйелі жобалар мен тәрбиелік іс-шаралар жүзеге асырылады. Сонымен, қыркүйек айының әр екінші жексенбісінде ақсақалдар кеңесі, әжелер кеңесі, әкелер кеңесі, аналар кеңесі, қамқоршылар кеңесі мүшелерінің қатысуымен Отбасы күні аталып өтеді. Отбасылық құндылықтар мен ұлттық тәрбие мәселелері орта білім беру ұйымдарының тәрбие жұмысы жоспарына және пәндердің оқу бағдарламасы мазмұнына енгізілген.

Ата-аналардың республикалық қоғамдық кеңесінің қызметіне қолдау көрсету мақсатында 2022 жылдан бастап «Отбасы – мектеп», «Мектеп өмірінен бір күн» ұзақ мерзімді жобалары іске асырылуда.

Еліміздегі білім беру ұйымдарында «Ата-ана мектебі», «Әжелер мектебі», «Әкелер мектебі», «Аналар мектебі» бастамалары іске асырылуда. Сонымен қатар білім беру ұйымдарында өскелең ұрпаққа идеологиялық тәрбие беру бойынша жұмыстар жүргізіледі. Өскелең ұрпаққа идеологиялық тәрбие беру аясында «Білім-инновация» лицей-интернаттары мен «Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымының (бұдан әрі – "НЗМ" ДББҰ) білім алушыларды тәрбиелеу және оқыту жүйесінің тәжірибесін енгізу жалғасады.

Білім беру ұйымдары білім алушыларға сыныптан тыс жұмыстарда экологиялық тәрбие беру үшін ақпараттық-экологиялық, әлеуметтік маңызы бар іс-шаралар өткізіледі: акциялар, көрмелер, мектепті және оған іргелес аумақты ең жақсы көгалдандыруға арналған конкурс, экологиялық бастамалар,

жергілікті тұрғындарға экологиялық білім беру. 2021 жылы Эко-фестиваль өткізіліп, онда қоршаған ортаның өзекті мәселелері бойынша ғылыми жобалар қорғалды, көркемдік нысандарды қоқыстардан қорғау бойынша семинарлар өткізілді, театрландырылған қойылымдар қойылды, эко-материалдарды, қайта өңделген материалдарды қолдану арқылы өнімдер шығару жобалар әзірленді. Қазіргі уақытта республикада 9 325 білім алушыны қамтитын 13 жас натуралист станциялары мен орталықтары жұмыс істейді, 3 789 экологиялық бағыттағы мектеп үйірмелерінде 67 755 білім алушы айналысады.

Білім беру ұйымдарында өскелең ұрпақтың бойында қазақстандық патриотизмді және белсенді азаматтық ұстанымын дамыту үшін «Жасыл экономика», «Қоршаған ортаны қорғау», «Менің Отаным, менің қалам/ауылым» және басқада қоғамдық пайдалы жұмыстарға білім алушыларды тарту ауқымы кеңейтілуде. Білім алушылардың азаматтық белсенділігін дамыту оларды дебаттық қозғалыстарға, мектептік және студенттік өзін-өзі басқаруға, «Жас қыран», «Жас ұлан», «Жас сарбаз» сынды балалар-жасөспірімдер қозғалыстарына тарту арқылы қолдау көрсетіледі. Республикада 6 727 дебат клубы жұмыс істейді.

«Жас ұлан» балалар-жасөспірімдер ұйымы шеңберінде еріктілер қозғалысы дамып келеді. Бүгінгі таңда аталған ұйымға 3 484 139 оқушы, оның ішінде «Жас Қыран» ұйымына 1 158 034 бастауыш сынып оқушысы, «Жас Ұлан» ұйымына 1 394 707 жоғары сынып оқушысы қабылданған. Дегенмен де білім беру ұйымдарында «Жас ұлан», «Жас қыран» балалар-жасөспірімдер қозғалысын дамытуды қажет етеді.

2020 жылы «Туған елге тағзым» жалпыреспубликалық экспедициясын қамтыған «Ұлы дала мұрагерлері» жобасы, «Тарих тағылымы» және «Қазақ мәдениетінің антологиясы» әлеуметтік жобалары, «Қазақстанның қасиетті рухани құндылықтары» («Қазақстанның киелі географиясы») жобасы жүзеге асырылды. Білім беру ұйымдарындағы өзін-өзі басқару білім алушылардың көшбасшылық дағдыларын және сыни ойлауын дамытуға, өмірге жағымды көзқарасын қалыптастыруға ықпал ететін қоғамдық өмірді ұйымдастырудың демократиялық тәсілдерінің бірі. Сондай-ақ білім беру ұйымдарында мектептік және студенттік дебаттарды өткізу жұмыстары белсенді жүргізілуде. Дебат білім алушылардың сыни ойлау, ақпаратты іздеу және талдау, өз пікіріне дәлелдемелер келтіріп негіздеу, командада жұмыс істеу дағдыларын қалыптастырады.

2020 жылы республикада 4 405 мектептік және студенттік клубтарда 66186 дебатқа қатысушы болса, 2022 жылы дебаттық қозғалыстар 54 758 қатысушымен, 2 373 дебат клубтарымен толықты [13].

Қорытындылай келе, Конкурсқа қатысушы тәрбие жұмысы бойынша рухани-танымдық, отбасылық, қазақстандық патриотизм, еңбек, экологиялық, дене тәрбиесі және т.б. бойынша облыстық, республикалық, халықаралық деңгейлерде өткізілген іс-шараларды дәлелдейтін құжаттарды (сертификаттар, куәлік, анықтамалар т.б.) жүктеу қажет.

Келесі кестеде тәрбие жұмысы және сабақтан тыс қызметті бағалау критерийлері ұсынылды.

Тәрбие жұмысы және сабақтан тыс қызмет		
1.	<i>Жобаны іске асыру және оның нәтижелілігін ұсыну (гранттар, сертификаттар, Web (фөб) сайттарға сілтемелер)</i>	
2.	<i>"Оқу мектебі" жобасы бойынша, кәсіби бағдар беру жұмысы бойынша дебат қозғалысына қатысудың нәтижелілігі (бұқаралық ақпарат құралдарында, әлеуметтік желілерде, Web (веб) сайттарда ақпаратты орналастыру)</i>	
Тәрбие жұмысы және сабақтан тыс қызмет бойынша басқа ұйымдармен ынтымақтастық		
1.	<i>Халықаралық деңгейде тәрбие жұмысы және сабақтан тыс қызмет бойынша басқа ұйымдармен ынтымақтастық</i>	3
2.	<i>Республикалық деңгейде тәрбие жұмысы және сабақтан тыс қызмет жөніндегі басқа ұйымдармен ынтымақтастық</i>	2
3.	<i>Облыстық, республикалық маңызы бар қалалар мен астана деңгейінде тәрбие жұмысы және сабақтан тыс қызмет жөніндегі басқа да ұйымдармен ынтымақтастық</i>	1
<i>Волонтерлік қызмет</i>		
1.	<i>Волонтерлік және қайырымдылық қызметке белсенді қатысу</i>	3

«Үздік педагог» конкурсының талаптарына сәйкес Министрлік тарапынан өткізу туралы хабарландыруда көрсетілген мерзімде Конкурс қатысушылары өздері құжаттарды (материалдарды) ақпараттық жүйеге жүктейді.

Конкурстың I кезеңіне қатысу үшін қатысушы нысан бойынша электронды форматта мынадай құжаттарды (материалдарды) ұсынады:

1) оқыту тіліндегі портфолионы;

2) сабақ (оқу) жоспарын ұсына отырып, ұзақтығы 7 (жеті) минут бейнесабақ (мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері үшін), ұзақтығы 15 (он бес) минут бейнесабақ/оқу (орта, арнайы, қосымша білім беру, техникалық, кәсіптік және орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері үшін); сондай-ақ осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша бейнероликке қойылатын талаптар мен техникалық шарттарға сәйкес озық педагогикалық тәжірибені (ұзақтығы 5 (бес) минутқа дейінгі бейнеролик) трансляциялады;

3) Министрлік айқындаған тақырыптардың біреуі бойынша 500 (бес жүз) сөзден аспайтын эссені және Конкурсқа қатысу жөнінде өтінімді жүктейді.

Конкурсқа ұсынылған материалдарда плагиат анықталған жағдайда Комиссия педагогке **Конкурстың келесі кезеңінен шеттетілгені туралы** хабарлайды. Еркін нысанда хабарлама педагогтің жұмыс орны бойынша білім беру ұйымына жіберіледі.

Конкурстың I кезеңі ағымдағы жылғы қыркүйекте өткізіледі, онда II кезеңге қатысу үшін Конкурстық комиссия ұсынған аудан, қала (облыстық, республикалық маңызы бар қалалар) деңгейінде Конкурс жеңімпаздары айқындалады.

Конкурстың I кезеңіндегі педагогтерінің құжаттарын (материалдарын) бағалау үшін Бөлім басшысының бұйрығымен **аудан, қала (облыстық,**

республикалық маңызы бар қалалар) деңгейінде Өңірлік комиссия құрылады. Өңірлік комиссия Конкурстың I кезеңінің қатысушыларының конкурстық құжаттарын (материалдарын) бағалайды.

Жалпы, "Үздік педагог" атағын беру конкурсының I кезеңіне келесі құжаттар ұсынылады:

- өтінім;
- портфолио;
- білім алушылардың жетістіктері(соңғы үш жылғы);
- педагогтің жетістіктері (соңғы үш жылғы);
- мақұлданған авторлық бағдарлама (бар болса);
- конференция, семинарларда қатысқанын растайтын құжаттар;
- бейнесабак қысқа мерзімді жоспарымен (7/15 минуттік);
- үздік педагогикалық практиканы трансляциялау бойынша 5

минуттік бейнеролик;

- эссе.

2.6 Конкурстың I кезеңі бойынша педагогтердің құжаттарын (материалдарын) бағалау

Жоғарыда «Үздік педагог» конкурсы үш кезеңнен тұратыны аталды. Әр кезең бойынша Комиссия тағайындалады – білім беру ұйымында, аудан, облыс және республика көлемінде. Комиссия мүшелері алдыңғы бөлімде көрсетілген материалдармен (портфолио, педагогтің, білім алушылардың жетістіктері, авторлық бағдарлама, бейнесабак және бейнеролик) танысады, зерделейді және қорытынды жасап, балл қояды.

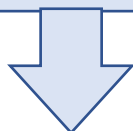
Комиссия мүшелерінің ұстанымдары:

- алқалық;
- объективтілік;
- жариялылық, ашықтық.

«Үздік педагог» конкурсының үш кезеңнің Комиссиясы келесі тәртіппен құрылады:

Конкурстың I кезеңі педагогтерінің құжаттарын (материалдарын) бағалау үшін Бөлім басшысының бұйрығымен аудан, қала (облыстық, республикалық маңызы бар қалалар) деңгейінде Өңірлік комиссия құрылады.

Өңірлік комиссия Конкурстың I кезеңінің қатысушыларының конкурстық құжаттарын (материалдарын) бағалайды.

Өңірлік комиссия аудандық, қалалық (облыстық, республикалық маңызы бар қалалар) Бөлімнің қызметкерлері, педагог-шеберлер, педагог-зерттеушілер, педагогикалық шеберлік кәсіби конкурстарының жеңімпаздары, әдістемелік қызметтер, білім беру саласындағы ғылыми және талдамалық ұйымдардың қызметкерлері (сарапшылары), сондай-ақ білім беру саласындағы үкіметтік емес ұйымдардың, бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері қатарынан қалыптастырылады.

Өңірлік комиссияның төрағасы мен төраға орынбасары Өңірлік комиссия мүшелерінің арасынан сайланады. Өңірлік комиссияның хатшысы кадр қызметінің өкілі болып табылады және ауданның, қаланың (облыстық, республикалық маңызы бар қаланың) білім беруді басқару органының актісімен тағайындалады, Өңірлік комиссияның хатшысы оның мүшесі болып табылмайды және шешімдер қабылдау кезінде дауыс беруге құқығы жоқ.

Өңірлік комиссия мүшелерінің саны кемінде тоғыз адамды құрайды. Өңірлік комиссияның отырыстары оның мүшелерінің кемінде үштен екісі болған кезде заңды деп есептеледі.

Бұл бөлімшеде конкурстың екінші және үшінші кезеңдері қарастырылады.

"Үздік педагог" атағын беру конкурсының II кезеңін өткізу тәртібі

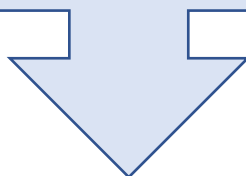
"Үздік педагог" атағын беру конкурсының II кезеңі келесі тәртіппен өткізіледі:

- Конкурстың I кезеңінің нәтижелері бойынша жеңімпаздар II кезеңге қатысуға жіберіледі;

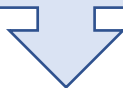
- Конкурстың II кезеңін өткізу туралы хабарландыруды облыстың және республикалық маңызы бар қалалардың және астананың Білім басқармасы (бұдан әрі – Білім басқармасы) Министрліктің ақпараттық жүйесінде Конкурстың II кезеңін өткізу басталғанға дейін кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күн бұрын орналастырады;

- Конкурстың II кезеңі педагогтерінің құжаттарын (материалдарын) бағалау үшін облыс, республикалық маңызы бар қалалар және астана деңгейінде Өңірлік комиссия құрылады, оның құрамы облыстың және республикалық маңызы бар қалалардың, сондай-ақ астананың Білім басқармаларының бұйрығымен бекітіледі (бұдан әрі – II кезеңнің Өңірлік комиссиясы).

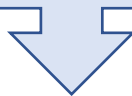
II кезеңнің Өңірлік комиссиясы облыстың және республикалық маңызы бар қалалардың, сондай-ақ астананың Білім басқармалары (бұдан әрі – Білім басқармалары) қызметкерлерінен, педагог-зерттеушілерден, педагог-шеберлерден, педагогикалық шеберлік кәсіби конкурстарының жеңімпаздарынан, әдістемелік қызметтер, білім беру саласындағы ғылыми және талдамалық ұйымдардың қызметкерлері (сарапшыларынан), сондай-ақ білім беру саласындағы үкіметтік емес ұйымдардың, бұқаралық ақпарат құралдарының және басқа да өкілдерінен қалыптастырылады.

II кезеңнің Өңірлік комиссиясы мүшелерінің саны кемінде жиырма адамды құрайды. Өңірлік комиссияның отырыстары оның мүшелерінің кемінде үштен екісі болған кезде заңды деп есептеледі.

II кезеңнің Өңірлік комиссиясы Конкурстың II кезеңі жеңімпаздарының құжаттарын (материалдарын) және Министрліктің ақпараттық жүйесіне орналастырылған материалдарды қарайды және бағалайды.

II кезеңнің Өңірлік комиссиясы шешімінің қорытындысы бойынша ең көп балл жинаған 10-ға дейін Конкурста қатысушы Конкурстың II кезеңінің жеңімпаздары болады.

Конкурстың II кезеңінің жеңімпаздарына облыстың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың "Үздік педагогі" атағы беріліп, куәлік тапсырылады.

Конкурстың II кезеңінің қорытындылары Конкурс аяқталғаннан кейін күнтізбелік он күннен кешіктірілмей облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және астананың аумағында таратылатын бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланады, сондай-ақ Министрліктің ақпараттық жүйесіне орналастырылады.

"Үздік педагогі" атағын беру конкурсының III кезеңін өткізу тәртібі

Конкурстың III кезеңі ағымдағы жылғы қараша айында өткізіледі, онда Конкурстың жеңімпаздары анықталады.

Конкурстың II кезеңінің қорытындысы бойынша жеңімпаздар III кезеңге қатысуға жіберіледі.

Конкурстың III кезеңі екі тур бойынша өткізіледі:

Бірінші тур	
Республикалық мүшелерінің қатысушылардың қарауы	комиссия Конкурса материалдарын

Екінші тур	
Республикалық мүшелерінің анықтаған білім беру күндізгі форматта қатысушы сабақты/оқуды бағалауы.	комиссия Министрлік ұйымында Конкурса өткізетін

Конкурстың III кезеңінің бірінші турында Республикалық комиссия Министрліктің ақпараттық жүйесінде орналастырылған Конкурстың II кезеңі жеңімпаздарының материалдарын қарайды.

Конкурстың III кезеңінің екінші турына бірінші турда жинаған балдарына қарамастан барлық қатысушылар жіберіледі. Конкурстың III кезеңінің екінші турында Республикалық комиссия Конкурса қатысушылардың білім беру ұйымдарында күндізгі форматта өткізетін сабақтарын (оқуларын) бағалайды (өткізілетін орынды Министрлік айқындайды). Бағалауды **"Үздік педагог" атағын беру конкурсының** Қағидаларының 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша үміткердің жұмысын бағалаудың сапалық және сандық көрсеткіштеріне сәйкес Республикалық комиссияның барлық мүшелері жеке және бір-біріне тәуелсіз жүргізеді. Конкурстың үшінші кезеңіне өткен педагогтер Астана қаласына келіп, Министрлік тарапынан дайындаған кестеге сәйкес және тақырыптық күнтізбелік жоспарға, сонымен қатар, қысқа мерзімді жоспарға сәйкес үздік сабақ өткізеді. Әр пән бойынша мектеп, сынып, өткізілетін сабақтың реттілігі анықталып, Комиссияның барлық мүшелері сабаққа қатысып, сабақтың бағалау парақтарын толтырады. Сабақтар келесі критерийлер бойынша бағаланады:

Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы оқу қызметін (бұдан әрі – ОҚ) бағалау – сабақ (оқу)	
1.1 Оқу қызметінің мақсаттарын қою	
	<i>Нақты және қол жеткізуге болатын мақсаттар</i>
	<i>Мақсаттарға ішінара қол жеткізілді</i>
1.2 Оқыту әдістері (барлық тармақтар бойынша балл қоюға болады)	
	<i>Оқытудың белсенді әдістерін қолдану</i>
	<i>Оқыту әдістері қойылған мақсаттарға сәйкес келеді</i>

	<i>Оқыту әдістері оқушылардың танымдық дағдыларын дамытуды білдіреді</i>	
1.3 Формативті бағалау жүргізу		
	<i>Формативті бағалау құралдарын біледі және тиімді қолданады</i>	
	<i>Формативті бағалау құралдарын біледі, бірақ шебер қолдана алмайды</i>	
	<i>Формативті бағалау құралдарын тиімсіз қолданады</i>	
1.4 Педагогтің вербалды және вербалды емес қарым-қатынас дағдылары		
	<i>Вербалды және вербалды емес қарым-қатынас дағдыларын меңгерген</i>	
	<i>Вербалды және вербалды емес қарым-қатынас дағдыларын ішінара меңгерген</i>	
	<i>Білім алушыларды оқу материалын меңгеруге ынталандыратын ресурстарды, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану</i>	
	<i>Ресурстарды, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану оқу материалын көрсетумен шектеледі</i>	

Құрметті конкурса қатысушы педагог!

Осы бөлімшеде сабақты бағалау критерийлеріне назар аударылды және 1(бір) кейс ұсынылды. Бірінші кейсте сабақты бағалау бойынша, яғни педагогтердің 3(үшінші) кезеңіндегі күндізгі форматта сабақты өткізу барысында назар аударылатын аспектілер көрсетілген. Бұл кейсті «Назарбаев зияткерлік мектептерінің» ДББҰ Педагогикалық өлшемдер орталығы директорының орынбасары **Вильданова Сауле Аифовна** әзірледі.

1-кейс Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында сабақты бағалау

Сабақты жоспарлау

Сабақты жоспарлау кезінде білім алушылардың қабілеттерін дамытуды ескере отырып, барлығының бір сабақ аясында оқу мақсатына жетуі үшін нақты және қолжеткізуге болатын мақсаттарды тұжырымдау маңызды, яғни бір сабақ аясында нәтижелерді көруге болатындай күтілетін нәтижелерді (бағалау критерийлерін) анықтау керек.

Күтілетін нәтижелерді анықтау қандай іс-әрекеттер (атау, анықтау, көрсету, түсіндіру және т.б.) арқылы білім алушының оқу мақсатына қол жеткізу керек екендігін нақты тұжырымдауға, сондай-ақ білім алушылардың/тәрбиеленушілердің сабақтағы әрекеті мен жұмысын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Бағалау критерийлері оқу мақсаттары негізінде құрастырылады, оқу мақсатында көрсетілген дағдылар мен білімді қамтиды, ойлау деңгейіне сәйкес келеді, қолжетімді және түсінікті түрде тұжырымдалады, жоспарда «жеңілден күрделіге қарай» қағидаты бойынша орналасады. Критериалды бағалау жүйесінде ойлау дағдыларының деңгейлері үш топпен ұсынылған. [14]

1-кесте 1. Ойлау дағдыларының деңгейлері

Ойлау дағдыларының деңгейлері	Дағдылар	Дағдылар сипаттамасы
Білу және түсіну	Білу	Нақты фактілерді, ақпараттарды және олардың сипаттамасын білу және еске түсіру.
	Түсіну	Ақпаратты түсіну, болжау немесе интерпретациялау арқылы түсінігін көрсету.
Қолдану		Ақпаратты және алдыңғы алынған білімді жаңа немесе бейтаныс мәнмәтінде немесе жағдайларда пайдалану және қолдану.
Жоғары деңгей дағдылары	Талдау	Ақпараттық материалдарды құрамдас бөліктерге бөлу, себептерді немесе мотивтерді, ой-тұжырымдарды анықтау жолымен әртүрлі қорытынды алу үшін ақпаратты зерделеу және/немесе жалпы ереже-қағидаларды негіздеу үшін дәлелдерді табу қабілеттерін көрсету.
	Жинақтау	Бұрын алынған білімнің әртүрлі бөліктерін жаңа мәнмәтінде қайта құру қабілетін көрсету.
	Бағалау	Белгілі бір критерийлер бойынша идеялар немесе фактілердің маңыздылығы туралы ой-пікір қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелерді анықтау қандай іс-әрекеттер (атау, анықтау, көрсету, түсіндіру және т.б.) арқылы білім алушының оқу мақсатына қол жеткізу керек екендігін нақты тұжырымдауға, сондай-ақ білім алушылардың/тәрбиеленушілердің сабақтағы әрекеті мен жұмысын объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Бағалау критерийлері оқу мақсаттары негізінде құрастырылады, оқу мақсатында көрсетілген дағдылар мен білімді қамтиды, ойлау деңгейіне сәйкес келеді, қолжетімді және түсінікті түрде тұжырымдалады, жоспарда «жеңілден күрделіге қарай» қағидаты бойынша орналасады. Критериалды бағалау жүйесінде ойлау дағдыларының деңгейлері үш топпен ұсынылған. [14]

1-кесте 1. Ойлау дағдыларының деңгейлері

Ойлау дағдыларының деңгейлері	Дағдылар	Дағдылар сипаттамасы
Білу және түсіну	Білу	Нақты фактілерді, ақпараттарды және олардың сипаттамасын білу және еске түсіру.
	Түсіну	Ақпаратты түсіну, болжау немесе интерпретациялау арқылы түсінігін көрсету.
Қолдану		Ақпаратты және алдыңғы алынған білімді жаңа немесе бейтаныс мәнмәтінде немесе жағдайларда пайдалану және қолдану.
Жоғары деңгей дағдылары	Талдау	Ақпараттық материалдарды құрамдас бөліктерге бөлу, себептерді немесе мотивтерді, ой-тұжырымдарды анықтау жолымен әртүрлі қорытынды алу үшін ақпаратты зерделеу және/немесе жалпы ереже-қағидаларды негіздеу үшін дәлелдерді табу қабілеттерін көрсету.
	Жинақтау	Бұрын алынған білімнің әртүрлі бөліктерін жаңа мәнмәтінде қайта құру қабілетін көрсету.
	Бағалау	Белгілі бір критерийлер бойынша идеялар немесе фактілердің маңыздылығы туралы ой-пікір қалыптастыру.

Сабақ мақсаттарын қою бойынша мысал қарастырайық.

Биология пәні.

Оқу мақсаты: «8.1.5.1 - адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылымы мен қызметін сипаттау».

Сабақ мақсаттары:

- Барлығы: адамның зәр шығару жүйесінің мүшелерін атайды..
- Көпшілігі: зәр шығару мүшелерінің құрылымын біледі.
- Кейбіреулері: зәр шығару мүшелерінің құрылымы мен қызметін толық талдайды.

Білім алушыларды «барлығы», «көпшілігі», «кейбіреулері» деп бөлу сабақ мақсаттарының саралануын көрсетеді, бірақ оларды оқу мақсатымен байланыстыру маңызды. Ең алдымен, әр білім алушы оқу мақсаттарына жетуі керек, себебі мақсаттар міндетті білім беру стандартымен анықталады. Мұнда оқушылардың білімі жеткілікті ескерілмеген: білім алушылар тақырыпты алдыңғы сыныптарда оқығандықтан, сабақта бірнеше оқу мақсатын жоспарлауға болады. Оқытудың мазмұнын қарапайымнан күрделіге дейін дамыту керек. Яғни, оқу-танымдық үдерісте зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылымы мен қызметтерін сипаттаудан бастап талдауға дейінгі даму ескерілуі керек. Сабақтың «Зәр шығару мүшелерінің құрылымын білу» мақсатын өлшеу қиын, себебі білімді өлшейтін әрекеттер белгіленбеген. Білім алушылардың кейбіреулері үшін тұжырымдалған мақсаттың осы сабақта қол жетімді екендігін және оны өлшеуге болатындығын көрсету үшін нақтылау қажет. Бұл жағдайда «8.1.5.1 – адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылымы мен қызметін сипаттау» оқу мақсатының күтілетін нәтижесі Блум таксономиясы бойынша ойлау дағдыларының «түсіну» деңгейіне сәйкес дағды болып табылады. Сабақ мақсаттары келесідей тұжырымдалуы мүмкін:

- адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылымы мен қызметін сипаттайды;
- адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылымы мен қызметінің сәйкестігін анықтайды;
- ағзадағы зат алмасу өнімдерінің маңыздылығын негіздейді, зәр шығару жүйесі ауруларының алдын алу жолдарын ұсынады.

Осылайша, оқу үдерісі қарапайымнан күрделіге ауысады және білім алушыларды зерттеуге тартуды қарастырады.

Сабақтың мақсаттарына сәйкес тапсырмалар ұсынуға болады:

1. Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылымы мен қызметін түсіндіру.
2. Адамның зәр шығару жүйесінің мүшелері мен олардың қызметтерін топтастыратын кластер жасау.

3. Адамның зәр шығару жүйесінің маңыздылығы туралы дәлелдер келтіру, зәр шығару жүйесі ауруларының алдын алу жолдарын ұсыну.

Жоспарлау кезінде білім алушылардың қажеттіліктері мен жас ерекшеліктерін ескеру, білім алушылардың жаңа тақырып мәнмәтінінде бар білімдерін басшылыққа алу, білімді қалай кеңейту және тереңдету (бастапқы бар білімді одан әрі дамыту) керек екенін ойлану, барлық білім алушылардың оқу мақсатында талап етілетін деңгейге (стандартқа қол жеткізу әрекеттеріне) қол жеткізулеріне ықпал ету қажет. Білім алушылардың қабілеттері мен зерттеушілік дағдыларын дамыту мақсатында сараланған, проблемалық-жағдаяттық оқытуды, авторлық технологияларды қолдануды ойластыру қажет.

Бүгінгі таңда білім алушылардың мүмкіндіктерін сыртқы және ішкі саралауға негізделген оқыту жүйесін қолдану өзекті болып табылады. Мұндай оқыту жүйесі әрбір оқушыға қажеттіліктері мен қабілеттеріне сәйкес білім алуға мүмкіндік береді. Сабақты құрылымдауда қолдауды қажет ететін оқушыларға көмек көрсетуге болатындай, ал қабілетті оқушылардың білімін одан әрі кеңейтіп, тереңдетуге болатындай етіп жоспарлауды ескеру қажет.

Саралау:

- әркімнің мүмкіндіктері мен қабілеттеріне сәйкес оқыту
- оқытуды түрлі топ ерекшеліктеріне қарай бейімдеу
- саралаудың оқу нәтижелерін жоспарлауға негізделуі
- қажетті дайындық деңгейін нақты ажырату (білім беру стандарты)
- оқу материалын меңгерудің жоғары деңгейін дамыту
- А, В, С деңгейлік тапсырмалары (А тобының білім алушылары алдыңғы білімді жаңа жағдайларда қолдана алады. Орындалу қадамдары көрсетілген жұмыстар ұсынылады. Вариативті тапсырмалар мен шығармашылық жұмыстар ұсынылады. В тобының білім алушылары стандартты тапсырмаларды орындауда өз білімдерін қолдана алады. Орындалу қадамдары көрсетілген жұмыстар ұсынылады. Вариативті тапсырмалар мен шығармашылық жұмыстар ұсынылады. С тобындағы білім алушылар тапсырмаларды өз бетінше орындай алмайды. Тапсырмаларды орындау үлгісі қолданылады).

Деңгейлік-саралау оқыту кезінде келесілерге назар аудару ұсынылады:

- барлық білім алушыларға бірдей тапсырмалардың берілуі;
- саралау әдісі арқылы қолдаудың көрсетілуі (мысалы, егжей-тегжейлі қадамдық

нұсқамалар, үлгілер және т.б. беру арқылы).

Зерттеу дағдыларын дамытудың негізгі құралы зерттеу тапсырмасы болып табылады. Зерттеу тапсырмаларында зерттеу міндеті қойылады, яғни тақырып бойынша кез-келген мәселе қарастырылады және өз бетінше әрекеттер ұйымдастырылады.

Бүгінгі таңда білім алушылардың мүмкіндіктерін сыртқы және ішкі саралауға негізделген оқыту жүйесін қолдану өзекті болып табылады. Мұндай оқыту жүйесі әрбір оқушыға қажеттіліктері мен қабілеттеріне сәйкес білім алуға мүмкіндік береді. Сабақты құрылымдауда қолдауды қажет ететін оқушыларға көмек көрсетуге болатындай, ал қабілетті оқушылардың білімін одан әрі кеңейтіп, тереңдетуге болатындай етіп жоспарлауды ескеру қажет.

Саралау:

- әркімнің мүмкіндіктері мен қабілеттеріне сәйкес оқыту
- оқытуды түрлі топ ерекшеліктеріне қарай бейімдеу
- саралаудың оқу нәтижелерін жоспарлауға негізделуі
- қажетті дайындық деңгейін нақты ажырату (білім беру стандарты)
- оқу материалын меңгерудің жоғары деңгейін дамыту
- А, В, С деңгейлік тапсырмалары (А тобының білім алушылары алдыңғы білімді жаңа жағдайларда қолдана алады. Орындалу қадамдары көрсетілген жұмыстар ұсынылады. Вариативті тапсырмалар мен шығармашылық жұмыстар ұсынылады. В тобының білім алушылары стандартты тапсырмаларды орындауда өз білімдерін қолдана алады. Орындалу қадамдары көрсетілген жұмыстар ұсынылады. Вариативті тапсырмалар мен шығармашылық жұмыстар ұсынылады. С тобындағы білім алушылар тапсырмаларды өз бетінше орындай алмайды. Тапсырмаларды орындау үлгісі қолданылады).

Деңгейлік-саралау оқыту кезінде келесілерге назар аудару ұсынылады:

- барлық білім алушыларға бірдей тапсырмалардың берілуі;
- саралау әдісі арқылы қолдаудың көрсетілуі (мысалы, егжей-тегжейлі қадамдық нұсқамалар, үлгілер және т.б. беру арқылы).

Зерттеу дағдыларын дамытудың негізгі құралы зерттеу тапсырмасы болып табылады. Зерттеу тапсырмаларында зерттеу міндеті қойылады, яғни тақырып бойынша кез-келген мәселе қарастырылады және өз бетінше әрекеттер ұйымдастырылады.

Мысалы. «Фотосинтез» тақырыбында шағын зерттеу жүргізуге арналған тапсырма:

Мәселе: Өсімдіктің өсуі мен салмағының артуы неге байланысты?

Білім алушыға зерттеуге тапсырма беріледі: 1 кг топыраққа тал бұтасын отырғызыңыз. Бұтаны алдын ала өлшеңіз. Оны минералды заттары жоқ сумен суарыңыз. Екі аптадан кейін оның өркендері мен топырақтың салмағы қалай өзгереді. Неліктен бұлай болды?

Сабақта білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамыту кезінде неге назар аудару керек:

- оқу үдерісі іс-әрекет сипатында болуы керек;
- оқу үдерісі өз бетінше дамуға бағытталған;
- әрекет нәтижелері үшін жауапкершілікке бағдарлану;
- мақсат қою және оған қол жеткізу үшін жағдай жасау;
- тиімді топтық жұмысты ұйымдастыру;
- зерттеу әрекетінің кезеңдерін ұстану (зерттеу әрекетіне қызығушылық тудыру, мәселені анықтау, әрекеттің мақсатын түсіну (білім алушыны сұрақтар арқылы өзін-өзі анықтауға жетелеу), жүзеге асыру негізінде тұжырымдамаларды еске түсіру (талдау), орындау ережелерін сақтау, қадамдық алгоритмдерді (зерттеу жоспарын) құрастыру [15].

Білім алушылардың/ тәрбиеленушілердің оқу/білім жетістіктерін бағалау

Бағалау педагог пен білім алушыларға оқуды жақсарту және жетілдіру туралы шешім қабылдауға негіз болатын ақпаратпен қамтамасыз етеді.

Білім алушыларды бағалау үдерісіне тарту

Педагог білім алушыларды бағалау үдерісіне тарту арқылы өзін-өзі бағалау және өзара бағалау дағдыларын дамытуға ықпал ете алады. Өзін-өзі бағалау және өзара бағалау үшін, мысалы, тапсырма дескрипторларының білім алушыларға қолжетімді болуы маңызды. Білім алушылар үшін бағалау қиын болмауы керек. Білім алушылар өз жұмысын және басқалардың жұмысын бағалау кезінде кері байланыс беру дағдыларын қалыптастырады.

Өзара бағалау мысалы: Сабақтың соңында екі сұрақты түсіндіру ұсынылады.

1) Пифагор теоремасы дегеніміз не және оны қашан қолдануға болады және қашан қолдануға болмайды?

2) Үшбұрыштың белгісіз жағын анықтау үшін теореманы қалай қолдануға болады?

Содан кейін сұрақтарға жауап іздеу мақсатында сабақ жалғасады. Сабақтың соңында жұптық интерпретация әдетте 5-10 минутқа дейін созылады. Білім алушылар жұпқа бөлінеді, мәселенің шешімін бір-біріне түсіндіреді және жауапты қалай жақсартуға болатынын айтады. Содан кейін жауап үлгілері ұсынылады. Осыдан кейін жұптар алдымен өз қателіктерін талқылайды, содан кейін бір-бірінің қателіктерін түзетеді.

Әрбір білім алушының оқу мақсаттарына жетудегі ілгерілеуін қадағалау

Педагог сабақ барысында білім алушылардың материалды қалай игеретінін бақылауы керек. Бақылау арқылы педагог білім алушылардың нені орындай алғанын және қандай қиындықтарға тап болғанын анықтайды. Күнделікті жұмыс кезінде педагогке жазбаларды жүргізу көмектеседі (формативті бағалау журналы, рефлексивті күнделік және т.б.). Оқушылардың бір сабақта оқу мақсаттарына қол жеткізуін бақылау қажет болған жағдайда, бақылау парағын (еркін формада) пайдалануға болады.

Педагог білім алушыларға оқу мақсаттарына сәйкес дайындалған бағалау критерийлері мен дескрипторларды ұсына алады немесе білім алушыларды оларды құрастыруға, талқылауға тарта алады.

Білім алушылардың сындарлы кері байланыс беруі үшін жағдай жасау

Сабақтың келесі бір міндетті элементтерінің бірі білім алушылардың бір-біріне кері байланыс берулері үшін жағымды орта қалыптастыру болып табылады. Кері байланыс оқу мақсаттарына сәйкес оқуды жақсарту үшін ұсыныстар беруге негізделеді.

Сындарлы кері байланыс қадамдары:

- не жақсы жасалғанын анықтау;
- неліктен жақсы жасалғанын түсіндіру;
- нені жақсартуға болатынын анықтау;
- қалай жақсартуға болатынын бағыттау. [16]

Кері байланыс беру үшін жағдай жасау оқудың нәтижелілігін арттырады.

Сабақты бағалау

Педагогтің сабағын бақылау кезінде назар аудару қажеттілігі бойынша қысқаша ұсыныстар ұсынылады. Педагогтердің сабақты жоспарлау және өткізу кезеңінде де осы төменде берілген ұсыныстар да пайдалы болады.

Бақылау компоненттері	Сипаттама және сұрақтар
Сабақ жоспары	<p>Оқу мақсаттарына сәйкес сабақтың мақсатын (нақты, түсінікті, қол жетімді) қою. Оқу мақсаттарына сәйкес сабақтың мақсатын қою (нақтылық, айқындық, қол жетімділік). Білім алушылардың қабілеттерін ескере отырып, оқу мақсаттарына сәйкес оқу материалын, оқыту әдістерін, ресурстарын, оқу жетістіктерін формативті бағалау тәсілдерін таңдау.</p> <p><i>Сұрақтар:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Оқу мақсаттары мен күтілетін нәтижелері көрсетілген бе?</i> ✓ <i>Сабақтың мақсаттары мен мазмұнына сабақтың құрылымы, кезеңдері, уақыты сәйкес келе ме?</i> ✓ <i>Оқу стратегиясының, бағалау құралдары мен ресурстарының білім алушылардың қажеттіліктері мен зерттеу дағдыларын дамытуға бағытталғаны ескерілді ме?</i> ✓ <i>Білім алушылардың сабақ мазмұнын түсінуін жақсарту үшін ресурстарды, АКТ-ны қолдану қалай жоспарланған?</i> ✓ <i>Білім алушылардың ілгерілеуі қалай бақыланады? Оларды оқыту мен дамыту үшін жағдай жасалған ба?</i> ✓ <i>Оқыту әдістері мен ресурстары сабақтың мақсаттары мен күтілетін нәтижелеріне сәйкес келе ме?</i> ✓ <i>Сабақ кезеңдерінің байланысы және олардың логикалық реттілігі?</i>
Білім алушыларды сабақ мақсаттарын талқылауға және оқу үдерісіне тарту	<p>Оқыту әдістері мен материалдарының білім алушылардың танымдық белсенділігін қалыптастыруға, жаңа дағдылар мен білімді қалыптастыруға бағытталуы. Қолданылатын оқыту стратегиялары мен ресурстарының білім алушылардың қажеттіліктері мен зерттеу дағдыларын дамытуға ықпалы. Білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамыту үшін қолданылатын бағалау стратегиялары мен құралдарының тиімділігі.</p> <p><i>Сұрақтар:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Білім алушылар сабақтың мақсаттарын талқылауға тартыла ма: Сабақта мақсат қою кезеңі қалай жүзеге асырылды?</i> ✓ <i>Білім алушылар тапсырмалар барысында олардың алдында тұрған міндеттерді түсіне ме? Білім алушылардың жаңа материалды меңгеру деңгейі?</i> ✓ <i>Білім алушылардың қабілеттері қалай ескеріледі?</i> ✓ <i>Оқу мақсаттарына жету үшін және білім алушылардың қабілеттері мен зерттеу дағдыларын дамыту үшін тапсырмалар қанишалықты тиімді?</i> ✓ <i>Білім алушыларды оқыту мен олардың оқуында туындаған қиындықтардың себептері қандай?</i>

Ресурстарды қолдану	<p>Сабақта ресурстарды қолдану.</p> <p><i>Сұрақтар:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Білім алушылар ұсынылған тапсырмаларды ойдағыдай орындау үшін мүмкіндік беретін қажетті материалдармен, ресурстармен, ақпаратпен қамтамасыз етілген бе? ✓ Өзекті ресурстар пайдаланыла ма? ✓ Ресурстар зерттеу дағдыларын дамытуға қалай ықпал етеді? ✓ Білім алушылардың оқу мақсаттарына жету үшін және қабілеттерін дамыту үшін ресурстар қанишалықты тиімді? ✓ Қолданылған цифрлық білім беру ресурстары сабақ тақырыбы бойынша түсініктерін кеңейтуге және тереңдетуге қалай ықпал етті?
Бағалау	<p>Бағалау үдерісін ұйымдастыру. Педагогтің қызметі білім алушылардың оқу нәтижелерін бақылауға бағытталған; білім алушыларды сабақта оқу нәтижелерін ілгерілету үшін оларды нақты және түсінікті бағалау критерийлерін құрастыруға тартуы; білім алушылардың өз қиындықтарын анықтауы (не сәтті/сәтсіз болды және неге); педагогтердің өз бағалау формаларын (құралдарын) құрастыруы (оның ішінде бағалау қызметін жүзеге асыруға арналған веб-сервистер).</p> <p><i>Сұрақтар:</i></p> <p>Бағалау білім алушыға өзінің оқуының күшті және әлсіз жақтарын және оны жақсарту үшін әрекеттерін анықтауға көмектеседі ме?</p> <p>Өзін-өзі бағалау және өзара бағалау үдерісі қалай ұйымдастырылады?</p> <p>Әрбір білім алушының ілгерілеуі қалай бақыланады және (педагог және білім алушылардың) кері байланысы қалай беріледі?</p> <p>Білім алушыларды бағалау үдерісіне тарту олардың сабақ барысында оқу жетістіктеріне қалай әсер етті?</p>
Рефлексия	<p>Рефлексия. Сабақты аяқтауды ұйымдастыру.</p> <p><i>Сұрақтар:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Сабақ барысында және оны аяқтау кезеңінде білім алушылардың рефлексиясы қалай ұйымдастырылған? ✓ Рефлексия сабақ мақсаттарына жету жолдарын түсінуге бағытталған ба? ✓ Педагог білім алушылардың көңіл-күйі мен эмоционалдық жағдайының рефлексиясын, іс-әрекеттің рефлексиясын, оқу материалы мазмұнының рефлексиясын қарастырады ма?

Келесі кезекте эссені қарастырамыз. Сондықтан эссе туралы ақпарат ұсынылды.

Эссе жазу

Эссе жазу дегеніміз – ол – бір тақырып аясында жазбаша түрінде педагогтердің өз көзқарасын, ойын білдіру. Ол үшін жоспар құрылады. Егерде педагогте эссе жазу дағдысы қалыптасқан болса, онда жоспар құрмай-ақ эссені жазуға болады. Эссені дұрыс жазу үшін, оның құрылымымен таныс болайық.

Эссе кіріспеден, автордың көзқарасы дәйектелетін абзацтардан (Негізгі бөлім) және жалпы ой түйінделетін қорытындыдан тұрады.

Кіріспе

Бұл бөлімде тақырыптың негізгі идеясы немесе автордың ойы бұдан әрі қалай өрбитіні көрсетіледі. Кіріспе бөлімде мәселенің тұжырымдамасы және оның маңыздылығы, риторикалық сұрақ, дәйексөз т.б. болуы мүмкін. Кіріспе бөлімінің мазмұнын мынандай бағытта өрбіту ұсынылады:

- *тақырып және эссенің мақсатын ашу;*
- *оқырманды қызықтыру;*
- *автордың тақырыпқа қатысты ұстанымын жазу;*
- *автор өз ұстанымын қалай дәйектейтінін баяндау.*

Негізгі бөлім

Бұл тарау көп жағдайда екі немесе одан да көп абзацтан тұрады. Негізгі бөлімде автордың ойы тезис арқылы ұсынылады, әр тезис дәлелдермен расталады. Әр абзацта бір тезис қарастырылады, автордың ойы дәлелдермен (факт, статистика) бекітіледі. Әдетте, негізгі бөлімдегі абзац бірнеше тармақшалардан тұрады:

- *тезис (дәлелді пікір);*
- *дәлелдеу (тезисті дәлелдеу үшін пайдаланылатын дереккөздер, фактілер);*
- *тұжырым (негізгі мәселеге ішінара жауап).*

Абзацтың бірінші сөйлемі автордың көзқарасын, ойын білдіретін тезистен басталады. Келесі сөйлемдерде сол пікірді негіздейтін дәлелдер (аргументтер) келтіріледі. Дәлелдер оқырманды қандай да бір көзқарастың шынайылығына сендіруге бағытталған фактілерді қамтиды. Бұл жағдайда статистика, өмір мысалдары, әр түрлі зерттеулердің нәтижелері, ғалымдардың пікірлері, құбылыстар мен оқиғалардың салдарлары, т.б. қарастырылады. Автордың жеке ойы, жалаң фактілер дәлел ретінде қарастырылмайды.

Қорытынды бөлім

Соңғы абзац негізгі бөлімде талқыланған мәселелерді қорытып, бір тұжырымды білдіретін сөйлемдерден тұрады. Бұл тармақта негізгі бөлімде ұсынылған және дәйектелген барлық тұжырымдар біріктіріледі. Қорытынды бөлімде мәселе қайта қайталаанады және қорытынды шешім жасалады.

Эссенің бағалау критерийлері

1. ЭССЕ (500 сөзден артық емес)
2. Эссе тақырыбын ашу
3. Тақырып толығымен ашылды
4. Тақырып ішінара ашылды
5. Өз ұстанымын қолдау үшін дәлелдер жазу
6. Жеке зерттеу нәтижелерін пайдаланады
7. Педагогикалық теорияларды немесе ұғымдарын қолданады
8. Белгілі фактілерді пайдаланады
9. Логика мен дәйектілік, тұжырымдардың болуы
10. Құрылым нормаға сәйкес келеді (кіріспе, негізгі бөлік пен қорытындының болуы)
11. Эссе қисынды және дәйекті, бірақ тұжырымы жоқ
12. Эсседе логикалық дәйектілік жоқ

Эссе туралы толық ақпаратпен Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының ресми сайтында «Орта білім беру ұйымдары педагогтерін әдістемелік сүйемелдеу»[12] атты ұсынымдамада педагогтерге эссе жазу бойынша әдістемелік ұсынамдар берілген: <https://uba.edu.kz/qaz>

Қорытынды

Екінші бөлімде «Үздік педагог» атағын беру конкурсына қатысушының жұмысын бағалаудың сапалық және сандық көрсеткіштеріне тоқталып, педагогтердің еңбегі қалай және не арқылы бағалатыныны көрсетілді. Әр бағалау параметрі бойынша түсінік берілді. Құжаттар қандай тәртіппен жүктелетіні көрсетілді. Сонымен қатар, педагогтерге көмекші құрал ретінде «НЗМ» ДББҰ «Педагогикалық өлшемдер» орталығы директорының орынбасары Вильданова С.А. кейсі ұсынылды.

Егерде педагогтер ұсынған қадамдарға сәйкес жұмыс жасаса, жетістікке жетеді деген сенімдеміз.

Әр қатысушыға сәттілік!

3 Әдістемелік ұсыныстар

Бұл бөлімде «Үздік педагог» конкурсына қатысып отырған қатысушыларына Конкурстың өткізу тәртібі мен кезеңдері туралы қысқаша ақпарат ұсынылды.

Есте сақтайық!

Конкурс үш кезеңнен тұрады:

- 1) I кезең – аудандық, қалалық (облыстық, республикалық маңызы бар қалалар) деңгей;
- 2) II кезең – облыстық (республикалық маңызы бар қалалар мен астана) деңгей;
- 3) III кезең – республикалық деңгей.

Конкурс шарттары

- ✓ Конкурс материалдары талаптарға сай болуы тиіс;
- ✓ Педагогтің, білім алушылардың жетістіктері Қазақстан Республикасы

Білім және ғылым министрінің №514 бұйрығына сәйкес болуы шарт;

- ✓ Конкурстың бірінші кезеңінен өте алмаған жұмыстар екінші кезеңге жіберілмейді.

Конкурстың жүлде қоры – 1000 МРП

«Үздік педагог» конкурсының жеңімпаздары ақшалай сыйақымен қоса «Үздік педагог» атағына ие болады және «Үздік педагог» төсбелгісімен марапатталады.

Конкурс материалдарын сараптамалық комиссия бағалайды.

Конкурс қатысушыларына қойылатын талаптар:

БІЛУ МАҢЫЗДЫ!

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта және техникалық -кәсіптік білім беру ұйымдарында (балабақша, орта мектеп, гимназия, лицей, колледж) жұмыс жасайтын педагогтер ғана қатыса алады

Қатысушылардың педагогикалық еңбек өтілі 5 жылдан кем болмауға тиіс

Үздік педагогикалық практикасы және жетістіктері бар педагогтер болуы қажет

Қатысушыларға қойылған талаптар мен орындалуы тиіс шарттар:

Мектепке дейінгі, орта, арнайы, қосымша білім беру, техникалық және кәсіптік орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының білім алушылары мен/ тәрбиеленушілердің соңғы 3 жылдағы жетістіктері

Мектеп және колледж педагогтерінің 15 минуттік бейнесабағы. Балабақшалардағы ұйымдастырылған оқу қызметі(7 минуттік)

Педагогтің эссесі

Үздік тәжірибелерді тарату бойынша 5 минуттік бейнеролик

Жоғарыда көрсетілген шарттар бойынша және реттілікпен Конкурсқа қатысушы өзінің құжаттарын келесі ссылка teachercontest.iac.kz бойынша жүктейді.

Мектепке дейінгі ұйымдарының педагогтері (әрі қарай МДҰ) үшін ҰСЫНЫМДАР

«Үздік педагог» конкурсына мектепке дейінгі ұйым педагогтері де қатысады және байқаудың алғашқы екі деңгейінен өткен жағдайда республикалық кезеңге жолдама алады.

Конкурс шарттары

Конкурс талаптарына сәйкес мектепке дейінгі ұйым қатысушыларында келесі нәтижелер болуы шарт:

- халықаралық байқаулар жетістіктері;
- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің №514 бұйрығындағы тізімдемеге сәйкес байқаулар нәтижелері;
- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің Балаларды ерте дамыту институтының (бұдан әрі – Институт) балабақша тәрбиеленушілеріне арналған жоспарлы байқауларының жетістіктері.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы №12 бұйрығымен бекітілген «Үздік педагог» атағын беру қағидаларының 4-қосымшасында үміткердің жұмысын бағалаудың сапалық және сандық көрсеткіштері берілген. Көрсеткіштердің ішінде халықаралық байқаулардағы жетістіктерінен бөлек, Институттың жоспарындағы тәрбиеленушілерге арналған байқаулардың нәтижелері ескерілетіні жазылған.

Байқау ережелері Институттың <http://irrd.kz/> сайтында орналастырылған. Оның ішінде тәрбиеленушілердің өздері немесе ата-аналарымен бірге қатысуына болатын келесі байқаулар бар:

1. «Шымырлық пен шеберлік күні» Наурыз мерекесіне орай балалардың түрлі әрекет түріне негізделген шығармашылық байқау.
2. «Әжем, анам және мен» аналар мерекесіне арналған отбасылық және ұлттық құндылықтарды дәріптеу байқауы.
3. «Мен зерттеушімін» республикалық мектеп жасына дейінгі балалар байқауы.
4. «Өнерлі бала» республикалық балалар шығармашылығы байқауы (би, ән айту, мәнерлеп оқу және басқа).
5. «Ана тілім - айбыным» Қазақстан халқының Тілдері күніне орай шығармашылық байқау.
6. «Ән шырқайық бәріміз» Республика күніне арналған патриоттық әндер байқауы.
7. «Қызыққа толы сәттер» жазғы сауықтыру кезеңін ұйымдастыру кезіндегі бейнебаян, фото-сюжеттер байқауы.
8. «Балаларға базарлық» кітап бұрышын ұйымдастыру байқауы.
9. «Әкем – асқар тауым» әкелердің тәрбие мектебін дәріптеу байқауы.

Мектепке дейінгі ұйымдардың педагогтері Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы №514 бұйрығымен

бекітілген тізбеге енген «Мектепке дейінгі ұйымның үздік педагогі» және «Мектепке дейінгі ұйымның жыл әдіскері» республикалық байқауларына қатыса отырып, кәсіби педагогикалық қызметтегі өз жетістіктерін, балалармен өз жұмысының, ата-аналармен бірлескен жұмысының нәтижелерін көрсете алады. Сонымен бірге, аталған №514 бұйрықтағы тізімдемеде мектепке дейінгі ұйым педагогтері қатыса алатын басқа да жалпы байқау түрлерінің бар екенін назарға саламыз. Солардың ішінен нақты 20 әр түрлі байқаулардың тізбесі берілді. Бұл алдағы уақытта «Үздік педагог» конкурсына қатысқысы келетін үміткерлер үшін мүмкіндік.

Мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің шығармашылық шеберлігіне арналған іс-шаралар тізілімі:

1. «Мектепке дейінгі ұйымның үздік педагогі»;
2. «Мектепке дейінгі ұйымның жыл әдіскері»;
3. «Үздік жыл психологы» республикалық конкурсы;
4. «Үздік авторлық бағдарлама» республикалық конкурсы;
5. «Педагогикалық идеялар фестивалі» республикалық конкурсы;
6. «Виртуалды білім беру бағыты шеңберінде» еліміздің үздік педагогтерінің эстафетасы»;
7. Нақты жобаларды қорғау;
8. Әлеуметтік идеялар мен жобалар;
9. Үздік авторлық бағдарлама;
10. Ұлттық спорттық ойындар (тоғызқұмалақ, асық ату).

Конкурс қатысушыларына қойылған талаптар:

Қатысушылардың педагогикалық еңбек өтілі 5 жылдан кем болмауға тиіс.

Материалды ұсына отырып, қатысушы:

- жеке деректерін пайдалануға және материалдарды сайтта, баспа басылымдарында, Интернет-БАҚ-та және басқа бұқаралық ақпарат көздерінде орналастыруға;

- материалдарды тегін пайдалануға, көпшілік алдында таратуға, интернет желісіне орналастыруға, шығармашылық жобаларға қосуға, БАҚ-та жариялауға, өңдеуге келісімін береді.

Жіберілген материал рецензияланбайды және қайтарылмайды.

Конкурс материалдарына қойылатын талаптар:

Ереженің талаптарына сәйкес келетін кіріктірілген ұйымдастырылған іс-әрекеттің бейнематериалы ұсынылады.

Бейнематериалды әзірлеу талаптары:

1. Ең төменгі ажыратымдылық-720 x 480 (12:8 см).
2. Бейне сабақтың ұзақтығы - 7 (жеті) минут.
3. Кіріктірілген ұйымдастырылған іс-әрекеттің үзіндісі YouTube (YouTube) бейне платформаларына жүктеледі, Өтінімде сілтеме

орналастырылады.

Орындалуы керек жалпы талаптар:

- тәрбиелеу-білім беру процесін қызықты ойын түрінде ұйымдастыру;
- заманауи инновациялық технологияларды қолдану;
- жайлы дамытушы орта құру, оны тиімді пайдалану;
- санитарлық-гигиеналық нормаларды сақтау;
- кіріктірілген ойын арқылы оқыту іс-әрекетін көрсету (әр түрлі іс-әрекет түрлерінің, мазмұнының өзара байланысы);
- балалардың танымдық іс-әрекетін белсендіру (әдістері мен тәсілдері);
- білім беру ортасының қауіпсіздігі.

Авторлық құқықтардың сақталуы маңызды. Басқа авторлардың жұмысын толық немесе ішінара көшіруге тыйым салынады. Плагиат жұмыс ұсынған қатысушылар байқаудан шеттетіледі.

Конкурста жеке педагогтің жұмысы бағаланатындықтан, апталық жұмыс циклограммасы бір ғана авторға тиесілі болуға тиіс.

Аталған талаптарға сай келмейтін материалдар бағаланбайды, балл қойылмайды және есептелмейді.

Үміткерлердің жұмысын бағалау критерийлері мен көрсеткіштері (5 балл)

№	Критерийлер	№	Көрсеткіштер
1	Педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерін бағалау	1.1	Соңғы 3 (үш) жылда халықаралық /республикалық/ облыстық кәсіби шеберлік байқауларының дипломдарының болуы
		1.2	Оқу-әдістемелік кеңесі (республикалық/ облыстық, республикалық маңызы бар қалалар мен Астана) бекіткен авторлық бағдарламаларды, оқу-әдістемелік кешендерді, әдістемелік материалдарды (соңғы 3 жылда) әзірлеу және енгізу
		1.3	Білім беру және тәрбие саласында халықаралық/республикалық/облыстық ғылыми-практикалық конференциялар жинақтарында немесе республикалық/облыстық бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланымдары бар
		1.4	Мемлекеттік/ ведомстволық/ облыстық және Республикалық маңызы бар қалалардың және астананың наградалары мен көтермелеулерінің болуы
2	Шығармашылық бастаманы дамыту және педагогтерді инновациялық қызметке ынталандыру	2.1	Республикалық/ облыстық және Республикалық маңызы бар қалалар мен астана деңгейлерінде семинарлар, мастер-класстар, конференциялар ұйымдастыруға және өткізуге қатысу
3	Соңғы 3 жылдағы	3.1	Балалар байқаулары мен зерттеу жобалары

	тәрбиеленушілердің жетістіктері		(республикалық/ облыстық және республикалық маңызы бар қалалар мен астана) дипломдарының болуы
4	Эссе (500 сөзден артық емес)	4.1	Тақырыпты ашу. Өзінің зерттеу нәтижелерін пайдаланады
		4.2	Логикалық және дәйектілік, қорытындылардың болуы

Ұйымдастырылған/ойын іс-әрекеттерін бағалау кестесі

Педагогтің аты-жөні	Бақылаушының аты-жөні
Топ/сынып	Күні _____
Ұйымдастырылған/ойын іс-әрекеті міндетінің баланың жасына және мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына сәйкестігі	пікір
Тәрбиеленушілерді ынталандыруға жағдай жасау	
Ұйымдастырылған/ойын іс-әрекетінің мазмұны міндеттеріне сәйкес келеді	
Зерттеу дағдысын дамыту баланың жасына сәйкес келеді	
Тәрбиеленушілердің жетістіктерін атап өтеді	
Тәрбиеленушілерді жасына сәйкес өзін-өзі бағалау және өзара бағалау процесіне тартады	
Топ/сынып ішінде тәрбиеленушілерге дамытушы орта ұйымдастырылған	
Материалды игертуге бағытталған ұйымдастырылған/ойын әрекеті процесінде әртүрлі жұмыс түрлерін қолданады: жасына сәйкес топтық, жұптық немесе жеке жұмыс	
Тәрбиеленушілер дидактикалық және дамытушы материалдармен қамтамасыз етілген	
Дағдыларын тәжірибеде дамытады	
Тәрбиеленушілердің ұйымдастырылған/ойын іс-әрекетіне қызығуы мен қамтылуы	
Тәрбиеленушілердің қатысуын қамтамасыз ету үшін қимыл-қозғалыс белсенділігін және топ/сынып кеңістігіндегі дамытушы ортаны пайдаланады	
Жеке тұлғаға бағытталған тәсілдерді қолданады	
Тәрбиеленушілерді тыңдайды, естиді, қызығушылықтарын қолдайды	

АКТ және инновацияларды қолданады	
Қосымша бақылау элементтері:	
Кері байланыс және ұсыныстар:	

Мектепке дейінгі ұйымдарында тәрбиелеу-білім беру процесі:

- перспективалық жоспарға;
- циклограммаға;
- бала дамуының мониторингі арқылы іске асырылады.

Сондықтан конкурса қатысушы МДҰ педагогтері қысқа мерзімді жоспарды жазбайды. Жылдық Перспективалық жоспар негізінде жасалатын циклограммасын толтырады.

Циклограмма әр аптаға құрылады, ол балаларды қабылдаудан бастап, түрлі балалар әрекеттерін, серуенді өткізуді, күндізгі ұйқыны ұйымдастыруды, яғни балалардың үйге қайтуына дейін күн тәртібінің орындалуын қамтамасыз етеді.

Циклограмманың құрылымы **күн тәртібіне** сәйкес құрылады.

Циклограмманы жоспарлауға қойылатын талаптар:

- аптаның әрбір күніне Перспективалық жоспардағы ұйымдастырылған іс-әрекеттердің міндеттеріне сәйкес балалармен өткізілетін әрекет түрлерін анықтау;

- әрбір әрекет түрлерін өткізуде бағдарлама мазмұнын жүйелілік пен сабақтастық қағидасын сақтай отырып беру;

- балаларды тәрбиелеу мен оқытуда инновациялық технологияларды, әдістер мен тәсілдерді қолдану;

- балалар әрекетін ұйымдастыру үшін жайлы заттық дамытушы ортаны құру (қызығушылық аймақтарына бөлу және оның балаларға қолжетімді болуын қарастыру, оның мүмкіндіктерін барынша қолдану).

Мектепке дейінгі ұйым педагогінің циклограмма кестесі

(ҚР БҒМ №130 бұйрығының 2.2-қосымшасы)

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау					
Ата-аналармен әңгімелесу, кенес беру					
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)					
Таңертенгі жаттығу					
Таңғы ас					
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық					
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет					
2- таңғы ас					
Серуенге дайындық					
Серуен					
Серуеннен оралу					
Түскі ас					
Күндізгі ұйқы					
Біртіндеп ұйқыдан ояту, сауықтыру шаралары					
Бесін ас					
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)					
Балалармен жеке жұмыс					
Серуенге дайындық					
Серуен					
Серуеннен оралу					
Кешкі ас					
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)					
Балалардың үйге қайтуы					

Мектепалды сынып педагогінің циклограмма кестесі

(ҚР БҒМ №130 бұйрығының 2.3-қосымшасы)

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау					
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен кеңес, әңгімелесу					
Балалардың дербес іс-әрекеті (аз қимылды, үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау және басқалар)					
Ертеңгілік жаттығу					
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық (бұдан әрі – ҮІӨ)					
Кестеге сәйкес ҮІӨ					
Серуенге дайындық					
Серуен					
Серуеннен оралу					
Балалармен жеке жұмыс					
Балалардың дербес әрекеті (аз қимылды, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптарды қарау және басқалар)					
Балалардың үйге қайтуы					

Орта білім беру ұйымдарының педагогтеріне арналған ҰСЫНЫМДАР

Конкурс материалдарына қойылатын талаптар:

- 1) сабақтың қысқа мерзімді жоспарлары, сынып сағаттарының, сыныптан тыс іс-шаралардың әзірлемелерінің сауаттылығы және әдістемелік қамтамасыз етілуі;
- 2) қысқа мерзімді жоспарларының міндетті түрде күнтізбелік жоспарға және МЖМБС-ға сай болуы;
- 3) 15 минуттік сабақтың бейнеролигі және үздік педагогикалық практиканы насихаттайтын бейнеролик жоғарыда берілген бейнероликтердің талап-тарына сәйкес сапалы дайындалуы қажет;
- 4) авторлық құқықтардың сақталуы (басқа авторлардың жұмысын толық немесе ішінара көшіруге тыйым салынады; плагиат жұмыс ұсынған қатысушылар байқаудан шеттетіледі);
- 5) конкурста жеке педагогтің жұмысы бағаланатындықтан, қысқа мерзімді жоспары бір ғана авторға тиесілі болуға тиіс.

Аталған талаптарға сай келмейтін материалдар бағаланбайды, балл қойылмайды және есептелмейді.

Республикалық «Үздік педагог» конкурсына қатысушылардың құжаттары жоғарыда ұсынылған тәртіп пен шарттарға сәйкес болуы тиіс. Алайда, көп жағдайда шарттарға сәйкес болмайды. Сондықтан Конкурстың соңғы кезеңіне дейін жете алмайды не жетсе де жеңімпаз атанбайды. Сондықтан төменде ұсынылған кейстерде «Үздік педагог» конкурсына қатысушылары өздерінің Конкурсқа бірнеше рет қатысып, бірақ жетістікке не себепті жете алмағандары туралы және дайындалу кезеңінде туындаған мәселелерімен бөлісіп, ұсыныстар жасады.

Екінші кейс «Жетісу облысының білім басқармасы» мемлекеттік мекемесі Талдықорған қаласының «Мұхтар Арын атындағы №24 мамандандырылған лицейі» КММ биология пәнінің мұғалімі, педагог-шебер, «Үздік – педагог 2022» конкурсының жеңімпазы Дәулен Муталивтікі .

2-кейс

Мен «Үздік педагог» конкурсына бірнеше рет қатыстым. Алғаш рет 2014 жылы. Сондықтан Конкурстың келешек қатысушыларымен өзімнің «Үздік педагог-2014» конкурсында жіберген кемшіліктерімен және кездескен қиындықтар, ұтымды тұстарымен бөліскім келеді.

2014 жылы Конкурс шарты бойынша облыстық кезеңде жеке презентация қорғау болды. Қорғау кезінде:

- негізгі проблемалық мәселені көрсету және оны зерттеу тақырыбына айналдыру ;
- мақсат пен міндеттер;
- күтілетін нәтиже.

Озық тәжірибе бойынша жинақталған нәтиже жеткіліксіз болды (республикалық олимпиада және ғылыми жобалар сайысының жеңімпаздары болмады). Сонымен қатар, өзімде республикалық сайыстардан орындар, басылымдарға материалдар аз болды.

Ұсыныстар: қатысуға ниет білдіріңіз міндетті түрде

- Оқушыларыңыздың (аудандық, облыстық, республикалық және халықаралық сайыстардан орын болу керек)
- Өзіңіздің (жеке проблемалық тақырыбыңыз, мақсаты, міндеті, орындау үшін қандай құжат бар (авторлық бағдарлама, сайт, жеке тапсырмалар жинағыңыз, әдістемелік құралдарыңыз) екеніне назар аударыңыз.

Портфолио жинақтау кезінде:

Алған диплом, марапат, Алғыс хат, хаттамалар және тағы басқа құжаттардың 514 бұйрыққа сәйкес болуы және безендірілуінде - анық контраст(қара)түспен шығару.

Портфолиоға құжаттар тәртіп пен реттілікке сәйкес салынуы тиіс.

Менің кемшіліктерім:

Портфолиоға салынған құжаттардың сапа жағынан төмен болуы

Кездескен қиыншылықтар:

Портфолионың дұрыс ресімделмеуі.

2014 жылы осы кемшіліктерді негізге ала отыра:

- Жеке проблемалық тақырыбымды нақтыладым;
- Тақырыпқа сәйкес нақты қолжетімді мақсаттар мен міндеттерді қойдым;
- Авторлық бағдарлама жасадым;
- Алынған тақырып аясында оқушылармен түрлі сайыстар мен жобаларға қатыса бастадым.

Нәтижесінде, 2022 жылғы конкурсқа қатысуға ресурстарым толығымен нақты және жеткілікті болды . 2022 жылғы конкурс материалдарын (<https://teachercontest.iac.kz/>) деген платформаға рет-ретімен жүктедім.

Артықшылығы:

Материалдарды платформа арқылы жүктеу, келесі ұстанымдарға сәйкес болды: ашық, қолжетімді, ыңғайлы.

Уақытты тиімді пайдаланасыз!!!

Үшінші кейсті әзрлеген Павлодар қаласының Жұмабек Ташенев атындағы жалпы білім беретін мектебінің тарих пәнінің мұғалімі Алия Егинбаевна Касымжанова.

3- кейс

«Үздік педагог» конкурсына өз басым төрт жыл қатарынан қатыстым. Ең алдымен, конкурстың нақты талаптары мен ережелерімен танысып, барлық құжаттаманы жинақтаған соң, өтінім құжаттарды тапсырып отырдым. Қала мектебі болғандықтан ең алдымен бізге қала деңгейінен өту керек, содан соң облыс және республика. Аталған сайыстың әр кезеңдерінің ережесі мен талаптары бірдей. Бір байқағаным жыл сайын аталған конкурсқа жаңа талаптар қосылып отырды, мысалы, соңғы үш жылда волонтерлік бағыт қосылды. Ең алғашқы қатысқанымда қалалық білім беру бөлімінен Алғыс хатқа ие болдым, одан кейін қала деңгейінде 1-ші және 2-ші орындарға ие болдым, бірақ облыстық деңгейге өте алмай жүрдім. Келесі кезеңдерге өте алмаған сәтте еңсемді түсірмей, барлық бағыттағы жұмысымды саралап, келесі оқу жылына дайындығымды шыңдап, кемшіліктерім бойынша талдама жұмыстарын жасап отырдым. Портфолиомды, білім алушы мен өзімнің жеке жетістігім және тәрбие бағыттары бойынша кемшіліктерімді түзедім.

Биылғы «Үздік педагог - 2022» конкурсының бірден бір ерекшелігі төмендегі ережеге сәйкес барлық құжаттар министрліктің ақпараттық жүйесі арқылы <https://teachercontest.iac.kz> электронды форматта қосымшаға жүктелді.

Табысты педагог болу үшін маған не көмектесті?

Жұмысымды жүйеледім, конкурстың ережелерін саралап, кемшіліктеріммен жұмыс жасадым. Бірнеше жылдан бері қатысып менің түсінгенім, педагогтің оқу үдерісі мен қатар тәрбие үдерісін бірдей алып жүріп, сол бағыттарды да көрсете білу керек. Сіздерге сәттілік!

Қорытынды

Жоғарыда ұсынылған кейстердегі қатысушылардың ұсыныстарынан әр педагог өзіне келесілерді түртіп алуы қажет:

«Үздік педагог» атағын беру қағидаларын егжей-тегжей білу

3.1 Қысқа мерзімді жоспарды дайындау

«Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту, орта, арнаулы, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығында Орта және арнаулы білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесі ұсынылған. Аталған құжатта «Күн сайын сабақ кестесіне және күнтізбелік тақырыптық жоспарға сәйкес барлық оқу пәндерінің педагогтері қысқа мерзімді (сабақ) жоспарды (қағаз немесе электрондық word (ворд) немесе pdf (пдф) форматында) әзірлейді» - делінген[17]. Осыған орай әр педагог Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында әр сабақ сайын және «Үздік педагог» атағын беру конкурсында да қысқа мерзімді сабақ жоспарын дайындайды. Қысқа мерзімді жоспарының негізгі міндеттері:

- сабақтың мақсатын анықтау;
- оқыту мақсатына сәйкес сабақ мазмұнын таңдау
- таңдалған оқу материалын зерделеу, жүйелеу, топтастыру;

- білім алушылардың оқу материалын меңгеруіне жағдай жасауға бағытталған оқыту әдістері мен олардың танымдық іс-әрекетін ұйымдастыру формаларын таңдау;

- білім алушылардың іс-әрекетін бағалауды қолдану.

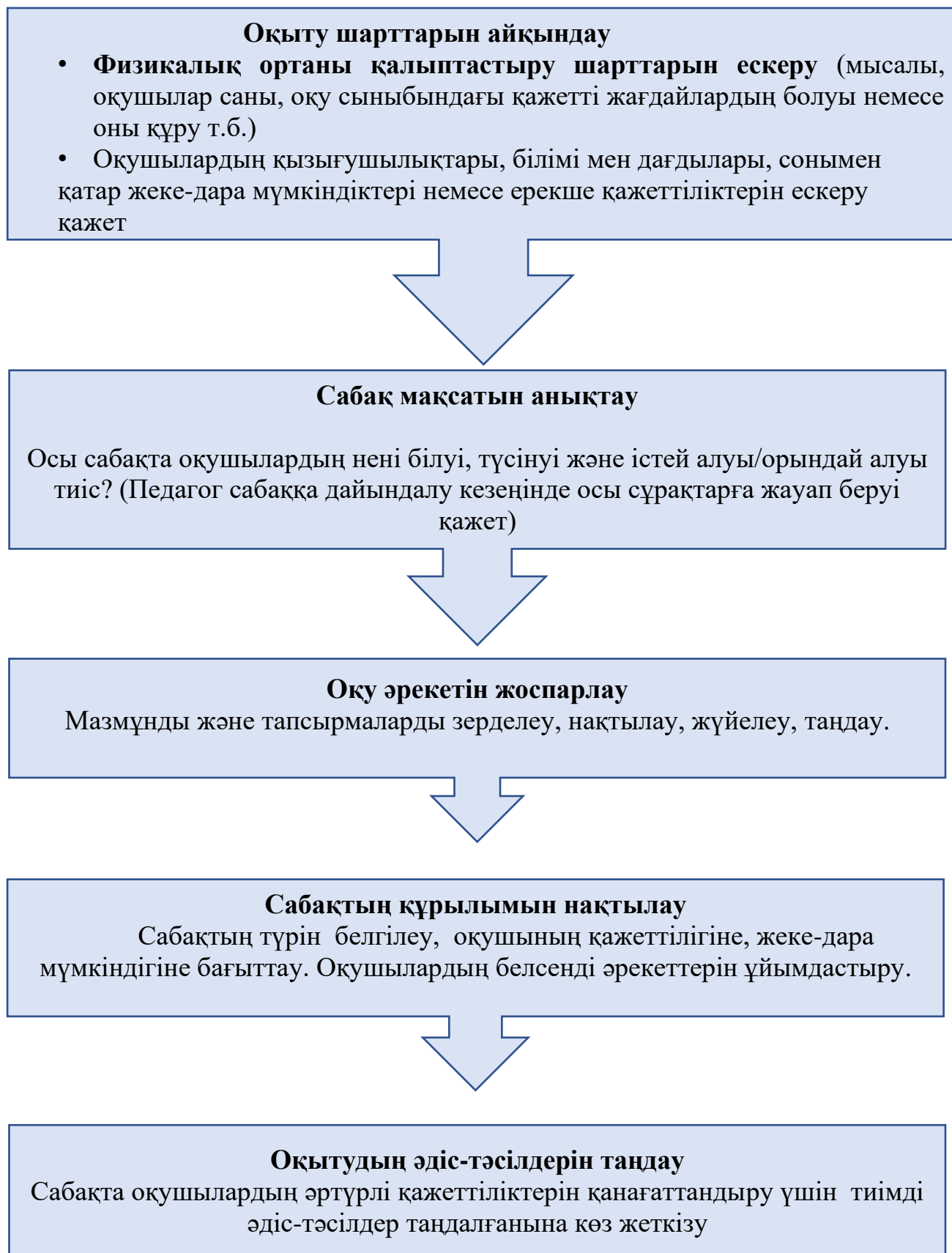
"Педагог мәртебесі туралы" Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI Заңының 7-бабы 1-тармағының 1) тармақшасына сәйкес педагог кәсіптік қызметін жүзеге асыру кезінде "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3-тамыздағы № 348 бұйрығымен (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген) бекітілген тиісті білім беру деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының талаптары сақталған кезде кәсіптік қызметті ұйымдастырудың тәсілдері мен нысандарын өз еркімен таңдайды.

Жалпы, білім беру ұйымдары педагогтерінің міндетті құжаттардың тізбесінің қосымшасында қысқа мерзімді жоспары берілген, сондықтан біз барша педагогтерге аталған үлгіні ұсынамыз.

ҮЛГІ:

Нысан				
Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі				
(білім беру ұйымының атауы)				
Қысқа мерзімді (сабақ) жоспары				
(сабақтың тақырыбы)				
Бөлім:				
Педагогтің тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда)				
Күні:				
Сынып:		Қатысушылар саны:		Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы				
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары				
Сабақтың мақсаты				
Сабақтың барысы				
Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар

Жоғарыда қысқа мерзімді жоспарының үлгісі берілді, келесі кезекте оны дайындау қадамдары ұсынылады. Жоспарды дайындамас бұрын келесілерге назар аударған дұрыс:

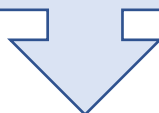

Қажетті ресурстарды дайындау

Дидактикалық материалдар, оқу құралы, қажетті басқа да құралдардың болуы. Адами ресурстар (тьютор) ескерілуі тиіс

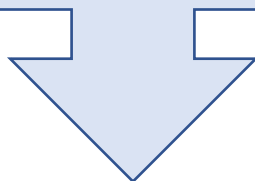
Талдау және бағалау

- Оқушылар оқу мақсатына қаншалықты қол жеткізді (қандай деңгейде?)
- Келесі сабақта нені жақсарту қажет?

Сабақ жоспарын бағалау критерийлері (Сабақ мақсаты бойынша)

- оқу мақсаттарына сәйкес тұжырымдалған;
- пәннің ерекшелігіне бағдарланған;
- SMART форматында (сабақ шеңберінде нақты, өлшемді, қолжетімді және уақыт мөлшері белгіленген) оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктері ескерілген

Сабақ жоспарын бағалау критерийлері (Оқыту әдістері)

- оқу мақсатына жетуге ықпал етеді;
- барлық білім алушыларды оқу процесіне тартуға ықпал етеді;
- оқыту оқушылардың жеке және/немесе ерекше қажеттіліктерін қолдайды.

Сабақ жоспарын бағалау критерийлері (Тапсырма)

- оқу мақсаттарына, бағалау критерийлеріне, көрсетілген ойлау дағдыларының деңгейлеріне сәйкес;
- функционалдық сауаттылықты дамытуға ықпал етеді;
- оқушының жеке және/немесе ерекше қажеттіліктеріне сәйкес.

Жалпы, кез-келген педагог сабаққа дайындалу кезеңінде мыналарды білуі тиіс:

- 1) оқыту шарттарын;
- 2) сабақ мақсатын;
- 3) оқу әрекетін жоспарлауды;
- 4) қысқа мерзімді жоспарды ой елегінен өткізуді және бағалауды.

3.2 Оқыту үдерісінде белсенді әдіс-тәсілдерді қолдану бойынша ұсынымдар

Тәжірибе барысында педагог-практиктердің көпшілігі белсенді әдіс-тәсілдерді қолданады. Тиімді белсенді әдістерді қолдану педагогтің білімін, құзыреттілігін және шеберлігін көрсетеді. Білім алушылардың сабаққа қызығушылықтарын тудыруға, ішкі уәждерін арттыруға және оқу мақсаттарына жетулеріне белсенді әдістер көмектеседі.

Оқытудың белсенді әдістері сабақтағы танымдық іс-әрекет барысында білім алушылардың дербес, белсенді және шығармашылық дамуын ынталандыру үшін жағдай жасауға бағытталған педагогикалық әдістер мен оқыту әдістерінің жиынтығын білдіреді. Мұғалім сабақты құрылымдай отырып нені, не үшін және қалай оқыту керектігін түсінеді. Белсенді оқыту әдістерін таңдау кезінде келесілерге назар аударған жөн:

- тақырып мазмұнымен байланысы;
- оқу мақсаттарына қол жеткізуге ықпал етуі;
- сабақтың әр кезеңінің мақсаттарына сәйкестігі;
- білім алушылардың танымдық қажеттіліктеріне сәйкестігі. [16]

Сабақтың әр кезеңінде белсенді оқыту әдістерін қолданудың мысалдары.

«Сабаққа жұмылдыру» кезеңінде белсенді әдістерді қолдану:

- психологиялық атмосфераны қалыптастыру;
- танымдық қызығушылықты арттыру;
- барлығын оқуға тарту, ынталандыру;
- алдыңғы және жаңа білімнің байланысы;
- тақырыпты болжау, сабақтың мақсаттары мен міндеттерін анықтауға ықпал ету.

«Мизга шабуыл», «Идеялар қоржыны», «Кластер», «ББҮ», «Инсерт», «Борттық журнал», «Жіңішке және жуан сұрақтар», «Сұрақ-жауап», «Хат» және т.б.

«Ақпаратты түсіну» кезеңінде белсенді әдістерді қолдану:

- өзіндік әрекет;
- ақпарат жинау, таңдау, талдау, дәлелдеу;
- зерттеушілік әрекет;
- тәжірибелік әрекет;

- салыстыру, ажырату;
  - қолдану дағдыларын дамыту;
  - шешім қабылдау мен қорытындылау.
- «Синквейн», «Мозаика», «Диалог», «Полилог», «ББҮ», «Эссе», «Тұжырымдамалық карта», «ДЖИГСО» және т.б.
- «Рефлексия» кезеңінде белсенді әдістерді қолдану:
- білімді қорытындылау;
  - оқу мақсаттарына қол жеткізуді талдау;
  - қиындықтарды анықтау;
  - келесі сабақта шешім қабылдау тәсілдерін анықтау.
- «Рефлексиялық сұрақтар», «Борттық журнал», «Сөйлемді аяқта», «Инсерт», «ББҮ», «Эссе», «ПОПС» және т.б.

3.3 Ақпараттық-коммуникациялық технология (әрі қарай АКТ) ресурстарын қолдану

АКТ мұғалімдерге оқытуда көмектесетін, түсіндіруді жеңілдетуге және жаңа материалды түсінуге мүмкіндік беретін тиімді құрал болып табылады. Сондықтан педагогтер оқыту үдерісінде АКТ-ны қолдану туралы мұқият ойлануы маңызды. PowerPoint форматындағы таныстырылым сияқты оқу құралдарын үнемі қолдану танымға деген ұмтылысты төмендетеді, ал педагогтердің көпшілігі таныстырылымды оқу ресурсы ретінде қолданады. Білім беру нәтижелеріне қол жеткізу үшін білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып жеке цифрлық білім беру ресурстарын және бірлесіп жұмыс істеуі үшін желілік ресурстарды қолдану маңызды.

Дайын цифрлық білім беру ресурстарын қолдану

Заманауи оқыту технологиялары біздің өмірімізге кеңінен енгізілуде, қазір көптеген дайын цифрлық білім беру ресурстары бар, мысалы, олар Bilimland.kz, Smk.kz платформаларында орналастырылған. Бейнежазба көрсету, өмірдегі нақты мәселелер мен оқиғалардың модельдерін визуализациялау, интерактивті оқу бағдарламасын қолданудың әртүрлі тәсілдерін көрсету және т.б., педагог ақпарат берудің әртүрлі формаларын таңдай алады.

Жеке цифрлық білім беру ресурстарын қолдану

Сандық білім беру ресурстары ретінде электрондық оқулықтарды, бейнеклиптерді, статикалық немесе динамикалық модельдерді, виртуалды шынайы объектілерді және интерактивті модельдерді, дыбыстық жазбаларды, картографиялық материалдарды, символдық объектілерді қолдануға болады. Педагог пәнге алдын-ала бейімдеген таныстырылымы арқылы білім алушылардың назарын қандай да бір иллюстрацияларға, мәліметтерге, формулаларға аудара алады және жаңа материалды түсіндіру кезінде тақтаны

алмастыра алады. Таныстырылымда дыбысты, анимацияны, бейнені орнатуға болады. Анимациямен бірге жүретін таныстырылымдар материалды қабылдау мен есте сақтауды жеңілдетеді. Таныстырылымдардың көмегімен білімге тестілік бақылау жүргізуге болады, әсіресе әр түрлі оқу ойындары қызықты. Мультимедиялық таныстырылымдарды сақтау ыңғайлы және қажет болған жағдайда, ақпаратпен толықтыруға болады.

Білім алушылардың бірлесіп жұмыс істеуі үшін желілік ресурстарды қолдану

Білім алушыларды білім беру өнімдерін, бағалау ресурстарын құруға, виртуалды ортада жұмыс істеуге, әлеуметтік желілерді білім беру ресурстары ретінде қолдануға үйрету маңызды. Бағдарламалық оқыту білім алушыларды оқытуға ғана емес, сонымен қатар жаңа ресурстарды жобалауға да ықпал етеді. Мысалы, басқару түймелерінің көмегімен әртүрлі қызықты ойындар жасауға болады, мысалы: «Теңіз шабуылы», «Өз ойыным», «Бәрін білгім келеді» және т.б. Сонымен қатар, білім алушылардың бірлесіп жұмыс істеуі үшін My Test Pro, Kahoot.it желілік ресурстарын қолдану кезінде Google формаларының көмегімен сұрақтарды әзірлеуге, тесттер құрастыруға болады.

Мысалы, кестелерде респонденттің жауаптарын көруге болатын ақысыз құрал - Google Forms қызметі арқылы тест құрастыруға болады. Формаларды жасау үшін gmail пошта жәшігі болуы керек, егер ол жоқ болса, сілтеме арқылы өтіп, тіркелуге болады: <http://mail.google.com> Google-ге тіркелген кезде жеке шот құрылады және бұл оның қызметтерінде жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Сондай-ақ, бұлтта файлдарды сақтау үшін 15 Гб беріледі, Google Drive-та жасалған барлық құжаттар сақталады.

3.4 Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы педагогтердің бейнесабақтарды және бейнероликтерді дайындау бойынша ұсыныстар

Бұл бөлімшеде педагогтер өздерінің қысқа мерзімді жоспарларына сәйкес түсірілген бейнесабақтарын жүктейді.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері үшін бейнесабақтың ұзақтығы жеті минут, ал орта, арнайы, қосымша білім беру, техникалық, кәсіптік және орта білімнен кейінгі білім беру педагогтері үшін бейнесабақтың ұзақтығы 15 минут болуы тиіс.

Бейнероликті әзірлеу процесі негізінен үш кезеңге бөлінеді.

1- кезең. Тұжырымдама әзірлеу.

Бұл сценарий жазу алдындағы қадам. Бұнда бейнероликтің негізгі идеясы қарастырылады:

- Не үшін бейнеролик қажет?
- Оның мақсаты қандай?

- Нәтижесі қандай болуы тиіс?

Аталған сұрақтарға жауап берілгеннен кейін және негізгі идея анықталғаннан кейін, тұжырымдаманың дизайны ресімделеді.

2-кезең. Бейнероликтің сценарийін әзірлеу.

Бұл – өте күрделі процесс. Өйткені аз уақытта ауқымды ақпаратты көрсете алу қажет. Сондықтан бұл кезеңде педагог өзі шешім қабылдауы тиіс – сабақтың қай кезеңдерін түсіреді және оқу үдерісінде қандай әдіс-тәсілдерді қолданады.

3-кезең. Бейнероликті әзірлеу.

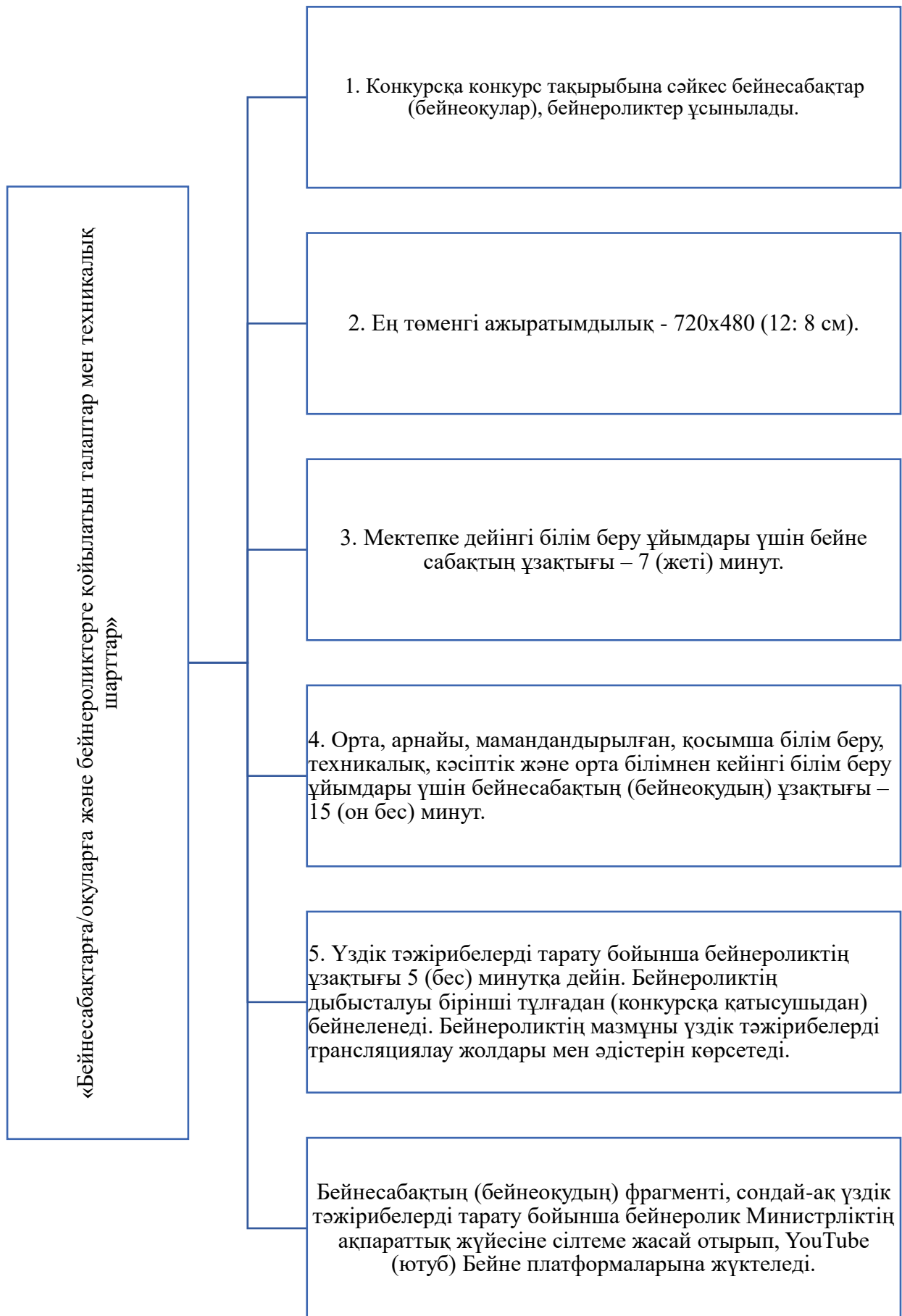
Бейнеролик бірнеше кезеңнен тұрады. Мысалы: басы, ортасы, соңы. Сондықтан педагог бейнероликтің әр кезеңінде не түсірілетіні туралы, түсірілімнің қай кезеңіне көбірек уақыт бөлінетінін де ойластырған дұрыс.

БІЛУ МАҢЫЗДЫ !

Бейнеролик жасамас бұрын, педагог жоғарыда ұсынылған кезеңдерді ойластыруы қажет!

«Үздік педагог» атағын беру қағидаларының 3-қосымшасында озық педагогикалық тәжірибені трансляциялау жобасы бойынша бейнесабақтарға/оқуларға және бейнероликтерге қойылатын талаптар мен техникалық шарттар ұсынылған. Конкурсқа қатысушылар 4-кесте бойынша бейнесабаққа қойылатын талаптармен және шарттармен таныса алады.

4-кесте. Бейнесабақтарға және бейнероликтерге қойылатын талаптар мен техникалық шарттар

Соңғы жылдары Қазақстанда цифрландырудың қоғам өміріндегі үлкен рөлін атап өтуге болады. Заманауи педагогті ақпараттық технологияны қолданбайтынын елестету мүмкін емес. Бұл технологияларды қолданудың бірі - бейнесабак. «Үздік педагог» Конкурсына қатысушының бейнесабағы мұғалімнің ақпараттық технологияларды, электронды ресурстарды жүйелі пайдалануын және бейнесабак түсіру мүмкіндігін анықтауға көмектеседі. Ақпараттық технологияны жүйелі әрі үздіксіз қолданатын мұғалімдер ғана сабақты сапалы бейнетаспаға түсіре алады, өйткені олардың шеберлігі қалыптасып үлгерген. Бұндай педагогтердің бейнекамера алдында жұмыс істеу дағдысы қалыптастасқан. Осындай педагогтер жаңа материалды немесе сабақтың кез келген кезеңін түсіндіруге дайындала отырып, өзінің әрбір қадамын, әрбір іс-әрекетін, сөйлеуінің әрбір сәтін ой елегінен өткізеді. Сондай-ақ, қай жерде үзіліс жасауға болатынын және керектігін ойластыру, көргендерін талқылап, білім алушыларға сұрақтар қою да маңызды. Байқауға арналған бейнесабактың ұзақтығы 15 минуттан аспауы керек.

Бейнесабактың өзі әр түрлі формада болуы мүмкін. Мысалы, сабақтардың түрлері:

- жаңа материалды түсіндіру;
- пысықтау сабағы;
- жалпылау және бақылау сабағы.

Жаңа материалды түсіндіру бейнесабағында материалды көрнекі және түсінікті түрде беруге ықпал етеді. Олардың көмегімен оқыту компоненті өзгереді – ақпарат алу. Сабақтың бұл түрінің мақсаты – білім алушыларға жаңа материалды меңгерту. Сонымен қатар, оқыту үдерісінде жаңа материалды меңгеру барысында бұрын меңгерілген материалды бекіту жұмыстары да жүргізілуі мүмкін. Жаңа материалды есте сақтамай, талдамай, өтілген материалға сүйенбей, кейбір жаңа ережелерді шығарғанда қолданбай оқу мүмкін емес. Ал, ең бастысы, білім алушылар пассивті бақылаушы бола алмайды, олар бейнесабактарда оқу үдерісін ұйымдастыруға әрқашан белсене қатысады, өзінің білімін, іскерлігін, алған білімдерін әр түрлі жағдайларда пайдалана білуін көрсетеді. Сондай-ақ, бейнесабактарда олардың жеке қасиеттері мен мінез-құлық тәсілдерін байқауға болады.

Бейнесабакқа қойылатын талаптар:

- ✓ Бейнесабактың титрында келесілердің жазылуы міндетті – автордың аты-жөні, лауазымы, жұмыс орны;
- ✓ Ұзақтығы: 7 минуттік түсірілім мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында жұмыс жасайтын педагогтерге және 15 минуттік – орта білім беру ұйымдарының педагогтері үшін;
- ✓ Бейнеге басқа бейнесабактардың фрагменттерін енгізуге тыйым салынады.
- ✓ Бейненің авторлық дыбыстандыруына ғана рұқсат етіледі;
- ✓ Автор баспаға өзінің авторлық, өзі әзірлеген материалды ұсынады.

Әр педагог жоғарыда ұсынылған бейнероликтерге қойылатын талаптар мен техникалық шарттарға сәйкес өзінің үздік тәжірибесін тарату бойынша 5 минуттік бейнероликті платформаға жүктейді. Сондықтан қатысушыларға аталған бейнероликтің бағалау парағы ұсынылды.

Үздік тәжірибелерді тарату (5 минуттік бейнеролик)		
1.	<i>Өзектілігі</i>	
2.	<i>Педагогикалық мәселенің өзектілігі толығымен ашылды және шешу жолдарын қамтиды</i>	
3.	<i>Педагогикалық мәселенің өзектілігі ашылды, бірақ шешу жолдары толық қамтамасыз етілмеген</i>	
4.	<i>Педагогикалық мәселенің өзектілігі ішінара ашылды</i>	
5.	<i>Педагогикалық мәселенің өзектілігі ашылмаған</i>	
6.	<i>Үздік тәжірибелер тиімділігінің дәлелі</i>	
7.	<i>Үздік тәжірибенің нәтижелілігін ұсыну</i>	
8.	<i>Нәтижеліліктің болмауы</i>	
Шешендік өнер		
1.	<i>Сөйлеу түсінікті, мәнерлі, эмоционалды</i>	
2.	<i>Сөйлеу монотонды, бірқалыпты</i>	
3.	<i>Иллюстрациялық материалдарды қолдану</i>	
4.	<i>Иллюстрациялық материалдарды шебер пайдалану: презентациялар, диаграммалар, суреттер, фото, бейнемонтаж және т. б. (шығармашылық тәсіл)</i>	
5.	<i>Иллюстрациялық материалдар пайдаланылды (тек презентация)</i>	
6.	<i>Тақырыпты ашпайтын иллюстрациялық материалдарды пайдалану</i>	

Жоғарыда кестеде көрсетілген бағалау критерийлері бойынша Конкурсқа қатысушы үздік педагогикалық тәжірибенің өзектілігін ашады. Тәжірибе қоғам сұранысына сай болуы қажет, яғни педагог білім алушыда заманға сай қандай білім, білік, дағдыны қалыптастыратыны білуі қажет. Сонымен қатар, педагогикалық тәжірибенің тиімділігі неде екенін көрсету қажет. Қандай инструмент арқылы педагог нәтиже, жетістікке жеткенін ашу керек. Тиімді тәжірибе қандай жетістіктерге жеткізді. Не арқылы? Қалай жеткізді? Тәжірибенің нәтижелігін көрсету - білім сапасының динамикасы жоғарлағанын, білім алушылардың белсенділігі артқанын (дәлел/факт келтіру), пәндік олимпиада, ғылыми жобалар, конкурстарда қатысушылар саны, жеңімпаздар саны.

Келесі көрсеткіш – педагогтің сөйлеу мәнері. Бұл жерде педагог дикцияға, сөздерді анық, түсінікті, нақты айтуына назар аударады. Эмоционалды сөйлеу, кейде қатысушылар қобалжып сөйлеу мәнеріне мән бермейді. Сондықтан сабақ барысында педагог сабақтың осы тұстарына да назар аударуы тиіс.

Қорытынды

Өткізу туралы хабарландыруда көрсетілген мерзімде Конкурс қатысушылары өздері құжаттарды (материалдарды) Министрлік бекіткен ақпараттық жүйесіне жүктейді.

Конкурстың I кезеңіне қатысу үшін қатысушы нысан бойынша электронды форматта мынадай құжаттарды (материалдарды) ұсынады:

1) оқыту тіліндегі портфолионы;

2) сабақ (оқу) жоспарын ұсына отырып, ұзақтығы 7 (жеті) минут бейнесабақ (мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері үшін), ұзақтығы 15 (он бес) минут бейнесабақ/оқу (орта, арнайы, қосымша білім беру, техникалық, кәсіптік және орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері үшін); сондай-ақ осы Қағидалардың 3-қосымшасындағы бейнероликке қойылатын талаптар мен техникалық шарттарға сәйкес озық педагогикалық тәжірибені трансляциялау (ұзақтығы 5 (бес) минутқа дейінгі) бейнеролигін.

Бұл ұсынымдаманың екінші бөлімшесінде бейнесабақ және оған қойылатын талаптар бойынша ақпарат берілді. Сондықтан осы бөлімшеде «Үздік педагог» конкурсына қатысушылардың бейнесабақты дайындау бойынша ұсыныстар беріледі. Төмендегі кейсте Қостанай облысының «Үздік педагог» конкурсының жеңімпазы Тасанова Гүлмира Мухамеджанқызының бейнесабақты дайындау бойынша ұсыныстары берілген.

4-кейс

Тасанова Гүлмира Мухамеджановна, Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Б. Алтынсарин атындағы мамандандырылған мектеп-гимназия-интернаты» КММ қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі

Мұғалімнің педагогикалық шеберлігі оның өзіне деген сенімділігін, кәсіби қызметте өзін-өзі көрсетуінен басталады. Мен Қостанай қаласындағы Б.Алтынсарин атындағы мамандандырылған мектеп-гимназия-интернатында 1996 жылдан бастап қызмет етіп келе жатырмын. Жалпы, ұстаздық жолымда биік мансап қуып, үздік ұстаз атансам екен деген мақсат қойған емеспін. Ұстаздық мамандығының барысында ұстазға қандай талап қойылады, соны жасап жетілдіруге тырыстым. Барынша үлгі тұтар, шығармашыл, шебер деген ұстаздардың іс-тәжірибелерінен үйренуді өзіме мақсат еттім. Білікті ұстаздардың ұстаздық жолындағы ең бір ерекше қасиеттеріне, шығармашылық қабілеттеріне қарай отырып, өзім де осындай ұстаз болсам екен деп армандайтынмын. Жаңалыққа қашан да жаны құмар ұстаз ретінде өзім жаңа әрі тың педагогикалық әдіс-тәсілдерді, әртүрлі жаңа технологиялар туралы естісем немесе көрсем оны әбден зерттеп, үйреніп алғанша көңілім тыншымайды. Осы ұстаздық қызмет барысында облыстық «Авторлық бағдарлама», панорамалық сабақтар, халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар сынды көптеген байқауларға қатыстым. Әр байқаудың

талаптары бір-біріне ұқсамайды. Әртүрлі байқау мені әр қырымнан сынға түсіріп, кемшілік тұстарымды шыңдады десем артық айтқандық емес. Жеңіске жеткен шақтарымда қанаттанып, өзімді тағы да басқа қырымнан сынауға тырысамын. Мектеп әкімшілігінен «Үздік педагог-2022» байқауына қатысу туралы ұсыныс түскенде, шынын айту керек, қатты қобалжыдым. Бұл байқаудың өзге байқаулардан ерекшелігі, салмақтылығы атауының өзінен-ақ байқалады. Тәуекелге бел буып, байқауда бақ сынауды жөн көрдім. Өзімнің оқушыларымның жетістіктері мен қоса өзімнің ұстаздық жолымдағы кәсіби шеберлігімнің шыңдалатын кезі келгендігін анық түсіндім. Осы байқауға қатысу барысында маған қиындық тудырған мәселелердің бірі - он бес минуттік бейнесабқты түсіру болды. Бір сабақтың ұзақтығы 45 минут болса, осы сабақты 15 минутқа шақтап жасау керек болды. Осынша уақытқа қысқартып, жоспарлау барысында сабақтың барынша басынан аяғына дейін сабақ тақырыбын ашуға тырыстым. Бейнесабқ түсіру барысында сабақтың сапалы түсуі де өз әсерін береді. Көп жағдайда бейнесабқтарды түсіруде кәсіби мамандар емес, өзіміз қолжетімді ұялы телефонымызды қолданып ұстаздардың, көмегімен түсіріп жатамыз. Себебі мектептерде осындай түсірілімдер бойынша арнайы мамандар жағы қарастырылмаған. Оның шығу жолы, әрине, ұстаздың **креативтілігіне, құзыреттілігіне, кәсіби шеберлігіне барып тіреледі, яғни жаңа форматты мұғалім кез келген туындаған мәселені шеше алатындай әмбебап мұғалім болуы керек.** Өзім он бес минуттік сабақты түсіру кезінде сабақтың құрылымын негізге алдым. Сабақтың басталуын ұйымдастыру, сабақтың оқу мақсаты мен сабақ мақсаттарын қою, түсіндіру, бекіту, қайталау, бағалау, сабақтың қорытындысын шығару. Олар:

-біріншіден, оқу мақсатына сай сабақ мақсатына жету үшін негізделген белсенді оқу әдіс-тәсілдерді дұрыс қолдану;

-екіншіден, топтық, жұптық, жеке жұмыстарды тиімді ұйымдастыру;

-үшіншіден, әр тапсырмадан кейін кері байланысты қолдану;

-төртіншіден, бағалаудың түрлерін дұрыс үйлестіру.

Осы жоғарыда келтірілген негіздерді басшылыққа ала отырып, 45 минутқа жоспарланған сабақты 15 минуттің ішінде көрсетуге тырыстым. Сабақты бейнежазбаға түсіру кезінде де мұғалімнің **креативтілігі өте қажет.** Бейнежазбаны түсірушіге мұғалім алдын-ала түсірілім кезінде камераны қайда қарай бағыттау керек, оқушылардың жұмыс жасау кездерін, жауап беріп тұрған уақытта камераға емес, оқушылар мен мұғалімге қарай назарын аудара отырып жұмыс жасаған шақтарын түсіру керектігін жоспарлы түрде нақты түсіндіру қажет. Сабақты бейнежазбаға түсіру бір бөлек, оны өңдеп, дайындап шығару уақыт пен еңбекті талап етеді. Сабақты түсіріп болған соң мұғалім бейнесабқты түсірушімен бірге бейнежазбаны өңдейді.

«XXI ғасыр – ілім мен ғылымның ғасыры» демекші, оқушыларды сындарлы оқытуға үйрету, әлемдік білім кеңістігіне қол жеткізу, инновациялық білім негіздерін терең меңгерту үшін мұғалім де соған лайықты

болуы керек. Жаңа ғасырдың мұғалімі кез келген ауыртпалықты өзіне қабылдай отырып, тәуекелге баруға дайын болу керек. Бүгінгі таңда мұғалімдер тек қана сабақ беріп, шәкіртті қанағаттандыра алмайды. Мұғалім өзінің ұйымдастырушылық қабілетімен қоса сол ортада көшбасшы бола білу керек. Заманауи технологияны игеру арқылы сандық ресурстарды тиімді қолдана білуіміз керек. Сонымен қатар, мұғалім дәрежесін көтеріп жүрген жан рухани құндылыққа бай болу керек. Ұстаздың жан дүниесі рухани тәлімге толы болса, шәкірттің де одан алар ілімі далаға кетпейді.

Педагогтің вербалды және вербалды емес қарым-қатынас дағдыларын бағалау

Сабақ барысында педагогтің білім алушылармен қарым-қатынасы да сабаққа әсер етеді. Сондықтан педагогтерге қарым-қатынастың түрлерін білу маңызды. Ең алдымен, қарым-қатынастың анықтамасымен таныс болайық. Қарым-қатынас – бұл басқа адамдармен өзара әрекеттесу және идеялармен алмасу әрекеті [18]. Қарым-қатынастың екі негізгі түрі бар: вербалды және вербалды емес. Вербалды қарым-қатынас кезінде адамдар өз ойларын, идеялары мен сезімдерін ауызша немесе жазбаша сөйлеу арқылы білдіреді.

Вербалды емес қарым-қатынаста дене тілін және басқа әдістерді, соның ішінде мимиканы, қимылдарды және т.б. пайдаланады.

Вербалды емес қарым – қатынастың үш негізгі аспектісі бар – **дауыс, дене тілі және көзбен байланыс** жаңа материалды қабылдағанда не пікір алмасқанда білім алушылардың қабылдауына әсер етеді.

Мысалы, **дауыс**, оның бәсең не басым үні педагогтің сезімдерін көрсетеді. Бұл білім алушыларға педагогтің қуанғанын не ашуланғанын және т.б. анықтауға көмектеседі, сондықтан дауыс қарқынына назар аударыңдар!

Дауысыңыз басқаларға қалай әсер ететінін байқай бастаңыз және сіз нені және қалай жеткізгіңіз келетіндігін көрсету үшін дауыс үнін пайдаланып көріңіз. Мысалы, сабақ үдерісінде бір нәрсеге білім алушылардың қызығушылықтарың танытқыңыз келсе, ынтаңызды дауыспен көрсетіңіз. Мұндай белгілер сіздің сезімдеріңізді білдіріп қана қоймайды; олар, сондай-ақ, сіздің сөзіңізді тыңдайтын білім алушыларға қызығушылық тудыруға көмектеседі

Дене тілі: дене тілі вербалды емес қарым-қатынастың ең айқын түрі. Ол білім алушыларға сіздің сезіміңіз туралы көп нәрсе айта алады. Егер сіз қолыңызды айқастырсаңыз, болып жатқан жағдай сізді қызықтырмайтынын білдіреді. Келесі мысал, сіздің мақсатыңыз презентация кезінде сенімді болып көріну. Бұл жағдайда басқалардың сізді сенімді және қабілетті ретінде көруін қамтамасыз ететін вербалды емес сигналдарға назар аударуыңыз керек. Сіз өзіңізге сенімді екеніңізді көрсеткіңіз келсеңіз, онда Сіз келесі қимылдарды жасайсыз:

- Бір жерде берік тұру;
- Иықтарды артқа тарту;
- Екі аяқтың салмақтарың теңестіру.

Көз байланысы

Басқа тұлғалармен жақсы көз байланысы тағы бір маңызды вербалды емес қарым-қатынас дағдысы болып табылады. Тұлғалар басқалардың көзіне қарамаса, олар жалтарып немесе бір нәрсені жасыруға тырысатын сияқты көрінуі мүмкін. Сонымен қатар, көзбен байланыста келесі детальдарға назар аударыңыз.

Қарым-қатынас, байланыс мамандары үш-төрт секундқа созылатын көз байланысу аралығын ұсынады. Тиімді көз байланысы Сізге және басқаларға табиғи және ыңғайлы болуы керек.

Қорытынды:

Вербалды қарым-қатынаста дене қимылдары мен тұлғаның тұрған тұрысы да маңызды, бірақ мимика, көзқарас, ауыз қимылдары, ым -ишара және жеке кеңістік те қарым-қатынастың маңызды компоненттері болып табылады. Сондықтан сабақ беру барысында педагог вербалды және вербалды емес қарым-қатынасты тиімді қолдануға көңіл бөлгені маңызды.

! НАЗАР АУДАРЫҢЫЗДАР!

- ✓ Сабақтың мақсаты нақты, айқын және қол жетерлік болуы шарт;
- ✓ Қолданылған әдіс-тәсілдер, тапсырмалар жүйесі, сабақтың нысаны, мазмұны білім алушылардың жас, психологиялық ерекшеліктеріне сай және оқу мақсатына сәйкес болуы тиіс;
- ✓ Оқу процесінде әдіс-тәсілдердің, технологиялардың тиімді қолданылуына назар аудару қажет;
- ✓ Сабаққа қатысқан білім алушылардың мотивациясы, олардың белсенділігіне, білім алушылардың рефлексивтік қызметіне көңіл бөлу;
- ✓ Бейнероликтің сапасы мен безендірілуі;
- ✓ Педагогтің өзін-өзі ұстауы;
- Сөйлеу мәдениеті;
- ✓ Сабақ беру стилі;
- ✓ Педагог пен білім алушылардың қарым-қатынасы, бірге жұмыс істеуі;

- ✓ Сызбаларды, кестелерді, диаграммалар мен иллюстрацияларды пайдалану деңгейі;
- ✓ Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс түрлері;
- ✓ Оқушылардың (тәрбиеленушілердің) оқу материалын ұғынуы.

Конкурсқа жіберілген материалдарға рецензия жазылмайды, қатысушыларға сараптама қорытындысы берілмейді.

Үздік педагогикалық тәжірибені тарату

(Үздік педагогикалық тәжірибені таратуға қатысты әзірленген бейнероликке қойылатын талаптар)

Үздік педагогикалық тәжірибені сараптау – бұл педагогтердің практикалық жұмысының нәтижелерін кешенді бағалау.

«Үздік педагог» конкурсының Комиссия мүшелері конкурсқа қатысушылардың бейнесабақтардың тәуелсіз сараптамасын жүзеге асырады және Қазақстан педагогтерінің үздік педагогикалық тәжірибесінің материалдарын жаңашылдық және практикалық маңыздылығы тұрғысынан зерделейді және сараптайды. Бұл жағдайда Комиссия мүшелерінің сараптама нысандары:

- педагогтердің үздік педагогикалық тәжірибесінің материалдары;
- үздік педагогикалық тәжірибені жалпылау материалдары.

Сондықтан педагогке оқыту мен тәрбие үдерісінде нәтижеге жеткізетін өзінің тәжірибесін жинақтау – өзекті мәселелердің бірі. Мұғалім оқыту мен тәрбиеде өзін толғандырып отырған мәселені шешу үшін ізденеді, әдебиеттермен танысады, шолу жасайды, әріптестерінің сабақтарына кіреді, зерттейді, шешу жолдарын қарастырады. Нақтылап айтқанда, келесі әрекеттер жасайды:

- ✓ әдіс-тәсілдерді таңдайды, тапсырмалар жүйесін өзгертеді;
- ✓ сабақ үдерісінде білім алушылардың ықпалын зерделейді, зерттейді, бақылайды.

Үздік педагогикалық тәжірибе – қоғамның әлеуметтік-экономикалық сұранысына сай, оқу үдерісіне оң өзгерістер әкелетін тәжірибе. Әрбір педагог оқу үдерісін дамыту үшін түрлі құралдар арқылы өзінің іс әрекетін саналы түрде өзгертеді. Жалпы, үздік педагогикалық тәжірибе – ол – нәтижеге бағытталған, өзіндік ерекшелігі бар ізденімпаз педагогтің жұмыс тәжірибесі. Сондықтан осы жерде тәжірибе қалай жинақталатыны, оның түрлері туралы ақпарат ұсынылды.

Жоғарыда берілген үздік тәжірибенің анықтамасына, жинақтау кезеңдеріне сәйкес педагог өзінің оқыту үдерісін зерттеу арқылы білім алушылардың ынтасы мен таным қабілеттері қалай өзгеріп жатқанын, оларда қандай дағды қалыптасқанын байқап, өз жұмысындағы жетістіктер мен кедергілерді түсінеді. Өзінің жұмыс барысындағы туындаған мәселелерді, кемшіліктерді біліп, оларды жоюдың тиімді жолдарын қарастырады. Ол үшін педагогикалық әдебиеттермен танысады. Сонымен қатар, әріптестерінің

сабақтарына қатысып, әріптестерінің артықшылықтарын, айырмашылықтарын салыстырып, тиісті қорытынды жасайды. Зерттеу жұмысының материалдарын жинақтайды, оқу процесінде қандай өзгерістер болғанын анықтайды және жетістікке жету үшін не әсер еткенін зерделейді. Мысалы, әсер етуші факторларға келесілерді жатқызуға болады:

- ✓ білім мазмұнындағы өзгерістер;
- ✓ оқу-тәрбие процесінің әдістемесі, технологиясы, түрі, әдістері;
- ✓ оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруы;
- ✓ мектептегі басқару жүйесіндегі инновация.

Инновацияның түрлері: модификациялық, комбинаторлық, радикалді.

Модификациялық инновация - педагогикадағы әдіс-тәсілдерді жетілдіру.

Комбинаторлық инновация - белгілі әдіс элементтерін бір-біріне қосу.

Радикалды инновация: мектепке білімнің мемлекеттік стандарттың енгізілуі [20].

Жоғарыда педагогтер білуі тиіс ақпараттарды ұсындық. Бірақ кейде үздік педагогтер өздерінің озық тәжірибесі туралы ақпаратты айта алмайды. Сондықтан тәжірибенің авторы қандай болу керек және онда қандай дағды қалыптасуы тиіс екені туралы ақпарат ұсынамыз.

Озық педагогикалық тәжірибенің авторы – жоғары нәтиже беретін жұмыс тәжірибесі мен өзіндік жұмыс тәжірибесі бар білім беру ұйымының кәсіби шебер мұғалімі. Оқытудың сапасын арттыру, сабаққа арналған оқу-әдістемелік кешендерді құру бойынша басқа әріптестеріне ақыл-кеңес бере алатын да педагог болуы тиіс. Сонымен қатар, авторлық бағдарламаны әзірлеушілер оқыту мен оқуды жақсартудың негіздемесі мен әдістерін дайындап, ұсына алуы керек. Олардың оқыту тәжірибесі, сондай-ақ, кейбір негізгі әкімшілік және үйлестіру дағдылары да болуы керек.

БІЛУ МАҢЫЗДЫ!

Үздік педагогикалық тәжірибесі бар авторда болуы тиіс дағдылар:

Коммуникация дағдылары

Үздік педагогикалық тәжірибе авторы басқалармен жақсы кәсіби қарым-қатынас құра білу. Автор өзінің үздік педагогикалық тәжірибесі туралы, оның ерекшеліктері, артықшылығы туралы айта білуі шарт. Жазбаша, ауызша, диалог арқылы түсіндіре білуі, презентация жасай білуі қажет.

Сыни талдау және шешім қабылдау дағдылары

Автор үздік педагогикалық тәжірибесін түсіндіре білуі қажет. Сондай-ақ, басқа оқыту әдістерінің және басқа да зерттеулердің артықшылықтары туралы, тәжірибенің өзгешілігін, артықшылығын не кұрайтынын дәлелдеп айта білуі және сендіре білуі тиіс.

Көшбасшылық және тәлімгерлік дағдылары

Тәжірибенің авторында көшбасшылық және тәлімгерлік дағдылары болуы керек. Олар басқа педагогтермен ынтымақтастықта болып, басқа авторлармен конструктивті қарым-қатынас жасай білуі керек және ұйымдастыру дағдылары қалыптасқан болуы тиіс.

Сонымен қатар, қысқа мерзімді жоспарды жетік және дұрыс әзірлеу тәжірибесі, білім беру бағдарламаларын жете, терең білу, уақытты дұрыс басқару(тайм-менеджмент) және ұйымдастыру қабілеттері қалыптасқан болуы керек. Тек жоғары деңгейде кәсіби құзыреттілігі қалыптасқан педагог қана «Үздік педагог» атағына ие бола алады.

Барша қатысушыларға сәттілік!

Қорытынды

«Үздік педагог» атағын беру конкурсына қатысушы педагогтер арасында үздіктерді анықтауға арналған байқау. Аталған Конкурс 2012 жылдан бастап өткізіледі. Қазіргі таңда бұл мектептердегі білім беру сапасын арттыруға және кәсіби деңгейі жоғары педагогикалық кадрлардың құрамын қалыптастыруға арналған маңызды құрал. Сонымен қатар, педагогтерді ынталандыруға, өзінің біліктілігін арттыруға, үздік педагогикалық практиканы таратудың бірден бір көзі.

Педагогтің конкурстан нәтижелі өтуі тікелей өзіне қатысты, өйткені бұл конкурсқа алдын ала дайындалу қажет. Себебі күнделікті практикада жинақталған тәжірибесі арқылы ғана кез келген педагог жетістікке жетеді. Яғни күнделікті практикада жан-жақты сабаққа дайындалу, тиімді әдіс-тәсілдерді қолдану, ізденіс, талдау жасау, мониторинг жүргізу, салыстыру, тәжірибеге қатысты әдебиеттерді оқу – осының бәрі жетістікке жетелейді.

Жетістікке жету үшін, ең біріншіден, педагогтер конкурсты өткізу қағидалары мен шарттарымен танысу қажет. Содан кейін қатысушыға қойылған талаптарға сәйкестігін қарап, дайындық жұмысын жүргізу керек. Ол үшін педагог «Үздік педагог» атағын беруге үміткердің жұмысын бағалаудың сапалық және сандық көрсеткіштерін қарастыру қажет. Атап айтқанда:

- Ұлттық біліктілік тестілеуінің нәтижесін;
- педагогтің кәсіби шеберлігі мен жетістіктерін;
- Орта, арнайы, қосымша білім беру, техникалық, кәсіптік және орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары білім алушыларының/тәрбиеленушілерінің соңғы үш жылдағы жетістіктерін;
- Мектепке дейінгі, орта , техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы оқу қызметін(сабақ);
- эссе жазуды;
- үздік тәжірибені таратуды.

Педагогтер конкурсқа тиімді дайындалу үшін әдіскерлер және білім беру ұйымдарының директордың оқу-әдістемелік жұмысы жөніндегі орынбасарлары педагогтерге конкурстың қағидалары мен шарттарын түсіндіру жұмыстарын ұйымдастыруы қажет.

Сонымен қатар, педагогтер өздері де сапалы дайындалуға ұмтылуы қажет. Осындай үздіксіз, жүйелі жұмыстар арқылы ғана педагог жетістікке жете алады. Бұл конкурс педагогтердің ізденуіне, шығармашылық дамуына және республикалық деңгейде танымал болуына әсер ететін құрал.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- 1) "Педагог мәртебесі туралы" - Қазақстан Республикасы Заңы Қазақстан Республикасының Заңы 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ.
- 2) ¹ "Үздік педагог" атағын беру қағидаларын бекіту туралы/Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 12 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 18 ақпанда № 10279 тіркелді.
- 3) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы.
- 4) Білім туралы Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 –III Заңы.
- 5) «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары туралы»Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 12 желтоқсандағы N 2676 Заңы
- 6) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің салалық көтермелеу жүйесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2013 жылғы 08 тамыздағы № 324 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 28 тамызда № 8676 тіркелді.
- 7) "Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың), орындаушылар конкурстарының, кәсіби шеберлік конкурстарының және спорттық жарыстардың тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 бұйрығына өзгертулер енгізу туралы /Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 25 мамырдағы № 232 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 26 мамырда № 22817 болып тіркелді
- 8) Бітібаева Қ. Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі. - Алматы, 1999
- 9) Бітібаева Қ. Әдебиет пәнін оқытудың тиімді жолдары (Мұғалімдерге арналған құрал). - Алматы: Пауан, 1990
- 10) Электрондік ресурс: <https://melimde.com/ozipedagogikali-tejiribeni-zertteu-jene-taldau.htm>
- 11) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (бұдан әрі

– МЖМБС) (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы

12) Орта білім беру ұйымдары педагогтерін әдістемелік сүйемелдеу – Астана қаласы: Б. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 400 б.

13) Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы

14) Методология системы критериального оценивания учебных достижений

учащихся: Учебно-метод. пособие / О.И. Можаяева, А.С. Шилибекова, Д.Б. Зиеденева. – Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2017.

15) VanTassel-Baska, Johnson, Дифференциация учащихся с высоким уровнем

способностей в обучении иностранному языку, 2003г.
<http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED474306.pdf>

16) OECD, Teachers for the 21st Century: Using evaluation to improve teaching

2013 р.33. (ОЭСР, Учителя XXI века: использование оценки для улучшения обучения, 2013, с. 33.).

17) Кругликов В. Н., Платонов Е. В., Шаронов Ю. А. Деловые игры и другие

методы активизации познавательной деятельности. СПб.: «Изд. П-2», 2006.

18) Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту, орта, арнаулы, қосымша, техникалық

және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 6 сәуірде № 20317 болып тіркелді.

19) <https://socialskillscenter.com/the-difference-between-verbal-and-nonverbal-communication>

20) Жаңашыл педагогтер іс-тәжірибелері. – Алматы, 1991.

21) Педагогикалық ізденіс. – Алматы, 1990. – 8-58; 58-100, 147, 215-беттер.

22) Ұстазға рухани қуат керек. Р.Нұртазина туралы//Қазақстан мектебі, 1999. №1-2. 8-11-бет.

23) Кругликов В. Н., Платонов Е. В., Шаронов Ю. А. Деловые игры и другие

методы активизации познавательной деятельности. СПб.: «Изд. П-2», 2006.

24) VanTassel-Baska, Johnson, Дифференциация учащихся с высоким уровнем

способностей в обучении иностранному языку, 2003г.

<http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED474306.pdf>

25) OECD, Teachers for the 21st Century: Using evaluation to improve teaching

2013 p.33. (ОЭСР, Учителя XXI века: использование оценки для улучшения обучения, 2013, с. 33.).

26) Компетенции в образовании: опыт проектирования: сб. науч. тр. / под ред. А.В. Хуторского. – М.: Научно-внедренческое предприятие «ИНЭК», 2007.

27) [Электрондік ресурс].

URL: <http://festival.1september.ru/articles/623399/> О.Г. Приданникова.
Развитие профессиональной компетентности учителя

«Үздік педагог» конкурсы жеңімпаздарының қысқа мерзімді сабақ жоспарлары

1-сабақ

Білім беру ұйымының атауы		
Пәні: Қазақстан тарихы		
Бөлім:	6.2. X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан	
Педагогтің аты-жөні:	Касымжанова Алия Егинбаевна	
Күні:		
Сынып: 6	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы:	Қарахан мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады?	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаты:	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалын анықтау 6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қолданып, Қарахан мемлекетіндегі жер иелену ерекшеліктерін түсіндіру	
Сабақтың мақсаты	Қарахан мемлекетінің ерте орта ғасырлардағы мемлекеттерден ерекшелігін талдайды, ислам дінінің қоғамға әсерін зерттейді.	
Бағалау критерийлері: -сынып оқушылары үшін -ЕБҚ бар балалар үшін	Қарахан мемлекетінің даму ерекшеліктерін анықтай алады Қарахан мемлекетін ерте орта ғасырлардағы мемлекеттеріндегі оқиғаның өзгерісі мен сабақтастығын талдай алады *Ескерту- ЕБҚ бар оқушыны қоса (Ерекше білімді қажет ететін оқушылар)	
Ойлау дағдыларының деңгейі	ЖДД	

Тарихи концепт	Дәлел мен тарихи интерпретация			
Сабақтың барысы				
Сабақтың кезеңі//уақыты	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
<p>Ұйымдастыру</p> <p>Сабақтың басы</p> <p>2 минут</p> <p>3 минут</p>	<p>Оқушылармен амандасу, түгендеу. Жағымды психологиялық ахуал тудыру. Қарахан кесенесінің суретінің қимасын жасап, топтарға бөлу. Миға шабуыл: «Жаңа идеялар, анықтамалар, есімдер».</p> <p>Проблеманы зерттеу арқылы ой-өрісін дамытады.</p> <p>Оқушылардың болжам жауаптары арқылы сабақ тақырыбы анықталады.</p> <p>Сабақ тақырыбы, оқу мақсаты мен бағалау критерийлері таныстырылады.</p>	<p>Жақсы көңілдерін білдіреді</p> <p>Ынтымақтастықта жұмыс жасауына баулу</p> <p>Топқа суреттер бойынша бөлінеді.</p>	<p>Ынталандырып отыру</p> <p>Мадақтау, қолпаштау, өз-өзін бағалау</p>	<p>Таныстырылым</p> <p>Суреттер</p> <p>Флипчарт</p> <p>Орта ғасырлардағы мемлекеттер картасы</p>
<p>Негізгі бөлім</p> <p>Сабақтың ортасы</p> <p>Жаңа тақырып.</p> <p>35 минут</p>	<p>Сабақтың зерттеу сұрағы: Неліктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады?</p> <p>«Визуалды алан» әдісі.</p> <p>Функционалдық сауаттылықты арттыру</p> <p>тапсырмалары оқу сауаттылығы және креативті ойлау дағдысын қалыптастырады.</p> <p>1. Тапсырма. №1 мәтінді оқып, кескін картада Қарахан мемлекетінің жер аумағын анықтап, көрсетіңіз.</p> <p>1 ұпай</p> <p>Дескриптор:</p> <p>1. Қарахан мемлекетінің жер аумағын дұрыс анықтайды (0,5 ұпай)</p> <p>2. Кескін картада белгілейді (0,5 ұпай)</p> <p>*Ескерту- ЕББҚ бар оқушыны</p>	<p>Мәтінмен жұмыс</p> <p>Бағалау критерийі: Қарахан мемлекетінің жер аумағын анықтайды.</p> <p>Бағалау критерийлері: әр сұраққа 0,5 ұпай, барлығы 2</p>	<p>ҚБ</p> <p>Мұғалім оқушылар жауабын мұқият тыңдап кері байланыс беріп отырады</p> <p>«Ең үздік жауап»</p> <p>«Алақан-жұдырық»</p>	<p>Оқулық «Атамұра» 2018</p> <p>кескін карта</p> <p>интербелсенді тақта</p>

қоса (Ерекше білімді қажет ететін оқушылар)
«Ақиқат-жалған» әдісі және «Урд олд» жүктемесі
Тапсырма. №2 «Ақиқат-жалған»
кестесін + толтырыңыздар.
Жеке дара жұмыс

Дескрипторлар:

№	Тұжырымдама	ақ и қа т	ж а л ғ а н
1	940 жылы Қашғарияның қарлұқ тайпалары Баласұғынды басып алды	+	
2	Қарахандықтар иеліктері батысында Мауараннахрды , Жетісу жерінде және батысында Қашғарды қамтыды		+
3	Болжам бойынша Қарахан әулеті атауы осы билеуші ұрпақтың арғы атасы қараханнан шыққан.	+	
4	999 жылы қарахандықтар Орталық Азиядағы Самани мемлекетін талқандамады		+

- 1.Әр болжамды мұқият оқиды;
- 2.Кестені дұрыс толтырады;
- 3.Өзін өзі бағалайды

ұпай.

Бағалау критерийле рі: әр сұраққа 1 ұпай, барлығы 3 ұпай.

топтық бағалау

	<p>Жеке-дара орындап болған соң тақтаға шығып «Wordwall» жүктемесі арқылы орындап көрсетеді</p> <p>*Ескерту- ЕББҚ бар оқушыны қоса (Ерекше білімді қажет ететін оқушылар)</p> <p><i>Жеке және жұптық жұмыс жұмыс «Толықтыру, өзгерту, дамыту немесе күрделендіру» әдісі. Саралау әдісі</i></p> <p>3-тапсырма. № 2 мәтінді оқып, Түрлі-түсті конверттерде берілген сұрақтарды әр оқушы өзі тандап жеке-дара жауап береді.</p> <p>1.Карахан мемлекетіндегі билік қандай тайпалық топтар арасында бөлінді?</p> <p>2.Карахан мемлекетіндегі биліктің қандай жүйесі қалыптасты?</p> <p>3.Иқта және иқталық жүйе неліктен феодалдық қатынастардың дамуына ықпал етті?</p> <p>4.Ортағасырлық Еуропа және Қарахан мемлекеттерінің саяси құрылымын салыстырыңыз</p> <p>Дескрипторлар:</p> <p>1.Мәтінді мұқият оқиды;</p> <p>2.Сұрақтарға жеке дара жауап береді;</p> <p>3.Сұрақтарға жауабың жұбына толық айтып береді.</p> <p>4. Ортағасырлық Еуропа және Қарахан мемлекеттерінің саяси құрылымын салыстырады</p> <p>*Ескерту- ЕББҚ бар оқушыны қоса (Ерекше білімді қажет ететін оқушылар)</p> <p>«Менталды карта» әдісі және топпен жұмыс</p>	<p>Бағалау критерийлері: Исламды мемлекеттік дін деп жариялауының себептерін мен салдарын дәлелдеу және негіздеу</p> <p>Барлығы 2 ұпай.</p>	<p>«Екі жұлдыз – бір тілек»</p> <p>«Смайлик-тер» арқылы топтардың өзара бағалауы</p>	<p>жұмыс дәптері А-3 беті, маркер</p>
--	--	---	--	---------------------------------------

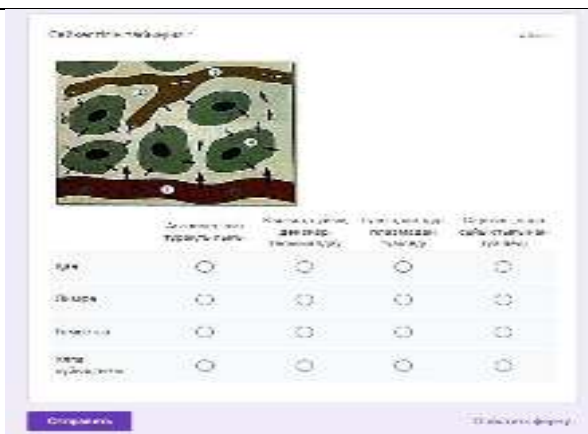
	<p>4.тапсырма Әр топ №3 мәтінді оқып «Неліктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады?» деген зерттеу сұрағы бойынша менталды карта құрастырады.</p> <p>Дескрипторлар: Исламның Қарахан мемлекетінің мәдениет, білім, ғылым салаларына әсер еткен үш өзгерісті анықтап, маңызын талдайды; Қарахан мемлекетінің қоғамдық құрылысындағы 3 өзгерісті атап, пікіріне дәлел келтіреді; Саяси жүйедегі үш өзгерісті анықтап, пікірлерін негіздейді. *Ескерту- ЕББҚ бар оқушыны қоса (Ерекше білімді қажет ететін оқушылар)</p> <p>«ПОПС формуласы» әдісі 5. Тапсырма. Ұсынылған бейнежазба және № 4 мәтіндегі ақпаратты негізге ала отырып, «ПОПС формуласы» әдісі арқылы «Қарахан мемлекетінің ерте орта ғасырлардағы мемлекеттерден ерекшелігі» тақырыбы бойынша ой-тұжырымдама шығарыңыз.</p> <p>1) Менің ойымша,</p> <hr/> <p>2) Оған мен мына</p> <hr/> <p>_____ мысал келтіремін</p> <p>3)</p>	<p>«Қарахан мемлекетінің ерте орта ғасырлардағы мемлекеттерден ерекшелігі» тақырыбы бойынша ой-тұжырымдама шығарады</p>	<p>«Ең үздік» жауап</p>	<p><i>Бейне жазба</i> <i>(https://www.youtube.com/watch?v=pwsPGCAExY)</i></p> <p>ПОПС формула» әдісі</p>
--	--	---	-------------------------	--

	<p>___ дәлел келтіремін. 4) Қорытындылай келе,</p> <hr/> <p>Дескрипторлар: 1.Бейнежазбаны мұқият тыңдайды; 2.Мәтінді мұқият оқиды; 3.Ақпаратты салыстырады ; 4.Ой-тұжырымдама шығарады; 5.Әр сөйлемге 1 ұпай</p>			
Қорытынды бөлім 3 минут	<p>Рефлексия: «QR сканерлеу әдісі» сабақ бойынша алған білімдерің тексереді. .Бұл жерде жасырылған тестер бар</p> 	Сабақтың тақырыбын қорытындылау		Ақпараттық карточка
Кері байланыс Үй тапсырмасы: 2 минут	<p>Сатұқ Боғра хан- тарихи тұлға тақырыбына шағын эссе жазып келіңіздер</p> <p>Сабақтың соңында ұнаған тұстары бойынша арнайы «QR сканерлеу» әдісі арқылы бағалайды.</p>	Кері байланыс		Стикерлер таратылады

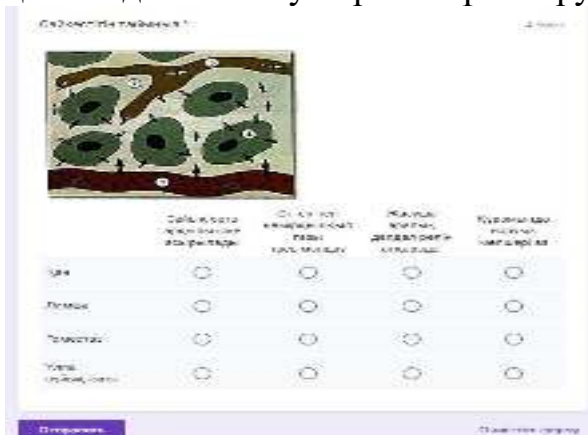
Қысқа мерзімді (сабақ) жоспар
Қанның құрамы мен қызметі
(сабақтың тақырыбы)

Білім беру ұйымының атауы	Жетісу облысы, Талдықорған қаласы «Мұхтар Арын атындағы № 24 мамандандырылған лицейі» КММ			
Пәні:	биология			
Бөлім:	8.2 А Заттардың тасымалдануы			
Педагогтің аты-жөні:	Муталив Даулен			
Күні:	15.11.2022			
Сынып:	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:		
Сабақтың тақырыбы:	Қанның құрамы мен қызметі			
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаты:	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау			
Сабақтың мақсаты	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Қанның формалы элементтерін сипаттау ➤ Қан плазмасының құрамын сипаттау ➤ Қанның қызметтерін түсіндіру 			
Сабақтың барысы				
Сабақтың кезеңі//уақыты	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақ басы Қызығушылықтарын ояту. 0-4 минут	<p>Ұйымдастыру кезеңі Сәлемдесу, оқушыларды түгендеу. <i>Миға шабуыл!</i></p> <p>1. Тыныс алғанда оттегі, асқорыту кезіндегі қоректік заттар басқа мүшелерге қалай таралады? 2. Бала доп ойнап жүріп, құлап, аяғының терісін жарақаттап алды. Қан біраз уақыт ағып, кейіннен тоқтайды. Осы жағдайда қанның қандай қызметін байқаймыз? «Оқушылардан сәлемдеме» алдыңғы тақырыпқа шолу</p>	Өткен «ағзаның ішкі ортасы» тақырыбын еске түсіреді, қойылған сұрақтарға ойларымен бөліседі	Тамаша, керемет, жарайсыздар	 https://youtu.be/BOpN2rKNLq А Қосымша №1 Слайд 1-3

Алдыңғы
білімді
тексеру
4-10 минут

Оқушыларға Google форма арқылы «Қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы» алдыңғы өткен тақырыпты еске түсіру мақсатында 2 нұсқа сәйкестік тест ұсынылады. Максималды ұпай саны 4. Бағалау парағына ұпай саны қойылады. Бағалау парағын үлестіру.

Жеке жұмыс
Цифрлық
(смартфон)
Google
форма
арқылы
Жауабы
мен ұпай
санын,
тапсырман
ын
орындалу
ы
бірден
көреді.

Қалыптастырушы бағалау 4 балл

1-нұсқа
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfypDaRj31acXK15UiQy5qjWZSaqrKLWGc_FWr9KOJcvYw/viewform?usp=sf_link

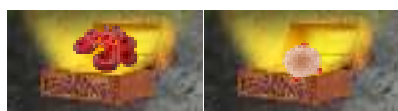
2-нұсқа
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd0Qyxw7u3EolU3UyBjMzeAhVd3gzSjKZ7oqqdKVWmZegKA_A/viewform?usp=

				sf_link Қосымша №2 Слайд 4-5
Жаңа білім 11-21 минут	<p>Сабақтың тақырыбы мен мақсаты, табыс критерий айтылады.</p> <p>Мұғалім таныстырылымдағы ақпаратты түсіндіреді.</p> <p>Қанның қызметі</p> <p>Қан құрамы</p> <p>Қан жасушаларының ерекшеліктері пішіні, саны, өмір сүру уақыты, қызметі</p> <p>Плазма және оның құрамы, қызметі</p> <p>Оқушыларға алған білімдерін өмірмен байланыстыра отыра сұрақтар қоя бірге талқылайды.</p>	<p>Жаңа тақырыпты түсініп, талқылайды.</p> <p>Сұрақтарға жауап береді, алған білімдерін өмірде қолдануға болатынын түсінеді</p> <p>Оқушылар өздеріне берілген заттарды мұқият қарап, оның сабаққа, тақырыпқа қатысы бар ма екенін анықтайды</p>	<p>Жарайсыз</p> <p>Бәрекелді</p> <p>Керемет, дәл нақты затты анықт адын Қызықты сұрақ қою арқылы затты анықт адың Барлық мүмкіндіктерді пайда</p>	<p>Слайд 5</p> <p>Слайд 6-15</p> <p>Слайд 16</p>

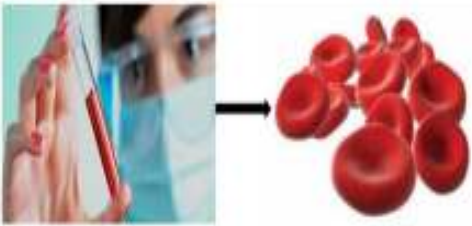
«Сиқырлы зат» әдісі бойынша

Мұғалім оқушыларды қан жасушаларына ұқсас құрғақ жемістер мен заттарды (эритроцит, лейкоцит, тромбоцит және плазма) ұсынып, не екенін табуды ұсынады.

			лана білдің .	
Сабақтың ортасы 21-31 минут	<p>Оқушыларға қан ұлпасын үлгілеу тапсырмасы ұсынылады. Ол үшін альбумин, глобулин, гемоглобин, темір иондары, натрий хлориді, су, глюкоза, фибриноген, эритроцит, тромбоцит, лейкоцит, гемоглобин, глюкоза, гормондар, майлар сөздері жазылған қима қағаздарды немесе түрлі –түсті қағаздар мен ермексаз ұсынылады.</p> <p>Оқушылар топтарда қанды үлгілеп, оның әрбір құрамбөліктерінің қызметін ауызша сипаттайды.</p> <p>Оқушылар жұптасып қан жасушалары мен плазма құрамын берілген шашыраңқы сөздер арқылы үлгіледі</p> <p>Критерийлер:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Эритроциттер мен лейкоциттердің ерекшеліктері мен қызметтерін түсіндіреді ✓ Тромбоциттердің ерекшеліктері мен маңызын сипаттайды ✓ Қан плазмасының құрамын біледі ✓ Қанның қызметтерін түсіндіреді <p>Дескрипторлар:</p> <p>1. Қанның құраушы компоненттерін суреттен анықтайды.</p>	<p>Әр дұрыс құрастырған не болмаса айтқан мәлімет үшін 1 ұпай. Ұпай санын бағалау парағына жазады. Уақыты 5 минут</p>	<p>Қима қағаздар, түрлі – түсті қағаздар, ермексаз</p> <p>Слайд 17-18</p>	

	<p>2. Қанның құраушы элементтерін сипаттайды.</p> <p>3. Эритроциттер, тромбоциттер, лейкоциттердің қызметтерін түсіндіреді</p> <p>4. Қан жасушаларының түсі мен өмір сүру уақытын, қандағы саны мен жетілетін орнын сипаттайды</p> <p>5. Қанның қызметтерін түсіндіреді</p> <p>6. Қан плазмасының құрамын біледі</p> <p>7. Қан плазмасының қызметін түсіндіреді</p> <p>Қосымша мәліметтер: Қан аурулары Гемофилия . Ұдайы қан ағып, тоқтатуы қиынға соғатын, көбінесе еркектерге тән тұқым қуалайтын <u>ауру</u>. Аурудың негізгі себебі <u>қан ұюына</u> қатысты фактордың жетіспеушілігі. Гемофилия белгілері балалық шақта анықталғанмен есейе келе бәсеңсиді. Дегенмен, гемофилияның кейбір түрлері еркектер арасында кездеседі. Соғылған кезде тері асты, ет арасы т. б. жерлерден қан кетеді. Тісті жұлғанда адам өміріне қауіп туарлықтай қан тоқтамай ағуы мүмкін.</p>			
<p>Бекіту 32-41 минут</p>	<p>Қайталау сұрақтары Контекст «Қан құрамы»</p> 		<p>Қалып-тастырушы бағалау 5 балл</p>	<p>Слайд 19 Тест тапсырмасы беріледі</p>

	<p>1. Қанға қанға түсі әсерінен</p> <p>A) айықпай</p> <p>B) ұшықпай</p> <p>C) түсінеді</p> <p>D) ашықпай</p> <p>2. Адамға ботса кәрілікте түсіні қалайда өсетін мүсәлі. Солға әл қанға әл қабаратқын қанға, әлде қатары қанғақандырады.</p> <p>A) қабаратқын</p> <p>B) қабаратқын</p> <p>C) қанғақанды</p> <p>D) қабаратқын</p> <p>3. Не себепті әл қанға өсе қанғақанды қанғақанды әлде қанғақанды</p> <p>A) қанғақанды қанғақанды</p> <p>B) қанғақанды қанғақанды</p> <p>C) қанғақанды қанғақанды</p> <p>D) қанғақанды қанғақанды</p> <p>4. Дәрігерлер (8% NaCl) а қанғақанды қанғақанды қанғақанды қанғақанды</p> <p>A) қанғақанды қанғақанды қанғақанды</p> <p>B) қанғақанды қанғақанды қанғақанды</p> <p>C) қанғақанды қанғақанды қанғақанды</p> <p>D) қанғақанды қанғақанды қанғақанды</p>			
Үй тапсырмасы	Қан құрамы мен қызметі	Тапсырманы күнделікке жазады		
Кері байланыс 42-45 минут	<p>Оқушыларға кері байланыс ретінде «Биологиялық диктант» беріледі. Негізгі мақсат сабақта алған білімін пысықтау, қорыту, бағалау үшін.</p> <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center; gap: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p style="color: red; margin: 0;">Қан плазма</p> </div> </div>	Оқушылар бос тор көзге қажетті сөзді жазады.		<p style="color: blue; font-weight: bold; margin: 0;">Слайд 20-21</p>

қосымша 1 Бейне ролик «Оқушылардан сәлемдеме»

Сәйкестік тест «Қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы»

	Ағзаның ішкі тұрақтылығы	Қызыл, сұйық дәнекер, тасымалдау	Түссіз, мөлдір плазмадан түзіледі	Сарғыш, ұлпа сұйықтығынан түзіледі
Қан				
Лимфа				
Гомеостаз				
Ұлпа сұйықтығы				

Қосымша 2 сәйкестік тест

Оқушының жеке бағалау парағы

Негізгі бағалау критерийі:	Алғашқы бағалау нәтижелері	Қызыл, сұйық дәнекер, тасымалдау	Түссіз, мөлдір плазмадан түзіледі	Сарғыш, ұлпа сұйықтығынан түзіледі	Барлығы
	«Қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы» - 1 ұпай	«Қызыл, сұйық дәнекер, тасымалдау» - 1 ұпай	«Түссіз, мөлдір плазмадан түзіледі» - 1 ұпай	«Сарғыш, ұлпа сұйықтығынан түзіледі» - 1 ұпай	4

Жарайсың!
Мен сізге сенемін!
Жарайсың!

Сіз әрқашан нәтижелі жұмыс істейсіз!

Қ А Н Н Ү Н Ғ Қ Ұ Я З М Е Т Т І

ТАСЫМАЛДАУ

Глицеринде шайқалатын майлар

Липидтер тағамдары

ҚОРҒАНЫШ

Айрт. мөлдір және микробалардан қорғайды

Дәнекерлік функциялармен жұмыс істейді

ГУМОРАЛЬДЫҚ

Гормондарды тасымалдайды

Қан құрамы

1. Қанның қызыл түсті жасушасы А) лейкоцит

В)

эритроцит

С)

тромбоцит

Д)

лимфоцит

2. Ағзаға бөгде микробтар түскен жағдайда онымен күреседі. Жалған аяқ арқылы қан қабырғасымен қозғалып, зиянды заттарды залалсыздандырады.

А) фибриноген

В) эритроциттер

С) гемоглобин

Д) лейкоциттер

3. Не себепті қан құйған кезде құрамынан кальциді алып тастайды.

А) оттегін тасымалдағандықтан

В) бактерияны жойғандықтан

С) антиденелерді түзеді

Д) сұйық күйін сақтау

үшін

4. Дәрігерлер 0,9% (NaCl) ас тұзының судағы ерітіндісін пайдаланады. Ерекшелігі неде

А) фибриногеннің фибринге айналуы үшін

В) қан жасушаларының пішіндерінің өзгерісі үшін

С) қандағы рН деңгейін қалпына келтіру үшін

үшін

Д) гемоглобиннің санының артуы үшін

5. Нартай атасына көмектесіп жүрді, байқаусызда ол қолын жарақаттап алды.

Аз, аз қан шықты. Нартай атасынан қанның қызыл түске ие болатындығы туралы білмейтінін айтты. Атасының жауабы.

А) қан құрамында калий болғандықтан

В) қан құрамында темір болғандықтан

С) қан өзі қызыл болғандықтан

Д) қан құрамындағы плазмаға байланысты болғандықтан

Кері байланыс «Биологиялық диктант»

альбумин глобулин гемоглобин глюкоза

темір иондары су эритроцит

натрий хлориді

фибриноген тромбоцит лейкоцит гемоглобин глюкоза гормондар майлар

сүйек кемігінде ядросы жоқ ядросы бар

1 мм³ қанда 4,5-5 млн

120 күн 7-күн қызыл түссіз бауыр көкбауыр

1 мм³ қанда 180 мың

«Қ.Дүтбаева атындағы Атырау гуманитарлық колледжі» КҚМК
(білім беру ұйымының атауы)

Бекітемін:

Оқу сабағының жоспары

XIX ғасырдағы қазақ балалар әдебиетінің қалыптасуы.
Ыбырай Алтынсарин –қазақ балалар әдебиетінің атасы.
(сабақтың тақырыбы)

Модуль /пән атауы: Оқу ақпаратын тарату/ Балалар әдебиеті және мәнерлеп оқу
практикумы

Педагог: Каментаета Гүлзада Бекеновна дайындады

2022 жыл " 11" қараша

1. Жалпы мәліметтер

Курс, топ 2, 2(9)м

Сабақтың түрі: Тәжірибелік

2. Мақсаты, міндеттері

1. Оқу материалына қарай автордың өмір жолы мен шығармаларының мазмұнын, тақырыбын, идеясын, көркемдік ерекшелігін ашады.
2. Халық ауыз әдебиетінің маңызын ашады.
3. 19 ғасырдағы қазақ балалар әдебиетінің өкілдерін жіктейді, шығармашылығын сипаттайды

3. Күтілетін нәтижелер

4. Қажетті ресурстар: үлестірме материал, интерактивті тақта, А4, А3 парақтар, ноутбук, арнайы шеңбер, ашықхаттар,

5. Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Студент әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы 8 мин	<p align="center">Тақырыпты ашу. Ширату тапсырмасы Дереккөздер</p> <p>✚ Ғұмырын халық ағарту ісіне, мектеп ашып, кітап бастырып, бала оқытуға арнаған ұлт педагогі (Ы.Алтынсарин)</p> <p>✚ ҚР Ұлттық академиясының атауы кімнің атында? (Ыбырай Алтынсарин)</p> <p>✚ «Қобыланды батыр» жырының бір тарауын «Қобыланды батыр мен Тайбурыл» деген атпен «Қазақ хрестоматиясына» енгізген...</p> <p>✚ (Ы.Алтынсарин) патша билігінің дала халқының өмірін қолдан өзгерту туралы шешім қабылдас бұрын, алдымен сол халықтың тұрмыс-тіршілігін, салт-дәстүрін, оның отырықшы халықпен қарым-қатынасын зерттеп алу керектігін, сондай-ақ бүкіл ұлттың өмірін мәжбүрлеп өзгерту оның қабырғалы қалпын бұзатынын айтады. «Табиғи даму жолына» басымдық беру</p>	Арнайы шеңберді айналдыра отырып, сұрақтарға жауап береді.	<p align="center">ҚБ</p> <p>Мадақтау 20000 - Керемет! 10000- Өте жақсы! 5000- Супер! 2000- Жарайсың! 1000- Тамаша! 500- Жақсы Дұрыс жауап- 1балл!</p>	<p align="center">Не? Қайда?Қашан? ойыны, ашықхаттар, Ы.Алтынсарин өмірі және еңбек жолы, педагогика саласына сіңірген еңбектері туралы виедосіл темел https://w ww.youtu</p>

	<p>идеясын "Қырғыз даласындағы ашаршылық туралы" мақаласында айқын жазып көрсеткен...</p> <p>📖 «Дала қоңырауы» поэмасының авторы кім? (Ы.Алтынсарин)</p> <p>📖 «Қазақ хрестаматиясының» авторы кім? (Ы.Алтынсарин)</p> <p>📖 Тұңғыш қазақ даласында мектеп ашқан педагог кім? (Ы.Алтынсарин)</p> <p>📖 Қостай облысының тумасы, қазақ балалар әдебиетінің атасы кім? (Ы.Алтынсарин)</p> <p>📖 Атасы Балқожа бидің тәрбиесінде болған.. (Ы.Алтынсарин)</p>			<p>be.com/watch?v=yihwz9Ye9k</p> <p>1000,200 0,5000,10 000,20 000- ақша суреті,</p>
<p>Ортасы 32 мин</p>	<p>Топтық жұмыс Диалог және қолдау көрсету</p> <p>Ы.Алтынсариннің «Өзен» өлеңіне сатылай кешенді талдау</p> <p>І. Жансүгіровтың «Күйге» өлеңіне сатылай кешенді талдау</p> <p>А. Құнанбаев «Жазғытұры» өлеңдерге сатылай кешенді талдау</p> <p>ЕБҚ бала тапсырмасы</p> <p>Синквейн бес жолды өлең жазу әдісі.</p> <p>- Бірінші жолда - тақырып бір сөзбен беріледі (зат есім)</p> <p>- Екінші жолда - тақырып екі сөзбен сипаттау (сын есім)</p>	<p>Дескриптор</p> <p>1. Авторы – Дүниеге келгені жылы: Туып-өскен жері Ұлты: Мансабы: Қайтыс болған жылы: 2. Тақырып 3. Жанр түрі 4. Идеясы 5. Шумақ 6. Тармақ 7. Бунақ 8. Буын саны 9. Ұйқас 10. Лексика – фразеологиялық тіл бірліктері. 11. Әдеби теориялық ұғымдар. 12. Сөздік жұмыс. 13. Өлеңнің негізгі түйіні</p> <p>Дескриптор</p> <p>Зат есім-1б Сын есім-1б Етістік -1б 1сөйлем-1б Синоним -1б</p>	<p>ҚБ Өзін – өзі бағалау парағы Мадақтау Жарайсың! -13- 10балл Жақсы!-9- 8балл Талпын! !7-5балл Сатылай кешенді талдау- 13балл</p> <p>ҚБ Мадақтау Жарайсың! Тамаша! Өзін –өзі</p>	<p>А4 парақтар, оқулық,</p> <p>Оқулық, дәптерлер</p>

	<p>- Үшінші жолда - тақырыпқа қатысты қимыл атауынан үш сөз жазу. (етістік)</p> <p>- Төртінші жолда - 4 сөзден тұратын бір сөйлем.</p> <p>- Бесінші жолда - тақырып мәнін ашатын бір синоним сөз.</p> <p>Сәйкестендіру Жеке жұмыс</p> <p>Студент қажеттілігіне қарай тапсырмалар жасау</p> <p>«Кубизм» стратегиясы Жаңылтпаш Жағажайды жағалай, Жүгіреді Қамажай.</p> <p>Бекіту тапсырмасы</p>	<p>Дескриптор</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Сипаттайды-1б 2.Салыстырады-1б 3.Ассоциация құрады-1б 4.Талдау жасайды-1б 5.Ұсынады-1б 6.Дәлелдейді-1б <p>Лабиринт ойынын ойнай отырып, тақырып бойынша 5 сұраққа жауап береді</p>	<p>бағалау парағы</p> <p>ҚБ Мадақтау Жарайсың! Тамаша! Өзін –өзі бағалау парағы</p> <p>ҚБ Мадақтау Жарайсың! Тамаша! Өзін –өзі бағалау парағы Барлығы - 5 балл</p> 	<p>Интерактивті такта</p> <p>https://wordwall.net/ru/resource/37878271/1%81%d39%d0%b90%ba%d05%d1%811%82%d05%d0%bd0%b4%d16%d1%80%d1%83-111122</p> <p>https://wordwall.net/ru/resource/37932464</p>
<p>Соңы 5 мин</p>	<p>Кері байланыс</p> <p>Тикток бағдарламасында ұнаған контент түсіру арқылы сабақ нәтижесіне бағытталған жоба ұсыну</p>	<p>Тикток бағдарламасында топтар өздеріне ұнайтын контент арқылы мұғалімге кері байланыс ұсынады.</p>	<p>ҚБ «ТикТокта үйрен» топтық бірін – бірі бағалау</p>	<p>Гаджет , смартфондар</p>

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	6
1. Байқауға қысқаша шолу.....	8
2. «Үздік педагог" атағын беру қағидалары қағидалары.....	14
3. "Үздік педагог"байқауына дайындалу бойынша әдістемелік ұсынымдар.....	47
Қорытынды.....	76
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	77
Қосымша.....	80

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО КОНКУРСУ «ЛУЧШИЙ ПЕДАГОГ»**

ГЛОССАРИЙ

Педагог – лицо, имеющее педагогическое или иное профессиональное образование по соответствующему профилю и осуществляющее профессиональную деятельность педагога по обучению и воспитанию обучающихся и (или) воспитанников, методическому сопровождению или организации образовательной деятельности;¹

Портфолио педагога – индивидуальная папка (электронная страница), в которой представлены его личные и профессиональные достижения в образовательной деятельности, результаты обучения, воспитания и развития его обучающихся, вклад педагога в развитие системы образования² ;

Передовой педагогический опыт – высокий уровень мастерства учителя, опыт обучения и воспитания с устойчивым педагогическим результатом [10];

Наставничество – деятельность педагога по оказанию практической помощи в профессиональной адаптации лицу, впервые вступившему в профессиональную деятельность педагога в организации среднего образования;

Региональная конкурсная комиссия (далее – Региональная комиссия) – комиссия, создаваемая на областном, городском, районном уровнях, а также городов республиканского значения и столицы для определения победителей каждого этапа Конкурса и предоставления рекомендаций для участия в следующем этапе Конкурса⁶;

Республиканская конкурсная комиссия – республиканская конкурсная комиссия (далее – Республиканская комиссия) – комиссия, создаваемая Министерством просвещения Республики Казахстан (далее – Министерство) для определения победителя Конкурса и присвоения ему звания "Лучший педагог"⁶;

Апелляционная комиссия (далее – Апелляционная комиссия) – комиссия, создаваемая на республиканском, областном, районном, городском (городов республиканского значения и столицы) уровнях для пересмотра результатов Конкурса⁶;

Квалификационная категория – уровень профессиональной компетентности педагога, соответствующий квалификационным требованиям согласно приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 июля 2009 года № 338 "Об утверждении Типовых квалификационных характеристик должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц" (зарегистрирован в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов № 5750) (далее – приказ № 338) или профессиональному стандарту утвержденному приказом Министра просвещения Республики

1.«О статусе педагога» - Закон РК / Закон РК от 27 декабря 2019 года № 293-VI КРЗ.

2.Приказ Министра образования и науки РК от 16 января 2015 года № 12 об утверждении правил присвоения звания «Лучший педагог».

Казахстан "Об утверждении профессионального стандарта "Педагог" 15 декабря 2022 года № 500) (далее – профессиональный стандарт)³ ;

Образование – непрерывный процесс воспитания и обучения, осуществляемый в целях нравственного, интеллектуального, культурного, физического развития и формирования профессиональной компетентности⁴ ;

Образовательная деятельность – процесс целенаправленного, педагогически обоснованного, последовательного взаимодействия субъектов образования, в ходе которого решаются задачи обучения, развития и воспитания личности; образовательная деятельность - процесс целенаправленного, педагогически обоснованного, последовательного взаимодействия субъектов образования, в ходе которого решаются задачи обучения, развития и воспитания личности⁴;

Образовательная программа – единый комплекс основных характеристик образования, включающий цели, результаты и содержание обучения, организацию образовательного процесса, способы и методы их реализации, критерии оценки результатов обучения⁴;

Обучение – целенаправленный процесс организации деятельности обучающихся и воспитанников по овладению знаниями, умениями, навыками и компетенциями, развитию способностей, приобретению опыта применения знаний в повседневной жизни и формированию мотивации получения знаний в течение всей жизни⁸;

Результаты обучения – подтвержденный оценкой объем знаний, умений, навыков, приобретенных, демонстрируемых обучающимся по освоению образовательной программы, и сформированные ценности и отношения⁸;

Образовательный мониторинг – систематическое наблюдение, анализ, оценка и прогноз состояния и динамики изменений результатов и условий осуществления образовательных процессов, контингента обучающихся, сети, а также рейтинговых показателей достижений деятельности организаций образования; образовательный мониторинг - систематическое наблюдение, анализ, оценка и прогноз состояния и динамики изменений результатов и условий осуществления образовательных процессов, контингента обучающихся, сети, а также рейтинговых показателей достижений деятельности организаций образования⁴;

Лица (дети) с особыми образовательными потребностями – лица (дети), которые испытывают постоянные или временные потребности в специальных условиях для получения образования соответствующего уровня и дополнительного образования⁴;

Инклюзивное образование – процесс, обеспечивающий равный доступ к образованию для всех обучающихся с учетом особых образовательных потребностей и индивидуальных возможностей⁴;

---

3. Приказ Министерства образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83. Правила - в редакции приказа Министерства просвещения РК от 30.12.2022 № 533.

4. Закон « Об образовании РК» № 319 от 27 июля 2007 года

Общеобразовательная школа – образование, реализующее программы дошкольного воспитания и обучения обучающихся и воспитанников, общеобразовательные программы начального, основного среднего и общего среднего образования, программы специальной подготовки и развития личности, а также образовательные программы организации дополнительного образования⁴;

ВВЕДЕНИЕ

Горизонтальный карьерный рост очень важен для представителя любой профессии. Горизонтальный карьерный рост – премирование, награждение специалиста за достижения в своей области. С этой целью в каждой сфере нашего общества проводятся разные конкурсы, вручаются различные награды за высокие достижения. Преимущество организации конкурсов среди работников сферы образования состоит в том, что он позволяет специалистам систематизировать свою деятельность, внедрить инновации в учебный процесс, показать результативность своей педагогической деятельности. Именно поэтому регулярно организуются различные отраслевые конкурсы, фестивали не только внутри организации, но и на областном/региональном/республиканском уровне.

Уникальным и самым массовым из отраслевых конкурсов, организуемых среди учителей, является конкурс «Лучший педагог». С 2012 года в соответствии закону РК «Об образовании», закону РК «О статусе педагога», приказу Министра образования и науки РК от 13 июля 2009 г. № № 338 «Об утверждении типовых квалификационных характеристик должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц», а также приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83 «Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогических работников и приравненных к ним лиц, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки" в целях повышения профессиональной компетентности педагогов, распространения и пропаганды лучших педагогических практик проводится конкурс присвоения звания «Лучший педагог» (далее Конкурс).

С 2012-2022 годы победителями Конкурса стали свыше 600 педагогов дошкольных, специальных организаций образования, дополнительного образования, а также педагогов средних, профессиональных и технических организаций образования. Важно отметить, что с каждым годом интерес педагогов к этому Конкурсу растет.

Цель Методических рекомендаций – повысить качество участников конкурса на присвоение звания «Лучший педагог», разъяснить педагогам порядок и этапы его проведения, дать рекомендации по этапам подготовки к Конкурсу.

В первом разделе Методических рекомендаций был дан краткий обзор Конкурса, то есть исторический обзор Конкурса с 2012 года:

Для этого была предоставлена следующая информация:

- 1) цели и задачи конкурса;

- 2) требования к участникам конкурса;
- 3) количество победителей педагогов за 2012-2022 гг.:
- 4) даны рекомендации:

- по совместной работе сторон(участник-педагог – менеджеры школы – методисты) для достижения успеха в Конкурсе;

- методическим кабинетам/центрам по проведению анализа итогов Конкурса:

- по вопросам подготовки к Конкурсу.

Во втором разделе педагогам разъяснены порядок и условия проведения конкурса на присвоение звания «Лучший педагог», так как с 2022 года Конкурс проводится в новом формате. Все этапы Конкурса полностью оцифрованы. Поэтому в данных Методических рекомендациях были разъяснены, что, как и на какую платформу нужно загружать документы (материалы), что и как готовить на каждом этапе, что, как и по каким критериям будет оцениваться.

В третьем разделе были даны методические рекомендации по подготовке к данному Конкурсу, а именно:

- 1) как разработать и записать видеоурок;
- 2) как качественно сделать видеозапись по трансляции лучшего педагогического опыта;
- 3) как подготовить краткосрочный план;
- 4) как правильно подготовиться к уроку;
- 5) методы и приемы активного обучения.

1 Краткий обзор конкурса

Республиканский конкурс на присвоение звания «Лучший педагог» проводится с 2012 года. В первые годы проведения Конкурса только 32 педагога были удостоены звания «Лучший педагог». Правила Конкурса были сформированы и уточнены на основе приказа Министра образования и науки РК №12 от 16 января 2015 года «Об утверждении правил присвоения звания «Лучший педагог». С этого периода ежегодно 64 педагога удостоиваются звания «Лучший педагог».

С 2012 по 2022 год заявки на участие в Конкурсе подали свыше тысячи педагогов, но большинство из них не дошли до 3-го этапа – республиканского уровня. За десять лет более 600 педагогов получили звание «Лучший педагог» республики. Однако в приведенной ниже Таблице 1 количество победителей за 10 лет составляет 545 учителей, поскольку эта цифра складывается только из педагогов, работающих в организациях среднего образования, а педагоги организаций дошкольного и профессионально-технического образования в этот показатель не вошли.

В результате ретроспективного анализа Конкурса, который проводится более десяти лет, необходимо отметить его следующее значение для общества. Во-первых, Конкурс дал педагогам возможность внедрения инновации в педагогическую деятельность. Зная, что лучшая педагогическая практика является одним из условий Конкурса, педагоги стали использовать в своей работе новые подходы и методы.

Во-вторых, Конкурс дал возможность распространения лучших педагогических практик. Тем самым единомышленники стали использовать успешную практику, которая способствует повышению качества образования. Это, в свою очередь, расширило горизонтальную коммуникацию и диалог педагогического сообщества.

В-третьих, Конкурс привлек внимание многих к профессии «учитель» и повысил их интерес к данной специальности. Большинство молодежи стала выбирать данную профессию.

Немаловажно и то, что Конкурс придал новый импульс общественному мнению о месте и роли учителя в обществе, о личности, который достоин быть учителем. В настоящее время общество уделяет большое внимание личности и миссии педагога. Поэтому у любого человека в обществе возникают следующие вопросы:

- Кто такой педагог?
- Каковы его цели и задачи?
- Какую роль он играет в обществе?

В законе « О статусе педагога» гласит, что «учителем является лицо, имеющее педагогическое или иное профессиональное образование в соответствующей области и осуществляющее профессиональную деятельность педагога по обучению и воспитанию обучающихся и (или) воспитанников, методическому обеспечению или организации образовательной деятельности».

Педагогу всегда предъявляются высокие требования, так как от учителей зависит развитие общества и его будущее.

В настоящее время меняются требования к профессии «учитель», меняются и обязанности педагогов. Если раньше задача учителя заключалась только в передаче знаний обучающимся, то сегодня учитель учит учащихся способам получения знаний, организации учебной деятельности, формированию критического мышления обучающихся. Кроме того, учитель учит обучающихся применять полученные в школе знания в жизни на практике, то есть в жизненных ситуациях. И, чтобы соответствовать требованиям времени, каждому педагогу необходимо повышать свою профессиональную компетентность, знания. Существует несколько способов повышения профессиональной компетентности педагога:

- курсы повышения квалификации;
- прохождение аттестации на квалификационную категорию;
- научно-исследовательская деятельность;
- активное участие в работе методического объединения, семинарах, вебинарах, конференциях, мастер-классах;
- обобщение и распространение опыта;
- участие в различных конкурсах.

Поэтому республиканский конкурс на присвоение звания «Лучший педагог» – это способ повышения квалификации педагога, потому что в этом Конкурсе педагоги делятся своей лучшей педагогической практикой и проводят показательные уроки. В целях повышения статуса педагогов, признания лучших педагогов, трансляции и распространения лучшего педагогического опыта проводится республиканский конкурс на присвоение звания «Лучший педагог».

Цель конкурса – повышение статуса педагогов, поддержка и поощрение их профессиональной квалификации и профессионального роста, выявление лучших педагогов страны, распространение и пропаганда лучших педагогических практик.

В Конкурсе могут принять участие воспитатели, работающие в организациях дошкольного образования, педагоги среднего, технического и профессионального образования. В Казахстане **республиканский конкурс на присвоение звания «Лучший педагог»(далее Конкурс) проводится с 2012 года** . За период 2012-2022 гг . победителями в рамках Конкурса стали свыше 600 педагогов дошкольных и средних, технических и профессиональных организаций образования.

С 2022 года Конкурс проводится в цифровом формате. Все этапы конкурса – от регистрации участников до оглашения результатов республиканского этапа – полностью оцифрованы. Прием документов начинается в срок, утвержденный Министерством просвещения РК. Все этапы Конкурса – прием заявок на участие, регистрация, подача документации (материалов), оценивание проводится на портале *teachercontest.iac.kz* .

С 2022 года любой участник может отслеживать за дальнейшей динамикой Конкурса после заполнения заявления на участие.

В 2022 году в Конкурсе на присвоение звания «Лучший педагог» приняли участие более тысячи педагогов. Конкурс имеет большое значение для педагогов, так как этот конкурс открывает путь для трансляции лучшей педагогической практики и признания лучших педагогов страны.

Во-вторых, Конкурс повысил мотивацию молодых специалистов к работе в сфере образования и дал возможность чувствовать передовых педагогов, много лет работающих в сфере образования.

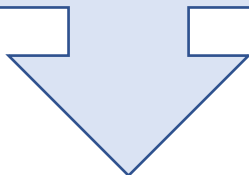
В следующем абзаце рассмотрим требования, предъявляемые к участникам этого Конкурса.

В Конкурсе на присвоение звания "Лучший педагог" участвуют педагоги организаций образования, являющиеся штатными педагогами организаций образования и имеющие непрерывный педагогический стаж не менее пяти лет на момент предоставления документов для участия в Конкурсе (далее – участник Конкурса).

Достижения обучающихся и педагогов должны быть международного, республиканского и областного уровня и должны соответствовать приказу №514 Министерства просвещения РК

Видеоролик по трансляции передового педагогического опыта (видеоролик длительностью до 5 (пять) минут) в соответствии с требованиями и техническими условиями к видеоролику по форме согласно Приложению3 к Правилам конкурса на присвоение звания «Лучший педагог»

Одно видеозанятие длительностью 7 минут для педагогов дошкольных организаций и видеоуроки длительностью 15 минут для педагогов организаций среднего, специального, дополнительного образования, технического профессионального и послесреднего образования в соответствии требованиями и техническим условиям к видеоурокам

ВНИМАНИЕ!

Педагоги, набравшие наивысшее количество баллов по результатам двух этапов конкурса, получают возможность участвовать на третьем (республиканском) этапе конкурса

Участники, набравшие наименьшее количество баллов, не допускаются к следующему этапу конкурса

Участники, не представившие полную информацию (документы, материалы), автоматически исключаются из первого этапа конкурса и в дальнейшем не участвуют на других этапах

Исторический обзор

Республиканский конкурс «*Лучший педагог*» проводится с 2012 года. С 2012 года по 2022 год в конкурсе приняли участие более тысячи педагогов. Однако звание «*Лучший педагог*» получили свыше 600 педагогов. В таблице 1 количество победителей педагогов 545, так как данные показатели составляют только педагоги, работающие в организациях среднего образования. В этот показатель не вошли педагоги дошкольных и профессионально-технических организаций образования.

В таблице №1 можно увидеть сколько педагогов из какого региона получили звание «*Лучший педагог*».

**Таблица 1. Участие педагогов в конкурсе «Лучший педагог»
с 2012 по 2022 г.г.**

№	Область	Обладатели звания «Лучший педагог»
1	РК	545
2	Актюбинская	48
3	Астана	38
4	Алматы	37
5	ЗКО	36
6	Мангистауская	34
7	СКО	34
8	Жамбылская	42
9	Павлодарская	36
10	Акмолинская	29
11	Кызылординская	26
12	Костанайская	33
13	Алматинская	18
14	ВКО	9
15	Туркестан	18
16	город Шымкент	15
17	Атырау	27
18	Караганда	25
19	Абайская	15
20	Жетису	20
21	Улытауская	5

В целом, подготовка победителя конкурса на присвоение звания «Лучший педагог» требует большой подготовительной работы. Чтобы стабильно показывать высокие результаты на конкурсах необходимо слаженно и совместно работать трем сторонам. Это прежде всего самому педагогу, который хочет стать обладателем звания «Лучший педагог». Ему необходимо планировать и постоянно совершенствовать свою деятельность, чтобы участвовать в Конкурсе. Затем руководству организации образования важно

поддержать педагогов-участников и поощрять их участие в Конкурсе. Третья сторона – сотрудники региональных методических кабинетов/ центров. Если эти три стороны – педагог-участник, руководство школы, методисты методического кабинета/центра совместно качественно и ответственно будут вести полготовительную работу к Конкурсу, то можно ежегодно в течение года готовить победителей хотя бы не на республиканском, а на региональном уровне. Последние две стороны играют большую роль в формировании у педагогов культуры постоянного самосовершенствования, непрерывного обучения и исследований. Известно, что педагог с такой культурой будет успешен не только на конкурсах, но и в повышении своей категории.

Победа в Конкурсе свидетельствует о качестве подготовительной работы педагога, методическом обеспечении руководства организации образования, в которой работает педагог. Вместе с тем необходимо отметить, что в приказе Министерства № 83 в качестве одного из критериев оценки работы руководителей школ является количество высококвалифицированных педагогов в данной организации образования. Поэтому при выдвижении директоров и его заместителей рост количества мастеров-педагогов и лучших учителей рассматривается как свидетельство надлежащего менеджмента в школе.

Большое количество лучших педагогов в регионе показывает качество работы методистов. Потому что без качественного методического обеспечения трудно добиться успеха. Поэтому сотрудники методических кабинетов/центров, в том числе ответственные методисты, руководители организаций образования и руководители методических объединений должны постоянно анализировать и работать над повышением качества подготовительной работы участников Конкурса.

Методисты методических кабинетов/центров должны ежегодно анализировать итоги Конкурса и знать факторы, которые способствовали педагогу стать победителем и факторы, недочеты, которые не дали возможность дойти до победы. Такой анализ работы приведет к повышению качества полготовительной работы.

Кроме того, важно, чтобы методисты распространяли передовой педагогический опыт победителей Конкурса и организовывали для них обмен опытом с другими коллегами. Это позволит мотивировать других педагогов, получать практическую помощь и информацию об этапах проведения Конкурса.

Заключение

Представленные выше показатели указали на количество участников в разрезе регионов и качественный состав педагогов по предметам. Поэтому сотрудникам(методистам) методических кабинетов/центров, в том числе ответственным по предмету методистам, руководителям организаций образования и руководителям методических объединений следует обратить внимание на этот вопрос, проанализировать его, провести работу по

повышению качества участников Конкурса. Каждому методисту, руководителю методобъединений важно провести анализ по следующим показателям:

- 1) участие педагогов в Конкурсе;
- 2) анализ участия педагогов по языку обучения (преимущества, отличия);
- 3) количество победителей по предметам;
- 4) заинтересованность и активность учителей;
- 5) выявление низкой активности педагогов, выявление причин.

2 Правила присвоения звания «Лучший педагог»

2.1 Порядок присвоения звания «Лучший педагог»

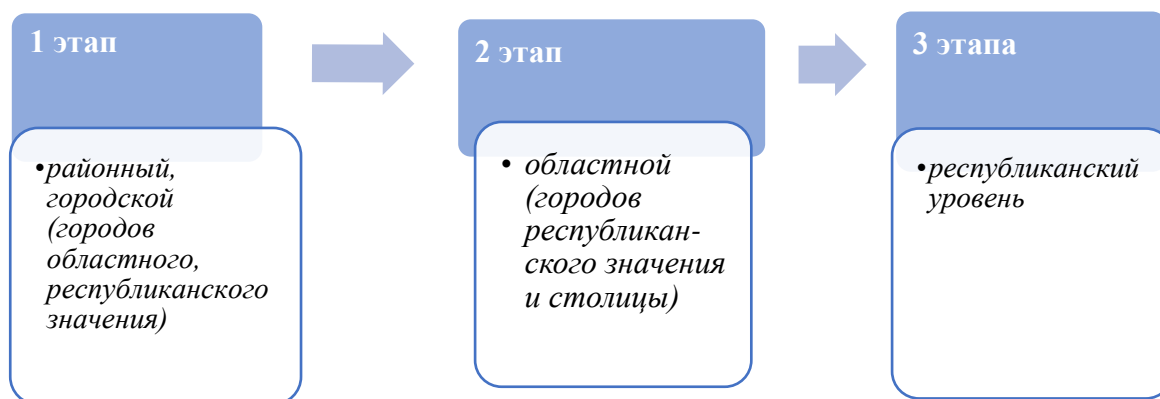
Порядок присвоения звания «Лучший педагог» следующий:

1) После того как будет проведена тщательная и качественная подготовительная работа трех сторон (участник-менеджеры школы-методист) и все материалы получают одобрение последних двух сторон, участники Конкурса сами загружают документы (материалы) в информационную систему организации, рекомендованную Министерством просвещения РК;

2) При обнаружении плагиата в представленных документах (материалах) Комиссия информирует педагога об его исключении из следующего этапа Конкурса. В свободной форме сообщение направляется в образовательную организацию по месту работы педагога;

3) Звание «Лучший педагог» присуждается педагогу не более одного раза в течение десяти лет.

Конкурс включает в себя следующие этапы:

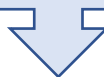
Требования к участникам конкурса на звание «Лучший педагог» :

В Конкурсе могут участвовать педагоги, являющиеся штатными педагогами организаций образования

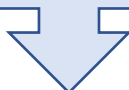
Педагог на момент предоставления документов на участие в Конкурсе должен иметь непрерывный стаж работы не менее пяти лет

Участник должен иметь успешную педагогическую практику

Успешная педагогическая практика и программа(авторская) должны пройти апробацию и давать положительные результаты

Педагог, который успешно и эффективно использует современные технологии, методы и приемы

Педагог, знающий Стандарт, Типовую учебную программу, умеющий правильно составлять краткосрочные планы

Педагог, умеющий четко и правильно ставить цели, прогнозировать достижимые цели

Умеющий уместно и эффективно использовать электронные ресурсы

В учебном процессе умело использующий обратную связь, критериальное оценивание

Если педагог соответствует данным требованиям Конкурса, то он должен знать следующий порядок проведения республиканского конкурса на присвоение звания «Лучший педагог».

Шаг 1

Объявление о проведении I этапа Конкурса публикуется отделом образования (районный, городской (городов областного, республиканского значения) (далее – Отдел) в средствах массовой информации, распространяемых на территории района (города), городов областного, республиканского значения.

Шаг 2

Педагог принимает решение об участии в конкурсе

Шаг 3

Создание логина и пароля (пароля) для регистрация участника на платформе

Шаг 4

Документы (материалы) загружаются в информационную систему Министерства участниками Конкурса в сроки, указанные в объявлении о проведении Конкурса. Для участия в Конкурсе педагог подает заявление и загружает следующие документы:

1) портфолио на языке обучения;

2) одно видеозанятие длительностью 7 (семь) минут (для педагогов дошкольных организаций образования), видеоурок (видеозанятие) длительностью 15 (пятнадцать) минут (для педагогов организаций среднего, специального, дополнительного образования, технического, профессионального и послесреднего образования) с предоставлением плана урока (занятия)

3) трансляция передового педагогического опыта (видеоролик длительностью до 5 (пять) минут) в соответствии с требованиями и техническими условиями к видеоролику по форме согласно Приложению 3 Правил присвоения звания «Лучший педагог»;

4) эссе не более 500 (пятьсот) слов на тему, определяемой Министерством просвещения РК.

Шаг 5

Члены комиссии рассматривают и оценивают портфолио участников Конкурса

Шаг 6

Информирование участников о результатах первого этапа

Шаг 7

После оглашения результатов первого этапа конкурса объявление о проведении II этапа Конкурса размещается управлением образования области и городов республиканского значения и столицы (далее – Управление образования) в информационной системе Министерства за 30 (тридцать) календарных дней до начала проведения II этапа Конкурса.

Шаг 8

Члены Региональной комиссии рассматривают и оценивают портфолио участников Конкурса

Шаг 9

Информирование участников о результатах II этапа

Шаг 10

Уведомление о третьем этапе конкурса

Шаг 11

Члены комиссии рассматривают и оценивают портфолио участников III этапа Конкурса

Шаг 12

Члены Республиканской комиссии рассматривают и оценивают документы/материалы, а также согласно расписанию посещают уроки/занятия, проводимые участниками Конкурса

Шаг 13

Церемония награждения и чествования победителей Конкурса

В целом, первый этап Конкурса проводится в сроки, указанные Министерством просвещения. На данном этапе Конкурса определяются победители Конкурса на уровне района, города (городов областного, республиканского значения).

Для участия на I этапе Конкурса участник загружает документы (материалы) в электронном виде в соответствии с Приложением 1 Правил присвоения звания «Лучший педагог» через информационную систему Министерства. В таблице 1 представлен перечень документов, которые должны быть загружены участником в электронном виде для 1-го этапа Конкурса.

Таблица 2. Общая информация о педагоге

Загружаемые документы	Форма заявки																																						
Приложение №1	<p align="center">ЗАЯВКА на участие в конкурсе на присвоения звания "Лучший педагог"</p> <p>Прошу допустить меня к участию в конкурсе. Сообщаю о себе следующие сведения:</p> <table border="1" data-bbox="400 504 1441 1590"> <tr><td>1.</td><td>Место работы</td><td></td></tr> <tr><td>2.</td><td>Фамилия, имя, отчество (при его наличии)</td><td></td></tr> <tr><td>3.</td><td>Дата рождения (день, месяц, год)</td><td></td></tr> <tr><td>4.</td><td>Должность</td><td></td></tr> <tr><td>5.</td><td>Педагогический стаж</td><td></td></tr> <tr><td>6.</td><td>Стаж работы в должности</td><td></td></tr> <tr><td>7.</td><td>Образование (какое учебное заведение, факультет, в каком году окончил)</td><td></td></tr> <tr><td>8.</td><td>Квалификационная категория</td><td></td></tr> <tr><td>9.</td><td>Домашний адрес с индексом</td><td></td></tr> <tr><td>10.</td><td>Данные документа, удостоверяющего личность (номер, когда и кем выдан, индивидуальный идентификационный номер)</td><td></td></tr> <tr><td>11.</td><td>Контактный номер телефона (домашний, мобильный), электронная почта</td><td></td></tr> <tr><td>12.</td><td>Награды, поощрения (наименование награды, поощрения)</td><td></td></tr> </table> <p align="right">Дата _____ заполнения _____ заявки _____</p> <p align="right">Личная _____ подпись _____ участника _____ конкурса _____</p> <p align="right">Подпись _____ руководителя _____ организации _____ образования _____</p> <p align="center">Место печати _____</p>			1.	Место работы		2.	Фамилия, имя, отчество (при его наличии)		3.	Дата рождения (день, месяц, год)		4.	Должность		5.	Педагогический стаж		6.	Стаж работы в должности		7.	Образование (какое учебное заведение, факультет, в каком году окончил)		8.	Квалификационная категория		9.	Домашний адрес с индексом		10.	Данные документа, удостоверяющего личность (номер, когда и кем выдан, индивидуальный идентификационный номер)		11.	Контактный номер телефона (домашний, мобильный), электронная почта		12.	Награды, поощрения (наименование награды, поощрения)	
1.	Место работы																																						
2.	Фамилия, имя, отчество (при его наличии)																																						
3.	Дата рождения (день, месяц, год)																																						
4.	Должность																																						
5.	Педагогический стаж																																						
6.	Стаж работы в должности																																						
7.	Образование (какое учебное заведение, факультет, в каком году окончил)																																						
8.	Квалификационная категория																																						
9.	Домашний адрес с индексом																																						
10.	Данные документа, удостоверяющего личность (номер, когда и кем выдан, индивидуальный идентификационный номер)																																						
11.	Контактный номер телефона (домашний, мобильный), электронная почта																																						
12.	Награды, поощрения (наименование награды, поощрения)																																						
2)	Образец портфолио педагога																																						

<p>портфолио педагога на языке обучения;</p>	
	<p>1. Общие сведения о педагоге: фамилия, имя, отчество (при его наличии) с обязательным вложением фотографии в размере 3x4 см. копия документа, удостоверяющего личность; личный листок по учету кадров, заверенный по месту работы. Стаж (трудовой и педагогический); образование (копии документов, подтверждающих образование); рекомендация на педагога, заверенная руководителями организаций образования (при наличии) или иные рекомендации (в обязательном порядке); повышение квалификации (копии сертификатов и удостоверений не более чем за последние 5 (пять) лет); награды (копии грамот, похвальных листов, благодарственных писем, удостоверений нагрудных знаков, правительственных и государственных наград); признание педагогов Правительством Республики Казахстан, педагогическими организациями Республики Казахстан, директорами организаций образования, коллегами, представителями других сообществ, учащимися (отзывы администрации, коллег, учащихся, родителей, социальных партнеров, представителей научной, педагогической, творческой общественности, благодарственные письма, грамоты, дипломы международного уровня); влияние на сообщество (признание в средствах массовой информации, членство в благотворительных организациях); сотрудничество с организациями образования других стран, содействие реализации программ по обмену учащимися.</p>
<p>3) Документ, подтверждающий уровень квалификации</p>	<p>Сертификат Национального квалификационного тестирования</p>

Педагогическая деятельность кандидата на звание «Лучший педагог» оценивается на основе качественных и количественных показателей. Например, результаты Национального квалификационного тестирования (далее НКТ) считаются следующим образом:

Таблица 3. Лист оценивания результатов НКТ

1.	91-100 %	5 баллов
2.	81 - 90 %	4 балла
3.	71 - 80 %	3 балла
4.	61-70 %	2 балла

При оценке профессиональных навыков и достижений педагога обращается внимание на:

1) Сертификаты и свидетельства о повышении квалификации

Сертификаты не должны превышать срока 3 (трех) лет, кроме того, указанные документы должны находиться **в реестре образовательных программ курсов повышения квалификации, согласованном с Министерством просвещения РК**, т.к. сертификаты других курсов не учитываются и по ним не выставляются баллы. Но, к сожалению, часто педагоги не учитывают условия и загружают на платформу все имеющиеся свои сертификаты. Среди них загружаются на платформу сертификаты частных организаций, не входящих в реестр образовательных программ курсов повышения квалификации. В результате чего такое действие педагога отнимает время у членов жюри и препятствует его эффективному использованию. Кроме того, баллы за такие сертификаты не начисляются. Именно поэтому педагогам необходимо проходить курсы повышения квалификации педагогов, организуемые Национальным центром повышения квалификации педагогов «Өрлеу», Центром педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», Некоммерческим национальным обществом «Талап» и других организаций, аффилированных государством. Так как данные курсы проходят одобрение уполномоченного органа (далее – Министерство просвещения РК). В «Правилах организации и проведения курсов повышения квалификации педагогов, а также посткурсовой поддержки деятельности педагога» отмечено, что курсы могут проводиться организацией повышения квалификации педагогов, соответствующих требованиям, указанным в приказе министра образования и науки Республики Казахстан от 28 января 2016 года № 95. Список организаций, соответствующих требованиям, можно найти на сайте уполномоченного органа в области образования или узнать по рабочему телефону данной организации. Участники конкурса могут загружать сертификаты курсов, проводимых Центром педагогического мастерства НИШ, «Өрлеу» и других организаций, указанных в реестре. С помощью таких правильно предпринятых шагов показатели кандидата станут более точными, а время экспертов также будет сэкономлено.

Наличие государственных наград. Здесь следует отметить, что награды должны соответствовать списку Министерства просвещения РК, так как

некоторые участники загружают награды, сделанные частными учреждениями за определенную плату или награды, которых нет в списке. Но этого делать нельзя, потому что такие награды не засчитываются и за них баллы не выставляются. Поэтому государственные награды должны быть в соответствии с Законом Республики Казахстан от 12 декабря 1995 года N 2676 "О государственных наградах Республики Казахстан"[5] и наградами, относящимися к сфере образования. Именно поэтому мы представили ниже список государственных наград, относящихся к сфере образования. К ним относятся следующие награды:

«Қазақстанның еңбек ері»

Звание «Қазақстанның еңбек ері» присваивается за выдающиеся достижения в экономическом, социальном и гуманитарном развитии Республики Казахстан.

Орден «Парасат»

Орденом «Парасат» награждаются деятели науки и культуры, литературы и искусства, государственные и общественные деятели, а также граждане, внесшие большой личный вклад в развитие и расширение духовного и интеллектуального потенциала Республики или за их активную деятельность по защите прав человека и его социальных интересов.

Орден «Достық»

Граждане награждаются орденом «Достық» за плодотворную работу по поддержанию взаимного мира в обществе, за усилия по укреплению мира, дружбы и сотрудничества между народами.

Орден «Достық» состоит из двух степеней:

- Первая степень «Достық»;
- II степень «Достық».

«Ерен еңбегі үшін» (За трудовое отличие)

Медалью «Ерен еңбегі үшін» награждаются граждане за трудовые достижения в экономике, социальной сфере, науке, культуре и государственной службе.

Почетные звания

В Республике Казахстан учреждаются следующие почетные звания:

«Заслуженный учитель Казахстана»

«Заслуженный учитель Казахстана» награждаются учителя за выдающиеся достижения и выдающийся труд для Республики Казахстан.

Почетная грамота Республики Казахстан

Почетной грамотой Республики Казахстан награждаются граждане за значительные достижения в экономике, социальной сфере, науке, культуре,

образовании, воинской и иной государственной службе, государственной и государственной службе .

Высшие государственные награды, указанные выше, а также реестр наград, относящихся к сфере образования **Об утверждении Министром образования и науки Республики Казахстан отраслевой системы поощрения Министерства образования и науки Республики Казахстан** Республика Казахстан Приказ № 324 от 08.08.2013. № 8676 зарегистрировано в Министерстве юстиции Республики Казахстан 28 августа 2013 года[6]. Таким образом, вознаграждения, закупаемые педагогами на платформу, должны соответствовать следующим вознаграждениям:

«Благодарность министра образования и науки»

- 1) «Почетная грамота министра образования и науки»;
- 2) Почетная грамота «Отличник дошкольного образования и воспитания»;
- 3) Почетная грамота «Отличник среднего образования»;
- 4) Почетная грамота «Отличник дополнительного образования»;
- 5) Почетный диплом «Отличник технического и профессионального образования»;
- 6) нагрудный знак "Ы. Алтынсарин";
- 7) Знак «Заслуженный работник образования».

Определен следующий порядок награждения повышением (далее - Орден):

- 1) для педагогов, осуществляющих свою профессиональную деятельность по обучению и воспитанию студентов и (или) воспитанников:

«Благодарность министра образования и науки»;

«Почетная грамота министра образования и науки»;

Почетный диплом «Отличник дошкольного воспитания и образования» или «Отличник среднего образования» или «Отличник дополнительного образования», «Отличник технического и профессионального образования» или «Отличник высшего и послевузовского образования»;

нагрудный знак "Ы. Алтынсарин";

- 2) для учителей, пенсионеров, ветеранов труда и других лиц, внесших вклад в развитие образования, осуществляющих методическое обеспечение или организацию воспитательной деятельности:

«Благодарность министра образования и науки»;

«Почетная грамота министра образования и науки»;

Знак «Заслуженный работник образования».

! Обратите внимание!

Награды, представленные педагогом, должны соответствовать списку наград, изложенному выше и только упомянутые награды в списке будут

засчитаны. Высшая оценка к государственной награде Республики Казахстан составляет 4 балла и выставляется высокая оценка один раз.

Таблица 4. Оценочный лист наград

1.	Наличие государственных наград Республики Казахстан
2.	Наличие ведомственных наград и поощрений
3.	Наличие поощрений областными управлениями образования и городов республиканского значения и столицы
4.	Наличие поощрений районными (городскими) отделами образования

2.2 Мониторинг педагогической деятельности

В этом разделе на платформу загружаются документы, подтверждающие достижения обучающихся и педагогов. В таблице 4 представлен перечень документов, подлежащих загрузке на электронную платформу в соответствии с Приложением 2 к Правилам присвоения звания «Лучший педагог».

Таблица 5. Мониторинг педагогической деятельности

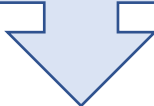
Мониторинг педагогической деятельности	
1) Достижения обучающихся	- результаты мониторинга учебных достижений обучающихся (студентов) за последние 3 (три) года, подтвержденные руководителем образовательной организации (при наличии); - достижения обучающихся (студентов) в олимпиадах и конкурсах научно-исследовательских проектов (научных олимпиад), творческих конкурсах и спортивных соревнованиях за последние 3 (три) года (подтвержденные соответствующими сертификатами, дипломами, грамотами); -
2) достижения педагога	сведения об участии педагога в олимпиадах, профессиональных, творческих конкурсах и спортивных соревнованиях за последние 3 (три) года (подтвержденные соответствующими грамотами, дипломами, сертификатами).

! Пояснение

Документы по мониторингу педагогической деятельности загружаются согласно Таблице 4 и должны быть за последние 3 (три) года. Информация загружается на платформу в следующем порядке и последовательности:

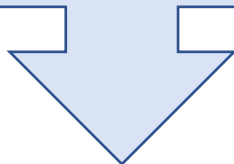
ВО-ПЕРВЫХ

Достижения обучающихся (воспитанников) на олимпиадах и конкурсах научных проектов (научных соревнованиях), творческих конкурсах и спортивных соревнованиях за последние 3 (три) года (подтверждаются соответствующими сертификатами, грамотами, дипломами).

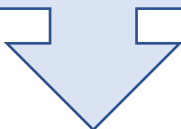
ВО-ВТОРЫХ

Достижения обучающихся (воспитанников) за последние 3 (три) года должны быть в соответствии приказу министра образования и науки Республики Казахстан от 7 декабря 2011 года № 514 « Об утверждении Перечня республиканских и международных олимпиад и конкурсов научных проектов (научных соревнований) по общеобразовательным предметам, конкурсов исполнителей, конкурсов профессионального мастерства и спортивных соревнований» [7]

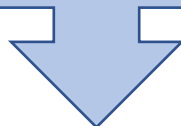

В-ТРЕТЬИХ

Баллы выставляются только за достижения обучающихся, участвовавших в олимпиадах, конкурсах и научных проектах, вошедших в перечень данного приказа. Но некоторые педагоги загружают на платформу достижения обучающихся, участвовавших в соревнованиях, олимпиадах, которых нет в списке приказа, поэтому такие показатели не засчитываются, баллы не выставляются

Педагогические достижения также засчитываются в таком же порядке, достижения педагога за последние 3 (три) года должны соответствовать приказу министра образования и науки Республики Казахстан от 7 декабря 2011 года № 514, другие достижения не засчитываются и не выставляются баллы. Важно, чтобы педагог учитывал это!

В результате, если участник конкурса на присвоение звания «Лучший педагог» загружает данные на электронную платформу по условиям и в последовательности, указанным выше, то его результаты будут точными и конкретными.

2.3 Научно-педагогическая деятельность учителя

Научно-педагогическая деятельность включает в себя:

- 1) педагогический опыт (Лучшая педагогическая практика, авторская программа элективных курсов, методические разработки, учебно - методические комплексы);
- 2) документы, подтверждающие участие педагога в семинарах, конкурсах, круглых столах, программах фестивалей (на республиканском и международном уровнях) и распространении передового педагогического опыта;
- 3) материалы по теме исследования педагога.

В связи с чем предлагается краткая информация о педагогическом опыте и авторской программе.

Передовой педагогический опыт

Педагогический опыт-это совокупность эффективного опыта, накопленного учителем в ходе повседневной учебной, воспитательной работы. Кроме того, передовой педагогический опыт состоит из инноваций и результатов педагогических исследований.

Профессиональными учителями, которые обобщили и распространили свои лучшие практики в Казахстане, были Рафика Нуртазина, Канипа Битибаева и др

Далее представляется информация о передовом педагогическом опыте заслуженного учителя казахского языка и литературы Канипы Битибаевой, основная идея ее инновационной практики.

Заслуженный учитель Казахстана, лауреат Государственной премии КСР, академик Академии педагогических наук Республики Казахстан Битибаева Канипа Омаргалиевна-одна из педагогов, сформировавшая новую систему обучения литературе. Технология учителя " мыслить, думать, размышлять " основывается на выражении обучающимися своей точки зрения, их участие в обсуждениях, диалоге, решении проблем, самостоятельном поиске, исследовательской работе.

Проектирование, моделирование, ориентация обучающихся на самостоятельное создание нового продукта составляют основу технологии учителя. В контексте данной идеи обучающийся воспринимается как личность, индивидуальный субъект.

Известный педагог высказывала: «Наша главная цель сегодня – подготовить личность, умеющую ценить язык и развивать культуру, продолжать и совершенствовать наш путь. Для этого нам нужно преподавать наш язык как национальное достояние, а нашу литературу как искусство». [8].

В процессе обучения педагог ищет национальные ценности в познании художественного слова, в формировании на протяжении поколений трепетных чувств к художественному слову. Труды и новаторские подходы великого педагога ведут к осмыслению казахской литературы сердцем, всестороннему рассмотрению, анализу проблем ее преподавания, дают направление педагогическому сообществу. К примеру, К. Битибаева в своей практике дает предварительное задание и излагает свои мысли, побуждает обучающихся думать, искать. Благодаря таким действиям обучающийся достигает цели. Методический подход учителя к обучению литературе состоит из философии мышления, созерцания, размышления, принятия решения. Созерцание — со стороны учителя, мышление – со стороны ученика, созерцание – со стороны учителя

(побуждающее и приводящее к размышлению ученика, принятие решения-со стороны ученика. Ее план урока открывает путь к свободе учащегося–субъекта, действия как ученика, так и учителя становятся продуктивным трудом для достижения конечного результата. Об этом Канипа Омаргалиевна говорит: «цель состоит в том, чтобы выстроить урок как напряженный труд: вовлекать учащихся в урок не как слушателя, а как личность, получающего знания своим трудом. Это комментаторы, участники горячих споров, учащиеся, у которых формируется собственное отношение к художественному произведению, эстетический вкус. Поэтому я стремлюсь постоянно их искать на уроке " [9]. - Алматы: Рауан, 1990.]»

И учитель, и ученик превращаются в исследователя, исследователя нового, вместе с тем понимают друг друга и исследуют на уровне союза, в единстве. Республиканская научная лаборатория К. Битибаевой базируется на развитии исследовательских компетенций учащегося, учителя:

- реализация практически перспективной образовательной цели;*
- создание условий для саморазвития каждого учащегося;*
- определение способов оценки собственных достижений в усвоении знаний, развитие знаний и умений;*
- дать возможность каждому учащемуся оценить уровень успешности исследовательской работы.*

По опыту великого педагога, деятельность главных героев строится на взаимных субъект-субъект отношениях, воспитание и обучение направлены на формирование языковой личности, формирование исследовательской компетенции ученика, которая реализуется через эффективное использование новых технологий.

В настоящее время передовой опыт определяется следующим образом:

Передовой педагогический опыт- высокий уровень мастерства учителя, опыт обучения и воспитания с устойчивым педагогическим результатом [10 <https://melimde.com/ozl-pedagogikali-tejiribeni-zertteu-jenetaidau.htm>] .

По сути, есть признаки эффективной, лучшей практики. К ним относятся следующие:

- 1) соответствие потребностям обучающихся;
- 2) социально востребованные;
- 3) результативность, успешность: какой прогнозируемый результат дает реализация представленного передового педагогического опыта? Какие навыки, знания формируются, развиваются у обучающихся? Повышается ли уровень учебной мотивации учащихся и почему?
- 4) новизна: новые формы организации учебного процесса, новый подход к созданию содержания образования, новые педагогические технологии, методы, методики обучения, учебные пособия, критерии оценки, методы контроля и др.;
- 5) практическая значимость: предлагаемая работа лучше всего подходит для конкретной ситуации, чтобы дать возможность изменить в лучшую сторону. Что было предложено для внедрения в практику;
- 6) научность работы: ее соответствие философии, методологии, психологии новой образовательной парадигмы и последним достижениям педагогической науки и практики.

Ниже приведено разъяснение по написанию и составлению программы (авторской).

Авторская программа разрабатывается на основе вариативной составляющей как дополнительный час для элективного курса. « Элективный курс – курс по выбору обучающихся, составная часть вариативного компонента учебного плана, направленная

на расширение образовательной подготовки обучающихся»[11]. Каждый педагог составляет программу с учетом потребностей обучающегося. Программа обсуждается и утверждается на заседании методического совета организации образования. Затем педагог может внести изменения в составленную программу с учетом предложений и рекомендации коллег. Также педагог имеет право вносить изменения в программу после апробации в учебном процессе. Если программа будет способствовать повышению качества образования обучающихся и даст положительные результаты, то программа будет распространена в регионе. В таком случае у педагога появится возможность обсудить программу для элективного курса с коллегами по району/городу/региону и при необходимости вносить коррективы. Последовательность работы с данной программой следующая: 1. Районный экспертный совет направляет программу в областной экспертный совет. При положительном заключении программы на заседании областного экспертного совета областной экспертный совет направляет ее на утверждение в Республиканский учебно-методический совет. Утвержденная программа будет распространена по всей республике. Также необходимо отметить, что среди авторов Типовых учебных планов и учебно-методических комплексов могут быть мастера-педагоги. Однако такие случаи единичны.

Представляются этапы подготовки программы элективного курса. Этапы состоят из следующего:

- 1) *определение и уточнение* целей и задач;
- 2) *прогнозирование ожидаемых* результатов;
- 3) выявление, сбор, анализ и систематизация материала;
- 4) разделение на разделы, темы;
- 5) составление календарно-тематического плана;
- 6) его реализация [12].

Процесс реализации – непрерывный процесс. *Потому что изменения могут быть внесены во время внедрения в учебный процесс, во время апробации.* Подробной информацией об авторской программе можно познакомиться на сайте [Академии https://uba.edu.kz](https://uba.edu.kz).

В подразделе "Научно-педагогическая деятельность педагога" должны быть загружены программы семинаров, конкурсов, круглых столов, фестивалей (республиканского и международного уровня), в которых принимал участие педагог, и документы, подтверждающие распространение передового педагогического опыта. *Поэтому педагог с целью трансляции своей лучшей педагогической практики, обмена опытом, результатами исследований с коллегами принимает участие в конференциях, семинарах республиканского, международного уровня и загружает на платформу конкурса сертификаты участия на мероприятиях такого уровня.*

Вывод: Выше была представлена информация о передовом педагогическом опыте и об авторской программе элективного курса. Кроме того, были рассмотрены и даны пояснения, какие показатели оцениваются по достижениям учителя. В последующей таблице 5 представляется Оценочный лист профессиональных навыков и достижений учителя.

Оценочный лист профессиональных навыков и достижений педагога

Таблица 5. Оценочный лист профессиональных навыков и достижений педагога.

При оценке профессиональных навыков и достижений педагога учитывается только один результат с наивысшим баллом.	
1.	<i>Наличие диплома международного профессионального мастерства</i>
2.	<i>Наличие диплома Республиканского конкурса профессионального мастерства</i>
3.	<i>Наличие дипломов конкурсов профессионального мастерства городов и столиц областного и республиканского значения</i>
Разработка и внедрение авторских программ, учебно-методических комплексов, методических материалов за последние 3 (три) года	
1.	<i>Является автором учебника, учебно-методического комплекса, представленного Министерством образования Республики Казахстан.</i>
2.	<i>Участие в разработке государственного стандарта образования, типовых учебных планов, программ</i>
3.	<i>Автор элективных курсов, программ методических пособий, утвержденных Республиканским учебно-методическим советом</i>
4.	<i>Автор методических пособий, курсов по выбору, утвержденных учебно-методическим советом области, городов областного и республиканского значения.</i>

2.4 Оценка профессиональных навыков и достижений педагога

В подразделе «Исследовательская работа» загружаются следующие материалы:

- ✓ статьи;
- ✓ доклады;
- ✓ творческие отчеты;
- ✓ материалы исследования, представленные на научно-практических конференциях

В данном подразделе представлена информация о том, что составляет содержание научных статей и как они оформляются. В большинстве случаев результаты исследований публикуются в научных статьях. Публикация оформляется как научная статья. В Методических рекомендациях «Методическая поддержка педагогов организаций среднего образования», разработанных Национальной академии образования имени Алтынсарина отмечено, что во-первых, в статьях необходимо раскрыть актуальность публикации исследования. Во-вторых, существует установленный порядок оформления и структурирования научных статей. В социальных и

гуманитарных науках структурный формат, называемый IMRaD (аббревиатура, англ.: Introduction, Methods, Results, and Discussion), часто используется для сообщения результатов исследований. В данных Методических рекомендациях представлена следующая структура научной статьи [12]:

Часто используемая структура научной статьи

Описание/Аннотация

- Дает читателю краткую информацию о статье, вызывает интерес

Кроме того, при подготовке статьи, в первую очередь, большое внимание педагогу следует уделить теме исследования. Потому что это сложный процесс и тема ложится в основу статьи. При выборе темы внимание обращают на следующее:

- 1) в процессе обучения или воспитания, то есть в ходе повседневной работы, педагог выявляет проблему;
- 2) раскрывает почему рассматриваемая проблема актуальна;
- 3) затем он рассматривает и изучает пути решения данной проблемы;
- 4) изучает факторы, влияющие на процесс обучения или воспитания;

- 5) проводит обзор литературы по этому вопросу;
- 6) делает вывод по накопленной теории или, при наличии, вносит свой вклад в научную литературу;
- 7) учитывает практическую значимость статьи.

Научная статья должна иметь указанную выше структуру. Для того чтобы у участников сформировать представление по каким критериям оценивается «Научная деятельность педагога» представляются оценочные листы публикаций.

Публикации за последние 3 (три) года	
1.	<i>Имеет статью, включенную в список изданий, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества образования и науки</i>
2.	<i>Имеются публикации в области образования и обучения в сборниках международных научно-практических конференций.</i>
3.	<i>В области образования и обучения имеются публикации в сборниках республиканских научно-практических конференций или в республиканских СМИ.</i>
4.	<i>Имеются публикации в области образования и обучения в сборниках региональных научно-практических конференций или в региональных СМИ.</i>

На следующем этапе загружаются документы по экспертной и проектной деятельности педагога.

«Педагогическая экспертная или проектная деятельность» :

<p>Сертификаты, приказы о проведении телеуроков;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ссылки на ТВ-уроки; - свидетельства, справки об участии в экспертной или рабочей группе.
--

В подразделе **«Материалы воспитательной работы и внеурочной деятельности»** загружаются следующие материалы внеурочной деятельности:

<ul style="list-style-type: none"> - по проекту «Оқуға құштар мектеп» ; - "Дебатное движение"; - Проект "Школьное / студенческое самоуправление"; - по профориентационной работе; - экологической; - трудовому воспитанию; - материалы нравственного воспитания; - материалы по взаимодействию с родителями; - волонтерская деятельность.
--

Ссылки на благотворительные акции и документы загружаются в разделе «Волонтерская деятельность». А именно, участие в благотворительных акциях за последние 3 (три) года (регулярное размещение информации на веб-ресурсах и в социальных сетях, бесплатное обучение детей - подтверждающие документы, регистрация ссылок в информационной системе Министерства).

Среди участников конкурса на звание «Лучший учитель» некоторые участники работают классными руководителями, а некоторые только преподают предмет. Поэтому для формирования у участников идентичного взгляда на воспитательную работу представляется информация о направлениях воспитательной работы.

Воспитательная работа в организациях образования страны реализуется по следующим основным направлениям: духовно-нравственное воспитание; национальное воспитание; семейное воспитание; воспитание казахстанского патриотизма и гражданственности, правовое воспитание; трудовое, экономическое и экологическое воспитание; поликультурное и художественно-эстетическое воспитание; интеллектуальное воспитание, воспитание информационной культуры; физическое воспитание, здоровый образ жизни и др.

Вопросы семейных ценностей и национального воспитания включены в учебные программы предметов и содержание воспитательной работы организаций среднего образования.

В целях методологического сопровождения деятельности республиканского общественного совета родителей с 2020 года реализуются долгосрочные проекты: "Семья – школа", "Один день из жизни школы".

Организациями образования страны реализуются инициативы: "Ата-ана мектебі", "Әжелер мектебі", "Әкелер мектебі", "Аналар мектебі".

Кроме того, в организациях образования ведется работа по идеологическому воспитанию молодого поколения. В рамках идеологического воспитания подрастающего поколения транслируется опыт системы воспитания и обучения обучающихся лицеев-интернатов "Білім-инновация" и АОО "НИИШ".

В рамках экологического воспитания во внеклассной деятельности обучающихся проводятся информационно-экологические, социально-значимые мероприятия: акции, выставки, конкурс на лучшее озеленение школы и прилегающей территории.

С целью развития казахстанского патриотизма и активной гражданской позиции подрастающего поколения в организациях образования расширяется охват обучающихся общественно-значимыми движениями: "Зеленая экономика", "Охрана окружающей среды", "Моя Родина, мой город/село" и др. Развитие гражданской активности сопровождается участием обучающихся в дебатном движении, школьном и студенческом самоуправлении, детско-юношеском движении, как "Жас қыран", "Жас ұлан", "Жас сарбаз". В республике действует 6727 дебатных клубов.

В 2022 году в стране функционировал 7321 школьный / студенческий парламент с охватом 513280 обучающихся (6501 – в школах, 820 – в колледжах), в том числе более 57 тыс. фракций и комитетов (2020 год – 4278, 2021 год – 6771, 2022 год – 7321).

В сравнении с 2021 годом в 2022 году охват участников самоуправления увеличился на 82674 человека, что привело к росту вовлеченности обучающихся в командную работу, собственной значимости каждого обучающегося, его коммуникабельности и ответственности за свой поступок (2020 год – 43074, 2021 год – 54021, 2022 год – 82674).

Проект "Окуға күштар мектеп" повышает интерес к чтению и развивает читательскую грамотность обучающихся. Кроме того, проект способствует развитию читательской компетентности, уровня культуры чтения и читательской активности обучающихся через взаимодействие и социальное партнерство, в том числе привлечению родителей к мероприятиям для формирования единого читательского сообщества.

Всего в сфере образования функционируют 7096 библиотек, из которых 6461 – в школах, 579 – в организациях ТиПО (2020 год – 7133, 2021 год – 7031, 2022 год – 7096). Также действует республиканская научно-педагогическая библиотека [13].

В следующей таблице представлен лист оценивания воспитательной работы и внеклассной деятельности.

Таблица 6. Воспитательная работа и внеурочная деятельность		
1.	Реализация проекта и представление его результативности (гранты, сертификаты, ссылки на Web (веб) сайты)	
2.	Результативность участия в дебатном движении, по проекту "Читающая школа", по профориентационной работе (размещение информации в средствах массовой информации, соц.сетях, на Web (веб) сайтах)	
Сотрудничество с другими организациями по воспитательной работе и внеучебной деятельности		
1.	Сотрудничество с другими организациями по воспитательной работе и внеурочной деятельности на международном уровне	3
2.	Сотрудничество с другими организациями по воспитательной работе и внеурочной деятельности на республиканском уровне	2
3.	Сотрудничество с другими организациями по воспитательной работе и внеурочной деятельности на областном уровне, городов республиканского значения и столицы	1
<i>Волонтерская служба</i>		
1.	<i>Активное участие в волонтерской и благотворительной деятельности</i>	3

Выводы

Участники конкурса загружают документы (материалы) в информационную систему Министерства в срок, указанный в уведомлении .

Для участия на I этапе конкурса участник представляет следующие документы (материалы):

- 1) заявка на участие в конкурсе;
- 2) портфолио на языке обучения;
- 3) видеоурок продолжительностью 7 (семь) минут (для педагогов дошкольных образовательных организаций), видеоурок/учебное занятие продолжительностью 15 (пятнадцать) минут (для педагогов среднего, специального, дополнительного образования, профессионально-технического и для педагогов послесредних организаций образования);
- 4) видеоролик по трансляции передовой педагогической практики (видеопродолжительность до 5 (пяти) минут) в соответствии с требованиями и техническими условиями на видео согласно приложению 3 к Правилам присвоения звания «Лучший педагог»;
- 5) эссе объемом не более 500 (пятисот) слов.

В случае выявления плагиата в материалах, представленных на конкурс, Комиссия уведомляет педагога **о том, что он исключен из следующего этапа конкурса** . В свободной форме сообщение направляется в организацию образования по месту работы учителя.

Конкурс проводится в сроки, утвержденные Министерством просвещения РК, где будут определены победители конкурса на уровне района, города (городов областного, республиканского значения).

Для оценивания документов (материалов) педагогов I этапа Конкурса приказом руководителя Отдела создается Региональная комиссия на уровне района, города (города областного, республиканского значения).

В целом, на I этап конкурса на звание «Лучший педагог» представляются следующие документы:

- 1) заявка на участие в Конкурсе;
- 2) портфолио на языке обучения:
  - достижения обучающихся (за последние три года);
  - достижения педагогов (за последние три года);
  - утвержденная авторская программа (если есть);
  - документы, подтверждающие участие в конференциях, семинарах;
- 3) видеоурок с краткосрочным планом (7/15 минут);
- 4) 5-минутный видеоролик по трансляции передового педагогического опыта;
- 5) эссе объемом не выше 500 слов.

2.6 Оценка документов (материалов) педагогов по I этапу конкурса

Выше было отмечено, что конкурс « Лучший педагог » состоит из трех этапов. По каждому этапу назначается Комиссия – в организациях образования, на уровне района, области и Республики. Члены комиссии

знакомятся с материалами, указанными в предыдущем разделе (портфолио, достижения педагога, обучающихся, авторская программа, видеоурок и видеоролик), изучают, делают выводы и выставляют баллы.

Принципы членов комиссии:

- коллегиальность;
- объективность;
- гласность, открытость.

Комиссия трех этапов конкурса «Лучший педагог» формируется в следующем порядке:

Для оценивания документов (материалов) педагогов I этапа Конкурса приказом руководителя Отдела создается Региональная комиссия на уровне района, города (города областного, республиканского значения).

Региональная комиссия формируется из числа сотрудников районного, городского (городов областного, республиканского значения) Отдела, педагогов-мастеров, педагогов-исследователей, победителей профессиональных конкурсов педагогического мастерства, методических служб, сотрудников (экспертов) научных и аналитических организаций в области образования, а также представителей неправительственных организаций в области образования, средств массовой информации.

Председатель и заместитель председателя Региональной комиссии избираются из числа членов Региональной комиссии. Секретарь Региональной комиссии является представителем кадровой службы и назначается приказом органа Управления образованием района, города (городов областного, республиканского значения), Секретарь Региональной комиссии не является ее членом и не имеет право голоса при принятии решений. Региональная комиссия оценивает конкурсные документы (материалы) участников I этапа Конкурса.

Далее представляется порядок проведения второго и третьего этапов конкурса.

Порядок проведения II этапа конкурса на присвоение звания "Лучший педагог"

По результатам I этапа Конкурса победители допускаются для участия на II этап.

II этап Конкурса проводится в июле месяце текущего года, где определяются победители, рекомендуемые для участия в III этапе.

Объявление о проведении II этапа Конкурса размещается Управлением образования области и городов республиканского значения и столицы (далее – Управление образования) в информационной системе Министерства.

II этап конкурса на присвоение звания «Лучший педагог» проводится в следующем порядке:

- 1) По результатам I этапа победители направляются для участия на II этап конкурса;
- 2) Объявление о проведении II этапа Конкурса размещается управлением образования области и городов республиканского значения и столицы (далее – Управление образования) в информационной системе Министерства за 30 (тридцать) календарных дней до начала проведения II этапа Конкурса.

Для оценивания документов (материалов) педагогов II этапа Конкурса создается Региональная комиссия на уровне области, городов республиканского значения и столицы, состав которой утверждается приказом Управления образования области, городов республиканского значения и столицы (далее – Региональная комиссия II этапа).

Региональная комиссия II этапа формируется из числа сотрудников Управления образования области, городов республиканского значения и столицы (далее - Управления образования), педагогов-исследователей, педагогов-мастеров, победителей профессиональных конкурсов педагогического мастерства, методических служб, сотрудников (экспертов) научных и аналитических организаций в области образования, а также представителей неправительственных организаций в области образования, средств массовой информации.

Количество членов Региональной комиссии II этапа составляет не менее двенадцати человек. Заседания Региональной комиссии считаются правомочными при наличии не менее двух третей ее членов.

Региональной комиссией II этапа рассматриваются документы (материалы) победителей I этапа Конкурса, размещенные в информационной системе Министерства.

По результатам решения Региональной комиссии II этапа до 10 Конкурсантов, набравших наибольшее количество баллов, становятся победителями II этапа Конкурса.

Победителям II этапа конкурса присваивается звание «Лучший педагог» области, городов республиканского значения и столицы и вручается свидетельство. Итоги II этапа Конкурса публикуются через десять календарных дней после окончания Конкурса в средствах массовой информации, распространяемых на территории области, города республиканского значения и столицы, а также размещаются в информационной системе Министерства.

По результатам II этапа Конкурса победители допускаются для участия в III этапе.

Порядок проведения III этапа конкурса "Лучший педагог"

III этап Конкурса проводится в августе текущего года, где определяются победители Конкурса.

III этап Конкурса проводится Республиканской комиссией, председателем которой является первый руководитель Министерства или лицо, определяемое первым руководителем Министерства.

III этап конкурса проводится в два тура:

Первый тур	
рассмотрение	членами
Республиканской	комиссии
материалов участников Конкурса	

Второй тур	
оценивание	членами
Республиканской	комиссии
урока (занятия), проводимого участником Конкурса в очном формате в организациях образования, определяемых Министерством.	

На первом туре III этапа конкурса Республиканская комиссия рассматривает материалы победителей II этапа конкурса, размещенные в информационной системе Министерства.

Все участники Конкурса допускаются во второй тур III этапа конкурса, независимо от количества баллов, набранных ими в первом туре. Во втором туре III этапа конкурса Республиканская комиссия оценивает уроки/занятия, проводимые участниками конкурса в очной форме в организациях образования (место проведения определяется Министерством). Оценка проводится индивидуально и независимо всеми членами Республиканской комиссии по качественным и количественным показателям оценки работы кандидата по форме согласно Приложению 5 Правил присвоения звания «Лучший педагог». Учителя, прошедшие третий этап конкурса, приезжают в Астану и проводят уроки/занятия согласно расписанию, подготовленному Министерством, по календарно-тематическому плану, а также краткосрочному плану. По каждому предмету определяется школа, класс, расписание уроков, все члены Комиссии посещают урок и заполняют оценочные листы урока. Уроки оцениваются по следующим критериям:

Оценка учебной деятельности (далее - УД) в средних, профессионально-технических, послесредних организациях образования - урок (занятие)	
1.1 Постановка целей образовательной деятельности	
	<i>Цели конкретные и достижимые</i>
	<i>Цели достигнуты частично</i>
1.2 Методы обучения (могут быть засчитаны все баллы)	
	<i>Использование активных методов обучения</i>
	<i>Методы обучения соответствуют поставленным целям</i>
	<i>Методы обучения подразумевают развитие когнитивных навыков у учащихся.</i>
1.3 Проведение формативного оценивания	
	<i>Знает и эффективно использует инструменты формативного оценивания</i>
	<i>Знает, но недостаточно умело пользуется инструментами формативного оценивания</i>
	<i>Неэффективно использует инструменты формативного оценивания</i>
1.4 Навыки вербальной и невербальной коммуникации учителя	
	<i>Владеет навыками вербального и невербального общения</i>
	<i>Частично владеет вербальными и невербальными коммуникативными навыками</i>
Использование ресурсов, в том числе информационных и коммуникационных технологий	
	<i>Использование ресурсов, в том числе информационно-коммуникационные технологии, мотивирующие обучающихся к усвоению учебного материала</i>
	<i>Использование ресурсов, в том числе информационно-коммуникационные технологии ограничено демонстрацией учебного материала</i>

Уважаемый педагог-участник конкурса!

В данном разделе были даны рекомендации по подготовке к урокам/занятиям, на какие составляющие в структуре урока/занятия следует обратить внимание при подготовке к урокам/занятию. Далее представлен 1-ый кейс, подготовленный Вильдановой Сауле Аифовной, заместителем директора Центра педагогических измерений «Назарбаев интеллектуальных школ» АОО.

Рекомендации по подготовке к оцениванию урока/ занятия в организациях среднего, технического и профессионального, послесреднего образования

1. Планирование урока/занятия

При планировании урока/занятия важно сформулировать конкретные и достижимые цели, то есть с возможностью увидеть результаты в рамках одного урока/занятия; определить ожидаемые результаты (критерии оценивания) по достижению цели с учётом развития способностей обучающихся, чтобы было предусмотрено достижение цели обучения всеми.

Определение ожидаемых результатов позволяет четко сформулировать, через какие конкретные действия (называть, определять, указывать, объяснять и др.) обучающийся должен продемонстрировать достижение цели обучения, а также объективно оценить деятельность и работу обучающихся/воспитанников на уроке/занятии.

Критерии оценивания составляются на основе целей обучения, включают указанные в целях обучения навыки и знания, соответствуют уровню мышления, формулируются в доступной и понятной форме, располагаются в плане по принципу «от простого к сложному». В системе критериального оценивания уровни мыслительных навыков представлены тремя группами [14].

Таблица 1. Уровни мыслительных навыков

Уровни мыслительных навыков	Навыки	Описание навыков
Знание и понимание	Знание	Знание и воспроизведение конкретных фактов, информации и их описание.
	Понимание	Демонстрация понимания через правильное воспроизведение, предположение или интерпретацию информации.
Применение		Использование и применение информации и ранее полученных знаний в новом или незнакомом контексте или ситуациях.

Навыки высокого порядка	Анализ	Демонстрация способности делить информационные материалы на составные части, изучать информацию для получения различных выводов путем определения мотивов или причин, умозаключений и/или нахождения доказательств для обоснования общих правил.
	Синтез	Демонстрация способности реконструировать различные части ранее приобретенных знаний в новый контекст.
	Оценка	Формирование суждения о значимости идей или фактов по определенным критериям.

Рассмотрим пример постановки целей урока/занятия.

Предмет Биология.

Цель обучения: «8.1.5.1 - описание строения и функции органов мочевыделительной системы человека».

Цели урока:

- *Все: Называют органы мочевыделительной системы человека..*
- *Большинство: Знают строение органов мочевого выделения.*
- *Некоторые: Полностью анализирует строение и функции мочевыводящих органов.*

Распределение обучающихся на «все», «большинство», «некоторые» отражает дифференциацию целей урока, но важно соотнести это с целью обучения. Прежде всего, каждый должен достичь цели обучения, потому что они определяются обязательным стандартом образования. При этом недостаточно учтены имеющиеся знания, обучающиеся изучали тему в предыдущих классах, поэтому на урок можно планировать не одну цель обучения. Содержание обучения следует развивать от простого к сложному. То есть в учебно-познавательном процессе должно быть принято во внимание развитие от описания до анализа строения и функций органов мочевыделительной системы. Цель урока «*Знают строение органов мочевого выделения*» сложно измерить, так как не обозначаются действия, показывающие знание. Цель, сформулированная для *некоторых* обучающихся, требует уточнения, чтобы показать ее достижимость на данном уроке и можно было бы измерить. В данном случае, ожидаемым результатом цели обучения «8.1.5.1 – описание строения и функции органов мочевыделительной системы человека» согласно уровням мыслительных навыков по таксономии Блума является – навык «понимание».

Цели урока/занятия могут быть сформулированы следующим образом:

- описывает строение и функции органов мочевыделительной системы человека;
- определяет соответствие строения и функции органов мочевыделительной системы человека;
- обосновывает важность продуктов обмена веществ в организме, предлагает способы профилактики заболеваний мочевыделительной системы.

Таким образом, процесс обучения переходит от простого к сложному и предусматривает вовлечение обучающихся в исследование.

В соответствии с целями урока можно предложить задания:

1. Объяснить строение и функции органов мочевыделительной системы.
2. Создать кластер, который группирует органы и функции мочевыделительной системы человека.
3. Привести аргументы в пользу важности мочевыделительной системы человека, предлагает способы профилактики заболеваний мочевыделительной системы.

При планировании следует учесть потребности и возрастные особенности обучающихся, руководствоваться имеющимися знаниями обучающихся в контексте изучаемой новой темы, продумывать, как расширить и углубить знаний (дальнейшее развитие существующего (первоначального) знания), способствовать достижению всеми обучающимися требуемого в целях обучения уровня (действия по достижению стандарта). С целью развития способностей и исследовательских навыков обучающихся продумать применение дифференцированного, проблемно-ситуативного обучения, авторских технологий [15].

2. Преподавание и обучение

Опыт показывает, что большинство педагогов - практиков сами объявляют тему и цели урока/занятия. В некоторых случаях обучающиеся привлекаются к определению темы урока/занятия через обзор рисунков или постановку вопросов после просмотра видеоматериала.

Способность вовлечения обучающихся в постановку целей урока/занятия демонстрирует знание, компетентность и мастерство педагога. Вовлечение обучающихся в процесс постановки целей урока и критериев оценивания поможет им понять процесс обучения, поставить задачи, почувствовать ответственность за свое обучение, вызвать интерес, повысить их внутреннюю мотивацию и достичь целей обучения.

Рассмотрим некоторые примеры.

Метод «Прогнозирование»

Ученикам предлагаются тема урока и слова-помощники:

Повторим Я повторяю

Научимся Я научусь

Сравним Я сопоставлю

Проверим Думаю, мне пригодится

Используя слова-помощники, обучающиеся формулируют цели и задачи урока/занятия. Слова-помощники могут быть выбраны из глаголов таксономии Блума в соответствии мыслительным навыкам.

Метод «Проблемная ситуация»

Создается противоречие между известным и неизвестным.

Последовательность данного подхода:

- самостоятельное решение (независимое);*
- проверка результатов в команде;*
- выявление причин несогласия с результатами или трудностей при их реализации;*
- постановка целей урока.*

Цели и задачи урока/занятия должны быть четко сформулированы с учетом опыта обучающихся и определять совместную (или самостоятельную) деятельность и формируемые функциональные навыки.

Методы, рекомендуемые для использования:

- создание диалога (о важности темы в жизни каждого человека);
- групповое интервью (что они знают о теме урока и что они хотят знать);
- противоречивость (опрос, если результаты не соответствуют ожидаемым результатам);
- сравнение (продуктов различного происхождения, разные точки зрения обучающихся по рассматриваемому вопросу, разных произведений, противоречивость культурно-исторических сходств и т. д.);
- определение позиции (мнение по отношению к рассматриваемому вопросу);
- сравнение целей обучающихся с вариантами, предложенными педагогом(учебником) и т.д.

Сегодня актуально применение системы обучения, основанной на внешней и внутренней дифференциации возможностей обучающихся. Такая система обучения позволяет каждому обучающемуся обучаться в соответствии с потребностями и способностями. Необходимо строить урок/занятие, чтобы нуждающиеся получали поддержку, а способные углубляли и расширяли свои знания.

Дифференциация:

- обучение каждого на уровне его возможностей и способностей
- адаптация к особенностям разных групп обучения

- дифференциация основывается на планировании результатов обучения
- четкое разграничение необходимого уровня подготовки (стандарт образования)
- развитие более высокого уровня владения учебным материалом
- задания уровней А, В, С (*Обучающиеся группы А могут перенести старые знания в новые ситуации. Предоставляются работы, показывающие ход выполнения. Предлагаются вариативные задания и творческие работы. Обучающиеся группы В могут использовать свои знания при решении стандартных заданий. Предоставляются работы, показывающие ход выполнения. Предлагаются вариативные задания и творческие работы. Обучающиеся группы С не имеют возможности самостоятельно выполнять задания. Используется образец выполнения заданий*).

При уровнево-дифференцированном обучении следует обратить внимание:

- всем обучающимся даются одинаковые задания;
- оказывается поддержка через методы дифференциации (*например, через предоставление подробных пошаговых инструкций, образцов и т.п.*).

Основным инструментом развития исследовательских навыков является задание на исследование. В заданиях на исследование ставится задача исследования, то есть любая проблема по теме и организуются самостоятельные действия.

Пример. Задание на проведение небольшого исследования на тему «Фотосинтез»:

Проблема: От чего зависит рост и прибавка в весе у растения?

Обучающемуся дается задание на исследование: Посадите куст ивы на 1 кг почвы. Предварительно измерьте этот куст. Поливайте его водой без минеральных веществ. Как изменится вес побегов и почвы через две недели. Почему это случилось?

На что следует обратить внимание при развитии исследовательских навыков обучающихся на уроке:

- учебный процесс должен быть деятельностного характера;
- учебный процесс ориентирован на развитие самостоятельности;
- ориентация на ответственность за результаты деятельности;
- создание условий для целеполагания и достижения;
- организация эффективной командной работы;
- следование этапам исследовательской деятельности (вызвать интерес к исследовательской деятельности, выявить проблему, понять цель деятельности (привести обучающегося к самоопределению с помощью вопросов), вспомнить (проанализировать) концепции, лежащие в основе

реализации, следовать правилам выполнения, разработать пошаговые алгоритмы (план исследования) [15].

3. Оценивание учебных/ образовательных достижений обучающихся/ воспитанников

Оценивание предоставляет педагогу и обучающему информацию, которая служит основанием для принятия решения о том, как улучшить и совершенствовать обучение.

Вовлечение обучающихся в процесс оценивания

Педагог может способствовать развитию навыков самооценки и взаимооценки через вовлечение обучающихся в процесс оценивания. Для само- и взаимооценивания важно, чтобы, например, дескрипторы к заданиям были доступны обучающимся. Оценка не должна быть сложной для обучающихся. Обучающиеся формируют навыки обратной связи при оценке своей работы и работы других.

Пример взаимной оценки: В конце урока/занятия предлагается объяснить два вопроса.

1) Что такое теорема Пифагора и когда ее можно использовать и не использовать?

2) Как использовать теорему для обнаружения неизвестной стороны треугольника?

Затем урок/занятие продолжится с целью поиска ответов на вопросы. Парная интерпретация в конце урока обычно занимает до 5-10 минут. Обучающиеся делятся на пары, объясняют друг другу решение проблемы и говорят, как можно улучшить ответ. Затем предлагаются образцы ответов. После этого пары сначала проводят обсуждение своих ошибок, а затем исправляют ошибки друг друга .

Отслеживание прогресса каждого обучающегося по достижению целей обучения

Педагог должен в ходе урока/занятия следить за тем, как обучающиеся усваивают материал. С помощью наблюдения педагог определяет, чего достигли обучающиеся и с какими трудностями столкнулись. При ежедневной работе педагогу помогает ведение записей (журнал формативного оценивания, рефлексивный дневник и т. д.). При необходимости контроля за достижением целей обучения учащимися на одном уроке/занятии можно использовать контрольный лист (форма произвольная).

Педагог может предложить обучающимся подготовленные критерии оценивания и дескрипторы в соответствии с учебными целями или привлечь обучающихся к подготовке, обсуждению.

Создание условий для предоставления обучающимися конструктивной обратной связи

Одним из обязательных элементов урока/занятия является создание благоприятной среды для предоставления обратной связи обучающимися друг другу. Обратная связь основана на предоставлении рекомендаций для улучшения обучения в соответствии с учебными целями.

Шаги конструктивной обратной связи:

- выявить, что сделано хорошо;
- объяснить, почему это хорошо сделано;
- определить, что можно улучшить;
- направить на то, как можно улучшить [16].

Создание условий для предоставления обратной связи повысит результативность обучения.

4. Рекомендации по оцениванию урока/занятия

Предлагаются краткие рекомендации, на что необходимо акцентировать внимание при наблюдении урока/занятия педагога. Педагогам будут также полезны данные рекомендации при планировании и проведении урока/занятия.

Таблица 7. Содержание урока

Компоненты наблюдения	Описание и вопросы
План урока	<p>Постановка цели урока/занятия (конкретность, ясность, достижимость) в соответствии с целями обучения. Выбор учебного материала, приемов обучения, ресурсов, подходов формативного оценивания учебных достижений обучающихся в соответствии с целями обучения с учетом способностей.</p> <p><i>Вопросы:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Отражены ли цели и ожидаемые результаты обучения?</i> ✓ <i>Соответствует ли структура, этапы, время проведения урока/занятия целям и содержанию урока/занятия?</i> ✓ <i>Учтена ли направленность стратегии обучения, инструментов оценивания и ресурсов на развитие потребностей и исследовательских навыков обучающихся?</i> ✓ <i>Как запланировано использование ресурсов, ИКТ для улучшения понимания обучающимися содержания урока?</i>

	<p>✓ Как отслеживается продвижение обучающихся? Созданы ли условия для их обучения и развития?</p> <p>✓ Соответствуют ли методов и ресурсов обучения целям и ожидаемым результатам урока/занятия?</p> <p>✓ Связь этапов урока/занятия и их логическая последовательность?</p>
<p>Вовлечение обучающихся в обсуждение целей урока/занятия и процесс обучения</p>	<p>Направленность методов и материалов обучения на формирование познавательной активности обучающихся, формирование новых навыков и знаний. Влияние используемых стратегий и ресурсов обучения на развитие потребностей и исследовательских навыков обучающихся. Эффективность стратегий и инструментов оценивания, используемых для развития исследовательских навыков обучающихся.</p> <p>Вопросы:</p> <p>✓ Вовлекаются ли обучающиеся в обсуждение целей урока: как реализован этап целеполагания на уроке?</p> <p>✓ Понимают ли обучающиеся задачи, стоящие перед ними в ходе заданий на уроке? Уровень усвоения обучающимися нового материала?</p> <p>✓ Как учитываются способности обучающихся?</p> <p>✓ Насколько эффективны задания для достижения целей обучения и для развития способностей и исследовательских навыков обучающихся?</p> <p>✓ Каковы причины возникших трудностей в преподавании и обучении обучающихся?</p>
<p>Использование ресурсов</p>	<p>Использование ресурсов на уроке/занятии.</p> <p>Вопросы:</p> <p>✓ Обеспечены ли обучающиеся необходимыми материалами, ресурсами, информацией, позволяющими успешно справиться с предложенными заданиями?</p> <p>✓ Используются ли актуальные ресурсы?</p> <p>✓ Как ресурсы способствуют развитию исследовательских навыков?</p> <p>✓ Насколько эффективны ресурсы для достижения целей обучения и для развития способностей обучающихся?</p> <p>✓ Как использованные цифровые образовательные ресурсы способствовали расширению и углублению понимания темы урока?</p>
<p>Оценивание</p>	<p>Организация процесса оценивания. Деятельность педагога направлена на наблюдение за результатами обучения обучающихся; вовлечение обучающихся в разработку четких и понятных им критериев оценивания для продвижения их результатов обучения на данном уроке/занятии; определение обучающимися своих трудностей (что удалось/не удалось, и</p>

	<p>почему); составление педагогами собственных форм (инструментов) оценивания (в том числе с помощью веб-сервисов для осуществления оценочной деятельности).</p> <p><i>Вопросы:</i></p> <p><i>Помогает ли оценивание обучающемуся определить сильные и слабые стороны собственного обучения и действия для его улучшения?</i></p> <p><i>Как организуется процесс само- и взаимооценивания?</i></p> <p><i>Как отслеживается прогресс каждого обучающегося и предоставляется обратная связь (педагога и обучающихся)?</i></p> <p><i>Как вовлечение обучающихся в процесс оценивания повлияло на их учебные достижения в ходе урока/занятия?</i></p>
Рефлексия	<p>Рефлексия. Организация завершения урока/занятия.</p> <p><i>Вопросы:</i></p> <p><i>✓ Как организована рефлексия обучающихся в ходе урока/занятия и на этапе его завершения?</i></p> <p><i>✓ Направлена ли рефлексия на осознание способов достижения поставленных целей урока/занятия?</i></p> <p><i>✓ Предусмотрена ли педагогом рефлексия настроения и эмоционального состояния обучающихся, рефлексия деятельности, рефлексия содержания учебного материала?</i></p>

Далее рассмотрим написание эссе.

Написание эссе

Написание эссе - это выражение педагогами своей точки зрения, мыслей в письменной форме в рамках одной темы. Для этого составляется план. Если у педагога сформирован навык написания эссе, то можно написать эссе без плана. Чтобы правильно написать эссе, важно знать его структуру. Эссе состоит из введения, параграфов, в которых аргументируется точка зрения автора (основная часть) и заключения, в котором резюмируется общая мысль.

Введение

В этой части излагается, как дальше будет развиваться основная идея темы или мысль автора. Вводная часть может содержать понятие проблемы и ее значение, риторический вопрос, цитирование и т. д. Содержание вводной части рекомендуется развивать в следующих направлениях:

- раскрыть тему и цель эссе;
- заинтересовать читателя;
- написать позицию автора по теме;
- изложение того, как автор аргументирует свою позицию.

Введение

В этом разделе излагается как дальше будет развиваться основная идея темы или мысль автора. Вводная часть может содержать понятие проблемы и ее значение, риторический вопрос, цитирование и т. д. Содержание вводной части рекомендуется развивать в следующих направлениях:

- раскрыть тему и цель эссе;
- заинтересовать читателя;
- написать позицию автора по теме;
- описание того, как автор аргументирует свою позицию □

Основная часть

Эта часть обычно состоит из двух или более абзацев. В основной части идея автора представлена через тезис, каждый тезис подкрепляется доказательствами. В каждом абзаце рассматривается один тезис, мнение автора подкрепляется доказательствами (фактами, статистикой). Обычно абзац в основной части состоит из нескольких подразделов:

- тезис (обоснованное мнение);
- доказательство (источники, факты, использованные для доказательства тезиса);
- заключение (частичный ответ на главный вопрос).

Первое предложение абзаца начинается с тезиса, в котором выражается авторская точка зрения. В следующих предложениях представляются доводы (аргументы), обосновывающие такое мнение. Аргументы включают факты, призванные убедить читателя в истинности точки зрения. При этом статистика, жизненные примеры, результаты различных исследований, мнения ученых, последствия явлений и событий и т. д. Считается, что личное мнение автора, голые факты доказательствами не являются.

Заключительная часть

Последний абзац подводит итог вопросам, обсуждаемым в основном разделе.

Состоит из предложений, выражающих заключение. Это главное
 Все выводы, представленные и сопровождаемые в разделе, объединены. В
 последнем абзаце проблема переформулируется и принимается
 окончательное решение.

Критерии оценки эссе

	ЭССЕ (не более 500 слов)	
	Раскрытие темы эссе	
1.	Тема полностью раскрыта	3
2.	Тема частично раскрыта	1
Аргументы в поддержку своей позиции		
3.	Использует результаты личных исследований	3
4.	Педагогические теории или концепции	2
5.	Использует известные факты	1
6.	Логичность и последовательность, наличие выводов	
7.	Структура соответствует норме (наличие введения, основной части и заключения)	3
8.	Эссе логично и последовательно, но не содержит выводов.	2
9.	В эссе нет логической последовательности	1

С подробной информацией об эссе можно ознакомиться на официальном сайте Национальной академии образования имени Алтынсарина в рекомендациях «Методическое сопровождение педагога организаций образования»: <https://uba.edu.kz/qaz>

Заключение

Во второй части рассмотрены качественные и количественные показатели оценки работы участника конкурса на присвоение звания «Лучший педагог» и показаны какими инструментами оценивается труд педагогов. Были даны разъяснения по каждому параметру оценки. Было указано, в каком порядке будут загружаться документы. Кроме того, в качестве вспомогательного средства для педагогов были размещены кейсы педагогов-победителей.

Надеемся, что педагог достигнет успеха, если будут действовать в соответствии предложенным шагам.

Удачи каждому участнику!

3 Методические рекомендации

В этом разделе еще раз напоминаем о порядке и этапах проведения конкурса.

Важно знать!

Конкурс состоит из трех этапов:

- 1) I этап - районный, городской (города областного, республиканского значения) уровень;
- 2) II этап - областной (города республиканского значения и столица) уровень;
- 3) III этап – республиканский уровень.

Условия конкурса

- ✓ Конкурсные материалы должны соответствовать требованиям;
- ✓ Достижения обучающихся и педагогов должны быть в соответствии с приказом министра образования и науки № 514;
- ✓ Работы, не прошедшие первый этап конкурса, не проходят на второй этап.

Призовой фонд конкурса
1000 МРП

Победители конкурса «Лучший педагог» помимо денежного вознаграждения получают звание «Лучший педагог» и награждаются нагрудным знаком «Лучший педагог».

Конкурсные материалы оцениваются экспертной комиссией.

Требования к участникам конкурса :

ВАЖНО ЗНАТЬ!

В конкурсе по присвоению звания "Лучший педагог" участвуют педагоги организаций образования, являющиеся штатными педагогами организаций образования

На момент предоставления документов для участия в Конкурсе должны иметь непрерывный педагогический стаж не менее пяти лет (далее – участник Конкурса).

Участниками Конкурса могут быть педагоги, имеющие лучшую педагогическую практику и достижения обучающихся международного, республиканского и областного уровня

Условия и требования к участникам, которые необходимо придерживаться:

Достижения обучающихся и педагогов организаций образования за последние 3 года

Одно видеозанятие длительностью 7 (семь) минут (для педагогов дошкольных организаций образования), видеоурок (видеозанятие) длительностью 15 (пятнадцать) минут (для педагогов организаций среднего, специального, дополнительного образования, технического, профессионального и послесреднего образования) с предоставлением плана урока (занятия),

Трансляция передового педагогического опыта (видеоролик длительностью до 5 (пять) минут) в соответствии с требованиями и техническими условиями к видеоролику по форме согласно Приложению 3 Правил присвоения звания «Лучший педагог»

Эссе не более 500 (пятьсот) слов на тему, определяемой Министерством

Согласно вышеуказанному порядку и условиям участник Конкурса загружает свои документы/материалы на платформу, рекомендованную Министерством просвещения РК.

РЕКОМЕНДАЦИИ для педагогов дошкольных организаций (далее ДО)

В конкурсе присвоения звания «Лучший педагог» также принимают участие педагоги дошкольных организаций и при прохождении первых двух этапов Конкурса направляются на республиканский этап.

Условия конкурса

Согласно требованиям конкурса в достижениях педагогов дошкольных организаций-участников зачисляются следующие результаты:

- Международного уровня;
- Республиканского уровня в соответствии приказу Министра образования и науки №514;
- Учитываются результаты конкурсов Института раннего развития детей Министерства образования Республики Казахстан (далее - Институт).

В приложении 4 Правил присвоения звания «Лучший педагог», утвержденных приказом Министра образования и науки РК от 16 января 2015 года № 12, приведены качественные и количественные показатели оценки работы участника. Среди показателей прописано, что кроме достижений на международных олимпиадах учитываются результаты олимпиад/конкурсов Института.

Правила конкурсов Института размещены на сайте на <http://irrd.kz/> . Он включает в себя следующие конкурсы, в которых учащиеся могут участвовать самостоятельно или вместе с родителями:

1. «День мужества и мастерства» творческий конкурс по разным видам детской деятельности по случаю праздника Наурыз.
2. «Бабушка, мама и я» праздник Дня матери для привития семейных и национальных ценностей.
3. Республиканский конкурс «Я - исследователь» для детей дошкольного возраста.
4. Республиканский конкурс детского творчества (танцы, пение, выразительное чтение и др.) «Өнерлі бала».
5. Творческий конкурс «Мой родной язык – моя гордость» - празднование Дня языков народа Казахстана.
6. Конкурс патриотической песни ««Ән шырқайық бәріміз» ко Дню Республики.
7. Конкурс видео, фоторепортажей «Қызыққа толы сәттер» при организации летнего оздоровительного периода.
8. Конкурс по организации книжного уголка «Балаларға базарлық».
9. Конкурс ««Әкем – асқар тауым» .

Воспитатели дошкольных организаций, участвующие в республиканских конкурсах «Лучший воспитатель дошкольной организации» и «Методист года дошкольной организации», которые включены в перечень, утвержденный приказом Министра образования и науки Республики Казахстан № 514 от 7 декабря 2011 года продемонстрируют свои достижения в профессиональной педагогической деятельности, свою работу с детьми, смогут показать результаты совместной работы с родителями. Вместе с тем важно знать, что в перечне указанного Приказа № 514 есть и другие виды общих олимпиад, в

которых принимают участие воспитатели дошкольных организаций. Предлагается перечень мероприятий по творческому мастерству учителей:

11. «Лучший воспитатель дошкольной организации»;
12. «Методист года дошкольной организации»;
13. Республиканский конкурс «Лучший психолог года»;
14. Республиканский конкурс «Лучшая авторская программа»;
15. Республиканский конкурс «Фестиваль педагогических идей»;
16. Эстафета лучших педагогов страны «Виртуалды Білім беру бағыты шеңберінде / В рамках направления: Виртуальное образование»;
17. Защита проектов;
18. Социальные идеи и проекты;
19. Лучшая авторская программа;
20. Национальные спортивные игры (тоғызқұмалак, асық ату).

Требования к участникам конкурса:

Педагогический стаж участников должен быть не менее 5 лет.

Представленный материал участника будет:

- размещен на сайте, в печатных изданиях, в интернет-СМИ и других источниках СМИ ;

- участник дает согласие на публичное распространение, размещение в сети Интернет, включение в творческие проекты, публикацию в СМИ.

Присланный материал не рецензируется и не возвращается.

Требования к конкурсным материалам:

На конкурс предоставляются видеоролики (видеозаписи), видеоролики, соответствующие тематике Конкурса.

1. Минимальное разрешение – 720 x 480 (12:8 см).

2. Продолжительность видео занятия для дошкольных организаций образования – 7 (семь) минут.

3. Продолжительность видео урока (занятия) для организаций среднего, специального, специализированного, дополнительного образования, технического, профессионального и послесреднего образования – 15 (пятнадцать) минут.

4. Продолжительность видеоролика по трансляции лучших практик до 5 (пять) минут. Оформление информационной заставкой с именем педагога. Использование при монтаже и съемке видеоролика специальных программ и инструментов (на усмотрение педагога). Участники сами определяют жанр видеоролика (репортаж, видеоклип). Озвучивание видеоролика воспроизводится от первого лица (участника конкурса). В монтаже видеоролика можно использовать специальные программы и инструменты, фотографии, видеофрагменты, специальные эффекты, фоновую музыку.

На конкурс не принимаются ролики рекламного характера, оскорбляющие достоинство и чувства других людей, не соответствующие теме.

Содержание видеоролика показывает пути и методы трансляции лучших практик.

Фрагмент видеоурока (видеозанятия), а также видеоролик по трансляции лучших практик загружаются на видеоплатформах YouTube (ютуб), с размещением ссылки в информационной системе Министерства.

Общие требования, которые необходимо соблюдать:

- организация учебного процесса в интересной игровой форме;
- использование современных инновационных технологий;
- создание комфортной среды для обучающихся, разработка материала, его эффективное использование;
- соблюдение санитарно-гигиенических норм;
- демонстрация учебной деятельности через интегрированную игру (взаимосвязь разных видов деятельности, содержание);
- активизация познавательной деятельности детей (методы и методики);
- безопасность образовательной среды.

Документы (материалы) загружаются в информационную систему Министерства участниками Конкурса в сроки, указанные в объявлении о проведении Конкурса.

При обнаружении плагиата в представленных документах (материалах) Комиссия информирует педагога об отстранении от дальнейшего этапа Конкурса. Уведомление в произвольной форме направляется в организацию образования по месту работы педагога.

В Конкурсе оценивается работа каждого педагога отдельно, недельная циклограмма работы должна принадлежать только одному автору.

Материалы, не соответствующие этим требованиям, не будут оцениваться.

Критерии и показатели оценки работы кандидатов (5 баллов)

№	Критерии	№	Показатели
1	Оценка профессионального мастерства и достижений педагога	1.1	Наличие дипломов международных/республиканских/региональных конкурсов профессионального мастерства за последние 3 (три) года
		1.2	Разработка и внедрение авторских программ, учебно-методических комплексов, методических материалов (за последние 3 года), утвержденных учебно-методическим советом (республиканским/областным, городов республиканского значения и г. Астаны)
		1.3	Имеются публикации в сборниках международных/республиканских/региональных научно-практических конференций или республиканских/региональных СМИ в области

			образования и обучения.
		1.4	Наличие наград и поощрений государственного/ведомственного/областного и городов республиканского значения и столицы
2	Развитие творческих инициатив и стимулирование педагогов к инновационной деятельности	2.1	Участие в организации и проведении семинаров, мастер-классов, конференций на республиканском/областном и городов республиканского значения и столицы
3	Достижения учеников за последние 3 года	3.1	Наличие дипломов детских конкурсов и исследовательских проектов (городов областного и республиканского значения и столицы)
4	Эссе (не более 500 слов)	4.1	Раскрытие темы. Использует результаты своего исследования
		4.2	Логичность и последовательность, наличие выводов

Таблица оценки организованной / игровой деятельности

ФИО учителя	ФИО наблюдателя
Группа/класс	Дата _____
Соответствие задачи организованной/игровой деятельности возрасту ребенка и Типовому учебному плану дошкольного воспитания и обучения	мнение
Создание условий для поощрения воспитанников	
Содержание организованной/игровой деятельности соответствует задачам	
Развитие исследовательских навыков соответствует возрасту ребенка.	
Отмечает достижения воспитанников	
Вовлекает воспитанников в процесс самооценки и взаимной оценки соответствующий возрасту	
В группе/классе организована развивающая среда для учащихся	
Использует разные виды работ в процессе организованно-игровой деятельности, направленной на усвоение материала: групповую, парную или индивидуальную работу.	
Воспитанники обеспечены дидактическими и развивающими материалами.	
На практике развивает навыки	
Заинтересованность и вовлеченность воспитанников в организованную/игровую деятельность	
Для вовлечения воспитанников использует двигательную активность	

и благоприятную среду в групповых/классных помещениях	
Использует личностно-ориентированные подходы	
Слушает воспитанников, поддерживает их интересы	
Использует ИКТ и инновации	
Дополнительные элементы контроля:	
Отзывы и предложения:	

Воспитательно-учебный процесс в дошкольных организациях осуществляется на основе:

- перспективного плана;
- циклограммы;
- мониторинга развития ребенка.

Педагоги дошкольного образования, участвующие в Конкурсе, не разрабатывают и не пишут краткосрочный план, а заполняют циклограмму, составленную на основе годового перспективного плана.

Циклограмма составляется каждую неделю, обеспечивает выполнение повестки дня от приема детей, проведения различных детских мероприятий, прогулок, организации дневного сна, то есть до возвращения детей домой.

Структура циклограммы строится в соответствии с повесткой дня.

Требования к планированию циклограммы:

- определение видов деятельности, проводимых с детьми в соответствии с задачами организованной деятельности перспективного плана на каждый день недели;

- передача содержания программы при проведении каждого вида деятельности с соблюдением принципа последовательности и преемственности;

- использование инновационных технологий, методов и приемов в воспитании и обучении детей;

- создание комфортной предметно-развивающей среды для организации детской деятельности (разделение на зоны интереса и рассмотрение ее доступности для детей, максимальное использование ее возможностей).

Обучение в дошкольных организациях осуществляется следующим образом:

- по перспективному плану ;
- циклограмме;
- реализуется путем наблюдения за развитием ребенка.

Циклограмма обеспечивает выполнение распорядка дня, начиная с приема детей, организации различных детских занятий, прогулки, организации дневного сна, то есть до возвращения детей домой.

Структура циклограммы создается в соответствии с **повесткой дня** .

Требования к планированию циклограммы:

- определить виды деятельности, проводимой с детьми, согласно задачам организованной деятельности в Перспективном плане на каждый день недели;
- обеспечение содержания программы при соблюдении принципа последовательности и преемственности в выполнении каждого вида деятельности;
- использование инновационных технологий, методов и приемов в воспитании и обучении детей;
- создание комфортной материально-развивающей среды для организации детской деятельности (разделение на направления по интересам и учет ее доступности для детей, максимальное использование ее возможностей).

Таблица циклограмм воспитателя дошкольной организации

(Приложение 2.2 Приказа № 130 МВД КР)

Образец повестки дня	Понедельник	Вторник	Среда	Четверг	Пятница
Прием детей					
Беседа с родителями, консультация					
Самостоятельная деятельность детей (медленные игры, настольные игры, изобразительная деятельность, чтение книг и другие занятия)					
Утренняя зарядка					
Завтрак					
Подготовка к организованной акции					
Таблица организации образования по организованной деятельности					
2- завтрак					
Подготовка к прогулке					
Прогулка					
Возвращение с прогулки					
Обед					
Дневной сон					
Постепенно просыпание ото сна, меры по охране здоровья					
Полдник					

Самостоятельная деятельность детей (медленные игры, настольные игры, изобразительная деятельность, чтение книг и другие занятия)					
Индивидуальная работа с детьми.					
Подготовка к прогулке					
Прогулка					
Возвращение с прогулки					
Ужин					
Самостоятельная деятельность детей (медленные игры, настольные игры, изобразительная деятельность, чтение книг и другие занятия)					
Уход детей домой					

Таблица циклограмм воспитателя ДО

(Приложение 2.3 Приказа № 130 МОН КР)

Циклограмма воспитательно-образовательного процесса

Дошкольная организация (детский сад/дошкольный мини-центр)

Группа _____

Возраст детей _____

На какой период составлен план (указать дни недели, месяц, год) _____

Примерный режим дня	Понедельник	Вторник	Среда	Четверг	Пятница
Прием детей					
Беседа с родителями или другими законными представителями ребенка, консультации					

Самостоятельная деятельность детей (игры малой подвижности, настольные игры, изодетельность, рассматривание книг и другие)					
Утренняя гимнастика					
Завтрак					
Подготовка к организованной деятельности (далее - ОД)					
ОД по расписанию дошкольной организации					
2-ой завтрак					
Подготовка к прогулке					
Прогулка					
Возвращение с прогулки					
Обед					
Дневной сон					
Постепенный подъем, оздоровительные процедуры					
Полдник					
Самостоятельная деятельность детей (игры малой подвижности, настольные игры, изодетельность, рассматривание книг и другие)					
Индивидуальная работа с детьми					

Подготовка к прогулке					
Прогулка					
Возвращение с прогулки					
Ужин					
Самостоятельная деятельность детей (игры малой подвижности, настольные игры, изобразительность, рассматривание книг и другие)					
Уход детей домой					

РЕКОМЕНДАЦИИ для педагогов организаций среднего образования

Требования к материалам Конкурса:

1) грамотность и методическое обеспечение краткосрочных планов уроков, разработки классных часов, внеклассных мероприятий;

2) обязательное соответствие краткосрочных планов календарному плану и ГОСО;

3) 15-минутный видеоролик занятия и видеоролик по трансляции лучшей педагогической практики должны быть качественно подготовлены в соответствии с приведенными выше требованиями к видеороликам;

4) соблюдение авторских прав (запрещается полное или частичное копирование работ других авторов; у участников, в материалах, обнаруженных плагиат, отстраняются от конкурса);

5) краткосрочный план должен принадлежать только одному автору, так как на Конкурсе оценивается работа каждого педагога в отдельности.

Материалы, не соответствующие этим требованиям, не будут оцениваться, засчитываться, так как не будут ставиться баллы.

Использование активных методов в процессе обучения

Активные методы обучения представляют собой педагогические методы и набор методов обучения, направленных на создание условий для стимулирования самостоятельного, активного и творческого развития обучающихся в течении всей познавательной деятельности на уроке/занятии. Педагог, структурируя урок, понимает, для чего, что и как преподавать. При выборе активных методов рекомендуется обратить внимание на:

- связь с содержанием темы;
- содействие достижению целей обучения;
- соответствие целям каждого этапа урока/занятия;
- соответствие познавательным потребностям обучающихся.

Примеры применения активных методов обучения на разных стадиях урока/занятия.

Применение активных методов на стадии «Вызова»:

- формирование психологической атмосферы;
- повышение познавательного интереса;
- вовлечение всех, мотивация к обучению;
- связь имеющихся (предыдущих) и новых знаний;
- прогнозирование темы, содействие определению целей и задач урока/занятия.

«Мозговой штурм», «Корзина идей», «Кластер», «ЗХУ», «Инсерт», «Бортовой журнал», «Тонкие и толстые вопросы», «Вопрос-ответ», «Письмо», и т.п.

Применение активных методов на стадии «Осмысление»:

- самостоятельная деятельность;
- сбор информации, выбор, анализ, аргументация;
- исследовательская деятельность;
- практическая деятельность;
- сравнивать, отличать;
- развитие навыков применения;
- принятие решений и заключений.

«Синквейн», «Мозаика», «Диалог», «Полилог», «ЗХУ», «Эссе», «Концептуальная карта», «ДЖИГСО», и т.п.

Применение активных методов на стадии «Рефлексия»:

- обобщение знаний;
- анализ достижения целей обучения;
- определение трудностей;
- определение способов решения на следующем уроке/занятии.

«Рефлексивные вопросы», «Бортовой журнал», «Закончи предложение», «Инсерт», «ЗХУ», «Эссе», «ПОПС», и т.п. [17].

Использование ресурсов информационно-коммуникационных технологий

Информационная коммуникационная технология является действенным инструментом, помогающим педагогам в преподавании, позволяющим облегчить объяснение и обеспечить понимание нового материала. Следовательно, важно, чтобы педагоги тщательно обдумывали использование ИКТ в обучении. Постоянное использование таких обучающих средств как презентация в формате Power Point снижает стремление к познанию, между тем большинство педагогов применяют только презентацию в качестве обучающего ресурса. Для достижения образовательных результатов важно использование собственных цифровых образовательных ресурсов, которые учитывают потребности, и сетевых ресурсов для совместной работы обучающихся.

Использование готовых цифровых образовательных ресурсов

Современные технологии обучения широко внедряются в нашу жизнь, имеется множество готовых цифровых образовательных ресурсов, они размещены, например, на платформах Bilimlang.kz, Smk.kz. Демонстрация видео, визуализация моделей конкретных проблем или событий в жизни, демонстрация различных подходов к использованию интерактивной учебной программы и т. п., педагог может выбирать различные формы предоставления информации.

Использование собственных цифровых образовательных ресурсов

В качестве цифровых образовательных ресурсов можно использовать электронные учебники, видеоклипы, статистические или динамические модели, объекты виртуальной реальности и интерактивных моделей, звукозаписи, картографические материалы, символные объекты. Презентация, которую педагог заранее адаптировал к предмету, может привлечь внимание обучающихся к каким-либо иллюстрациям, данным, формулам и при изучении нового материала, заменять классную доску. В презентации можно установить звук, анимацию, видео. Презентации, сопровождающие анимацию, облегчают восприятие и запоминание материала. С помощью презентаций можно проводить тестовый контроль знаний. Особенно интересны различные обучающие игры. Сохранение мультимедийных презентаций удобно и при необходимости можно дополнить информацией.

Задействие сетевых ресурсов для совместной работы учащихся

Важно научить обучающихся создавать образовательные продукты, ресурсы оценивания, работать в виртуальной среде, использовать социальные сети как образовательные ресурсы. Программное обучение способствует не

только обучению учащихся, но и конструированию новых ресурсов. Например, с помощью кнопок управления можно сделать различные интересные игры, такие как: «Морская атака», «Своя игра», «Хочу все знать» и др. Кроме того, при использовании сетевых ресурсов для совместной работы учащихся My Test Pro, Kahoot.it, с помощью форм Google можно разрабатывать вопросы, составлять тесты.

Например, можно создать тест через сервис Google Forms-бесплатный инструмент с возможностью просмотра ответов респондента в таблицах. Для создания форм необходимо иметь почтовый ящик gmail, если он не существует, то необходимо пройти по ссылке и зарегистрироваться: <http://mail.google.com> при регистрации в Google создается лицевой счет, и это позволяет работать на его сервисах. Также для хранения файлов в облаке предоставляется 15 Гб, все документы, созданные на Google-диске, хранятся.

3.1 Подготовка краткосрочного плана

В приказе Министра образования и науки Республики Казахстан от 6 апреля 2020 года № 130 «Об утверждении перечня документов, обязательных для ведения педагогами организаций дошкольного воспитания и обучения, среднего, специального, дополнительного, технического и профессионального, послесреднего образования и их формы» представлен перечень обязательных документов для педагогов организаций образования [18]. В данном приказе указано, что педагоги всех учебных предметов ежедневно согласно расписанию ведут:

1) классный журнал для 1-4 классов, классный журнал для 5-11 (12) классов, журнал факультативных занятий, надомного обучения, журнал предшкольных классов (бумажный или электронный формат);

2) краткосрочный (поурочный) план (в бумажном или электронном формате word (ворд) или pdf (пдф));

один раз до начала учебного года разрабатывают:

1) среднесрочный (календарно-тематический) план по предметам (в бумажном или электронном формате word (ворд) или pdf (пдф));

2) план наставничества (в бумажном или электронном формате word (ворд) или pdf (пдф)). Основные задачи краткосрочного плана:

- определение цели урока;
- выбор содержания урока в соответствии с целью обучения
- изучение, систематизация отобранного учебного материала;
- подбор методов обучения и форм организации познавательной деятельности, направленных на создание условий для усвоения обучающимися учебного материала;
- использование оценивания деятельности учащихся .

Согласно подпункту 1) статьи 7 пункта 1 Закона Республики Казахстан от 27 декабря 2019 года № 293-VI «О статусе педагога» при

осуществлении профессиональной деятельности педагог добровольно выбирает способы и формы организации профессиональной деятельности.

В целом, образец краткосрочного плана приведен в приложении к перечню обязательных документов для педагогов организаций образования, в связи с чем предлагается данный образец.

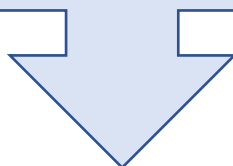
ОБРАЗЕЦ:

			Форма	
<hr/> (наименование организации образования) Краткосрочный (поурочный) план				
<hr/> (тема урока)				
Раздел				
Фамилия, имя, отчество (при его наличии) педагога				
Дата				
Класс		Количество присутствующих	Количество отсутствующих	
Тема урока				
Цели обучения в соответствии с учебной программой				
Цели урока				
Ход урока				
Этап урока/ Время	Действия педагога	Действия ученика	Оценивание	Ресурсы

Выше был представлен краткосрочный план(далее КСП), далее предлагаются этапы подготовки урока. Перед составлением КСП обратите внимание на следующее:

Определение условий обучения

- ✓ Учет условий формирования физической среды (например, количество учащихся, наличие необходимых условий в классе или его создание и т.п.)
- ✓ Учет интересов, знаний и навыков учащихся, а также индивидуальных возможностей или особых потребностей

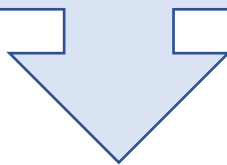

Критерии оценки краткосрочного плана

(По цели урока)

- сформулированы в соответствии с целями обучения;
- ориентирован на специфику дисциплины;
- В формате SMART (конкретный, измеримый, доступный) с учетом особых образовательных потребностей обучающихся

Критерии оценивания плана урока

(методы обучения)

- способствует достижению цели обучения;
- способствует вовлечению всех обучающихся в процесс обучения;
- обучение поддерживает индивидуальные и/или особые потребности учащихся.

Критерии оценивания плана урока

Критерии оценки плана урока

(Задание)

- соответствует целям обучения, критериям оценки, логическому мышлению в соответствии с уровнями навыков;
- способствует развитию функциональной грамотности;
- в соответствии с индивидуальными и/или особыми потребностями обучающегося.

В целом, любой педагог при подготовке к уроку должен обратить внимание на следующее:

- 1) условия обучения;
- 2) определить цель урока;
- 3) планировать учебную деятельность;
- 4) осмыслить и еще раз оценить КСП.

3.2 Рекомендации по подготовке видеоуроков и видеороликов педагогов в средних, профессионально-технических, послесредних образовательных организациях

В этом подразделе педагоги загружают свои видеоуроки в соответствии краткосрочному плану.

Продолжительность видеоурока для педагогов дошкольных организаций образования составляет семь минут, а для педагогов среднего, специального, дополнительного, технического, профессионального и послесреднего образования продолжительность видеоурока должна составлять 15 минут.

Процесс **разработки видео** в основном делится **на три этапа** .

1-й этап. Разработка концепции

Это шаг перед написанием сценария. Здесь рассматривается основная идея видео:

- Зачем нужен видеоролик?
- Какова его цель?
- Какой должен быть результат?

После того, как на эти вопросы будут даны ответы и определена основная идея, оформляется дизайн концепции.

2-этап. Разработка сценария видео.

Это очень сложный процесс. Потому что нужно в кратчайшие сроки показать обширную информацию. Поэтому на данном этапе педагогу приходится самому принимать решение – какие этапы урока будут записываться и какие методы будут использоваться в процессе обучения.

3-й этап. Разработка видеоролика.

Видеоролик состоит из нескольких частей. Например: начало, середина, конец. Поэтому педагогу лучше продумать, что будет сниматься в каждой части видео и какой части съемки будет отведено больше времени.

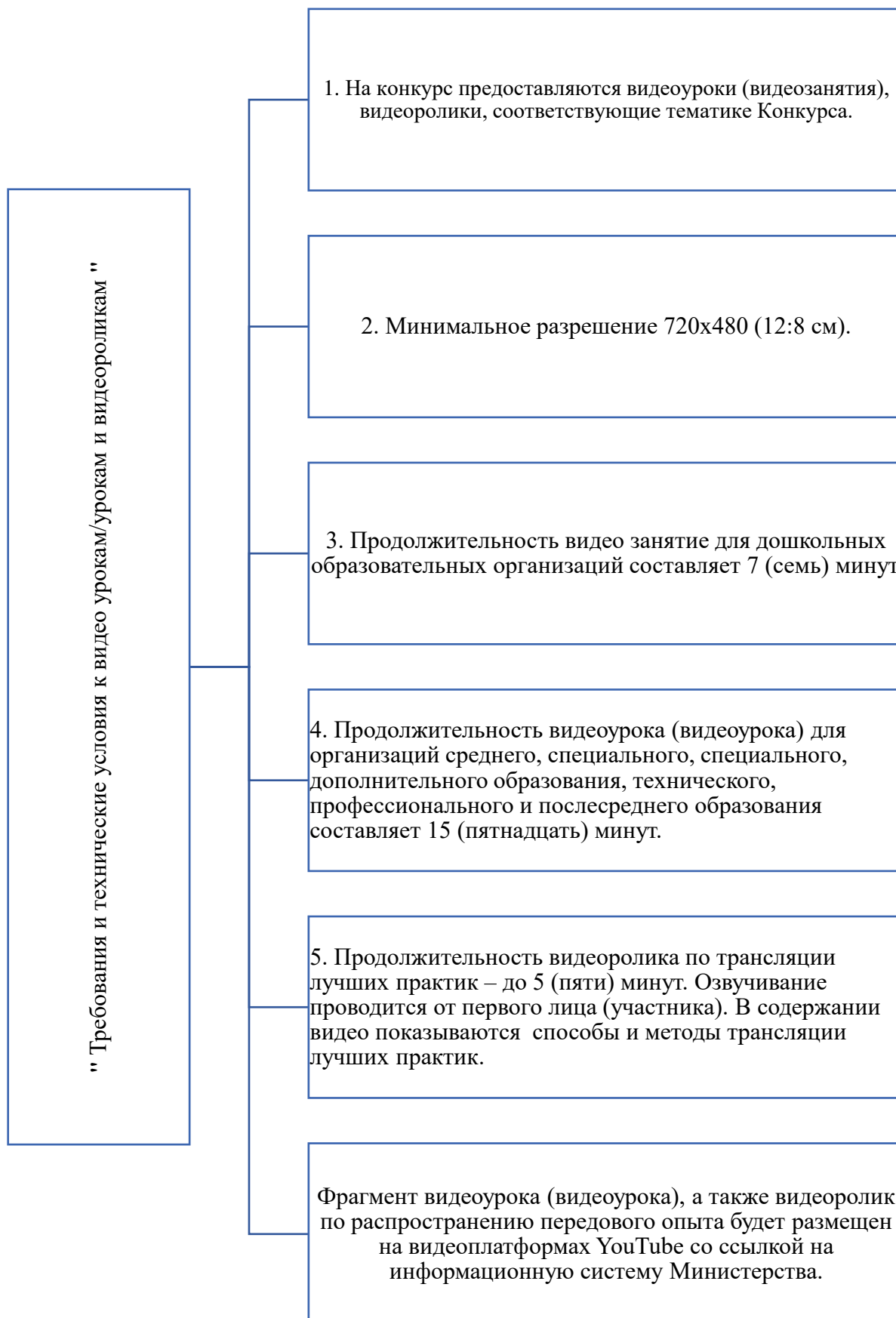
ВАЖНО ЗНАТЬ!

Перед созданием видеоролика педагогу необходимо продумать все этапы

В приложении 3 к Правилам присвоения звания «Лучший педагог» представлены требования и технические условия, предъявляемые к видеоурокам/чтениям и видеороликам по проекту трансляции передового педагогического опыта. Участники конкурса могут ознакомиться с требованиями

и условиями видеоурока по таблице 4.

Таблица 4. Требования и технические условия к видеурокам и видеороликам

В последние годы в Казахстане можно отметить большую роль цифровизации в жизни общества. Невозможно представить современного педагога, не использующего информационные технологии. Одним из инструментов этих технологий является видеоурок. Видеоурок участника Конкурса «Лучший учитель» позволяет определить систематическое использование учителем информационных технологий, электронных ресурсов и умение записывать видеоурок. Только те педагоги, которые регулярно и непрерывно используют информационные технологии, могут качественно записать и заснять урок, потому что их навык уже сформирован. У таких педагогов развит и навык работы перед видеокамерой. Такие учителя, готовясь к объяснению нового материала или какого-либо этапа урока, продумывают каждый свой шаг, каждое действие, каждый момент своей речи. Также важно подумать о том, где можно и нужно сделать паузу, обсудить с обучающимися некоторые вопросы и задать им вопросы. Продолжительность видеоурока к конкурсу не должна превышать 15 минут.

Сам видеоурок может быть разработан на разные типы урока. Например, различаются следующие типы уроков:

- объяснение нового материала;
- уроки по закреплению знаний, умений и навыков;
- урок обобщения и контроля знаний, умений, навыков.

На занятиях по объяснению нового материала видеоуроки помогают подать материал наглядно и понятно. С их помощью изменяется обучающий компонент – получение информации. Целью данного типа урока является обучение обучающихся новому материалу. При этом в процессе изучения нового материала возможно закрепление ранее изученного материала. Невозможно изучить новый материал не опираясь на предыдущий материал, не применяя каких-то новых правил. И, самое главное, обучающиеся не могут быть пассивными наблюдателями, они всегда принимают активное участие в организации учебного процесса на видеоуроках, демонстрируют свои знания, умеют использовать полученные знания в различных ситуациях. Также на видеоуроках можно наблюдать за их личностными качествами и манерами поведения.

Требования к видеоуроку:

- ✓ В титре видеоурока необходимо написать: ФИО автора, должность, место работы,
- ✓ Продолжительность: 7 минут видеосъемки для педагогов, работающих в дошкольных образовательных организациях и 15 минут для педагогов общеобразовательных организаций;
- ✓ Вставка в видео фрагментов чужих видеоуроков запрещена.
- ✓ Допускается только авторское озвучивание видео;
- ✓ Автор представляет свой собственный, авторский, самостоятельно разработанный материал.

Каждый педагог сам загружает на платформу 5-минутный видеоролик по трансляции передового опыта в соответствии с требованиями видео и техническими условиями, представленными выше. Поэтому предлагаем участникам оценочный лист видеоролика.

Распространение передового опыта (5-минутное видео)		
1.	<i>Актуальность</i>	
2.	Актуальность педагогической проблемы раскрыта полностью и содержит пути решения	
3.	Актуальность педагогической проблемы раскрыты, но пути решения предоставлены не в полной мере	
4.	<i>Частично раскрыта актуальность педагогической проблемы.</i>	
5.	<i>Актуальность педагогической проблемы не раскрыта</i>	
6.	<i>Доказательства эффективности лучших практик</i>	
7.	<i>Представление результативности лучших практик</i>	
8.	<i>Отсутствие эффективности</i>	
Ораторское мастерство		
1.	<i>Речь понятная, выразительная, эмоциональная</i>	
2.	<i>Речь монотонная и однообразная</i>	
<i>Использование иллюстративных материалов</i>		
4.	<i>Умелое использование иллюстративных материалов: презентаций, схем, рисунков, фотографий, видеомонтажа и т.п. б. (творческий подход)</i>	
5.	<i>Использованы иллюстративные материалы (только презентация)</i>	
6.	<i>Использование иллюстративных материалов, нераскрывающих тему</i>	

Согласно оценке видеоролика по трансляции лучших практик, представленной в таблице выше, участник Конкурса выявляет актуальность лучшей педагогической практики. Опыт должен соответствовать запросам общества, то есть, внедряя опыт, педагог должен знать какие знания, умения и навыки будут сформированы у обучающихся и тем самым показать эффективность педагогической практики. Необходимо также описать с помощью каких инструментов педагог добился результатов и успехов. Как были достигнуты результаты. Было бы уместно показать эффективность опыта - динамика качества обучения, рост активности обучающихся (приведение доказательств/фактов), количество участников предметных олимпиад, исследовательских проектов, конкурсов, повышение числа победителей.

Следующим показателем является манера речи педагога. Здесь педагог обращает внимание на дикцию, четкое, понятное, произношение слов. Эмоциональная речь, иногда участники волнуясь забывают об этом. Говорят невнятно, проглатывают слова. Поэтому во время урока педагогу следует обратить внимание на эти аспекты урока.

Заключение

Участники Конкурса загружают документы (материалы) в информационную систему Министерства в срок, указанный в объявлении о начале Конкурса.

Для участия в I этапе Конкурса участник представляет следующие документы (материалы) в электронном виде:

1) портфолио на языке обучения;

2) одно видеозанятие длительностью 7 (семь) минут (для педагогов дошкольных организаций образования), видеоурок (видеозанятие) длительностью 15 (пятнадцать) минут (для педагогов организаций среднего, специального, дополнительного образования, технического, профессионального и послесреднего образования) с предоставлением плана урока (занятия), а также трансляция передового педагогического опыта (видеоролик длительностью до 5 (пять) минут) в соответствии с требованиями и техническими условиями к видеоролику по форме согласно [Приложению 3](#) к настоящим Правилам;

3) эссе не более 500 (пятьсот) слов на тему, определяемой Министерством.

Оценивание вербальных и невербальных коммуникативных навыков педагога

Во время урока общение педагога с обучающимися также влияют на ход урока. Поэтому учителям важно знать виды общения. Прежде всего, давайте ознакомимся с определением общения. Общение — это акт взаимодействия с другими людьми и обмена идеями [19]. Различают два основных типа общения: вербальное и невербальное. В вербальном общении люди выражают свои мысли, идеи и чувства посредством устной или письменной речи.

Невербальное общение предполагает общение без использования слов. Невербальное общение может подчеркивать произносимые слова, но может также противоречить им.

Существует три основных аспекта невербального общения: тон голоса, язык тела и зрительный контакт, которые влияют на восприятие обучающимися нового материала или обмену идеями.

Например, **изменение тона голоса**, его темп и высота отражают ваши чувства. Это помогает обучающимся определить, что вы расстроены, сердиты или, наоборот, радостны., уверены в себе и т.д.!

Начните замечать, как ваш голос влияет на других, и попробуйте использовать тон голоса, чтобы показать, что и как вы хотите передать. Например, если вы хотите проявить интерес обучающихся к чему-либо в процессе урока, Проявите энтузиазм тоном голоса. Такие знаки не только выражают ваши чувства по поводу предмета; они также помогают вызвать интерес у учащихся, которые слушают вашу речь. Начните замечать, как ваш голос влияет на других, и попробуйте использовать тон голоса, чтобы показать, что и как вы хотите передать. Например, если вы хотите проявить интерес обучающихся к чему-либо в процессе урока, Проявите энтузиазм тоном голоса. Такие знаки не только выражают ваши чувства по поводу проблемы; они также помогают вызвать интерес у учащихся, которые слушают вашу речь

Язык тела

Язык тела — наиболее очевидная форма невербального общения. Это может многое рассказать обучающимся о том, что вы чувствуете. Если вы скрестите руки, значит, вам неинтересно происходящее. Следующий пример: ваша цель — выглядеть уверенно во время презентации. В этом случае вам следует обратить внимание на невербальные сигналы, которые заставляют других видеть вас надежным и способным. Если вы хотите показать, что вы уверены в себе, то вы сделаете следующие действия:

- Оставайтесь твердо на одном месте;
- Отведите плечи назад;
- Балансировка веса обеих ног.

Зрительный контакт

Зрительный контакт — еще один важный навык невербального общения. Когда люди не смотрят друг в друга, может показаться, что они избегают или пытаются что-то скрыть. Кроме того, обратите внимание на следующие детали зрительного контакта.

Эксперты по коммуникациям рекомендуют интервал зрительного контакта от трех до четырех секунд. Зрительный контакт должен быть естественным и комфортным для вас и других.

Заключение:

Движения тела и поза важны в вербальном общении, но мимика, взгляд, движения рта, жесты и личное пространство также являются важными компонентами общения. Поэтому важно, чтобы педагог обращал внимание на эффективное использование вербальной и невербальной коммуникации во время обучения.

! Обратите ВНИМАНИЕ!

- ✓ Цель урока должна быть конкретной, ясной и доступной;
- ✓ Используемые методы, система заданий, форма урока, содержание должно соответствовать возрастным и психологическим особенностям учащихся и целям обучения;
- ✓ Необходимо обратить внимание на эффективность использования методов и приемов, используемых в учебном процессе;
- ✓ Мотивация учащихся, их активность, рефлексивная деятельность обучающихся;
- ✓ Качество видео и дизайн;
- ✓ Поведение учителя;
- ✓ Культура речи;
- ✓ Отношение и взаимодействие с обучающимися;
- ✓ Уровень использования рисунков, таблиц, иллюстраций ;
- ✓ Виды работы с детьми с особыми образовательными потребностями;
- ✓ Понимание обучающимися учебного материала.

Материалы, присланные на Конкурс, не рецензируются, а участникам не предоставляется экспертное заключение.

Оценивание видеоролика по трансляции лучшей педагогической практики

(Требования к видеоролику, разработанному для трансляции передового педагогического опыта представлены во втором разделе)

Оценивание лучшей педагогической практики – это комплексная оценка результатов практической работы педагогов. Поэтому оцениваются актуальность и результативность лучшей практики.

Одним из важнейших задач для педагога является накопление собственного опыта, который приносит результат в процессе обучения и воспитания. Члены Комиссии конкурса присвоения звания "Лучший педагог" осуществляют независимую экспертизу видеоролика участников конкурса и изучают и анализируют материалы лучшей педагогической практики педагогов на предмет новизны и практической значимости. В таком случае предметом экспертизы членов комиссии являются:

- материалы лучшей педагогической практики педагогов;
- материалы обобщения лучшего педагогического опыта.

Поэтому одной из актуальных проблем для педагога является накопление лучшей педагогической практики. Для этого педагог ищет решение проблемы, которая его волнует в процессе обучения и воспитания, знакомится с литературой, делает обзор, посещает занятия коллег, изучает, рассматривает пути решения. В частности, совершаются следующие действия:

- выбирает методы и приемы учебного процесса;
- изучает их влияние на обучающихся в процессе занятий,
- наблюдает, анализирует;
- принимает решения.

Лучший педагогический опыт – это опыт, отвечающий социально-экономическим запросам общества, приносящий позитивные изменения в учебный процесс. Каждый педагог сознательно меняет свою деятельность с помощью различных средств для эффективности учебного процесса. В целом, лучший педагогический опыт – это опыт работы творчески работающего педагога, ориентированного на результат. Поэтому предлагается информация о том, как накапливается опыт, его виды.

В соответствии с приведенным выше определением передового опыта, педагог, изучая процесс своего обучения, замечает, как меняются мотивация и познавательные способности обучающихся, какие навыки у них формируются, понимает достижения и препятствия в своей работе. Осознавая возникающие в процессе своей работы проблемы, недостатки, рассматривает эффективные способы их устранения. Для этого знакомится с педагогической литературой. Изучает опыт коллег, научную литературу. Кроме того, посещая занятия коллег, сравнивает, определяет их преимущества, отличия, анализирует, исследует и делает соответствующие выводы. Обобщает материалы исследовательской работы, определяет, какие изменения произошли в процессе обучения и изучает, что повлияло на достижение результата. Например, к влияющим факторам можно отнести:

- изменения в содержании образования;
- методология, технология, методы учебно-воспитательного процесса;
- формы организации учебно-воспитательного процесса;
- инновации в системе управления в школе.

Виды инноваций: модификационные, комбинаторные, радикальные.

Модификационная инновация - совершенствование методов в педагогике.

Комбинаторная инновация – это сочетание элементов известных методов.

Радикальные: внедрение государственных стандартов образования в школе [20].

Выше была представлена информация, которую должны знать учителя. Но здесь следует отметить, что иногда не все педагоги могут преподнести и рассказать о своей успешной практике. Поэтому ниже отмечено, каким должен быть автор опыта и какие навыки следует в нем развивать.

Автор передовой педагогической практики – педагог -профессионал организации образования с высокоэффективным опытом работы. Педагог должен уметь давать советы, рекомендации другим коллегам по улучшению качества преподавания, созданию учебно-методических комплексов для занятий. Кроме того, разработчики программ должны уметь подготовить и предложить обоснования и методы улучшения преподавания и обучения. Они должны иметь опыт преподавания, а также некоторые базовые административные и координационные навыки.

ВАЖНО ЗНАТЬ!

Автор успешной педагогической практики должен иметь следующие навыки:

Коммуникативные навыки

Автор лучшего педагогического опыта умеет строить профессиональные отношения с коллегами и единомышленниками. Умеет рассказать иницировать свой передовой педагогический опыт, рассказать о его особенностях, преимуществах. Умеет объяснять письменно, устно, через диалог, делать презентации.

Навыки критического анализа и принятия решений

Автор умеет преподнести лучший педагогический опыт. А также умеет убеждать о преимуществах опыта, сравнивать с другими опытами и исследованиями, обосновать, что составляет отличие, успешность .

Навыки критического анализа и принятия решений

Автор должен уметь объяснить лучший педагогический опыт. А также умение доказывать и убеждать о преимуществах других методов обучения и других исследований, что составляет отличие, преимущество опыта.

Навыки лидерства и наставничества

Автор практики должен обладать лидерскими и наставническими навыками. Автор должен уметь конструктивно взаимодействовать с другими авторами и иметь организаторские навыки.

Кроме того, должен быть выработан навык разработки среднесрочного, краткосрочного плана, адекватное и глубокое знание образовательных программ, грамотный тайм-менеджмент (тайм-менеджмент) и организаторские способности. Звание «Лучший педагог» может быть присвоено только педагогу с высоким уровнем профессиональной компетентности.

Удачи всем участникам!

Заключение

Конкурс на присвоение звания «Лучший педагог» представляет собой конкурс по выявлению лучших педагогов среди участников. Этот Конкурс проводится с 2012 года. В настоящее время это важный инструмент повышения качества образования в школах и формирования состава педагогических кадров с высоким профессиональным уровнем. Кроме того, это является одним из источников повышения квалификации, трансляции лучшей педагогической практики.

Успешное прохождение Конкурса напрямую связано с педагогом-участником, так как от его подготовленности зависит и его успех. Каждый педагог-участник может добиться успеха только за счет накопленного опыта в ежедневной практике. То есть это предполагает в повседневной практике всестороннюю подготовку педагога к ежедневным урокам/занятиям, использование эффективных методов-приемов, форм проведения урока. Ежедневный анализ урока, его исследование, анализ, сравнение, чтение литературы, связанный с практикой: все эти шаги приведут педагога к успеху.

Для достижения результата на данном Конкурсе, прежде всего, педагогам необходимо ознакомиться с Правилами и условиями конкурса. После этого необходимо выявить соответствие требованиям, предъявляемым к участнику и провести подготовительную работу. Для этого необходимо рассмотреть качественные и количественные показатели оценки работы участника на присвоение звания «Лучший педагог». В частности:

- Результат национального квалификационного теста;
- Профессиональные навыки и достижения педагога;
- Достижения обучающихся/педагогов среднего, специального, дополнительного образования, технических, профессиональных и послесредних образовательных организаций за последние три года;
- Образовательная деятельность (занятие/урок) в дошкольных, средних, профессионально-технических, послесредних образовательных организациях;
- трансляция лучших практик;
- написание эссе.

Для эффективной подготовки педагогов к Конкурсу методистам и заместителям директоров организаций образования по учебно-методической работе следует организовать работу по разъяснению учителям Правил и условий проведения Конкурса. Кроме того и сами участники-педагоги должны быть мотивированы и стремиться к качественной подготовке. Только при такой непрерывной систематической работе педагог может добиться успеха. Данный Конкурс является инструментом, влияющим на поиск и творческое развитие педагогов и популяризации их лучшей практики на республиканском уровне.

Использованная литература

1. "Закон о статусе педагога" Закон Республики Казахстан от 2019 года 27 декабря № 293-VI.
2. Об утверждении Правил присвоения звания "Лучший педагог" Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 16 января 2015 года № 12
3. «Об утверждении Правил и условий проведения аттестации педагогов, занимающих должности в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего образования, образовательные программы технического и профессионального, послесреднего, дополнительного образования и специальные учебные программы, и иных гражданских служащих в области образования и науки» Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 января 2016 года № 83. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 29 февраля 2016 года № 13317.
4. «Об образовании» Закон Республики Казахстан от 27 июля 2007 года № 319-III.
5. «О государственных наградах Республики Казахстан» Закон РК от 1995 года 12 декабря N 2676;
6. Об утверждении отраслевой системы поощрения Министерства образования и науки Республики Казахстан Приказ и.о. Министра образования и науки Республики Казахстан от 8 августа 2013 года № 324. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 28 августа 2013 года № 8676.
7. Об утверждении Перечня республиканских и международных олимпиад и конкурсов научных проектов (научных соревнований) по общеобразовательным предметам, конкурсов исполнителей, конкурсов профессионального мастерства и спортивных соревнований и критерии их отбора Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 7 декабря 2011 года № 514. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 27 декабря 2011 года № 7355.
8. Бітібаева Қ. Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі. - Алматы, 1999
9. Бітібаева Қ. Әдебиет пәнін оқытудың тиімді жолдары (Мұғалімдерге арналған құрал). - Алматы: Рауан, 1990
10. Электронный ресурс: <https://melimde.com/ozipedagogikali-tejiribeni-zertteu-jene-taldau.htm>
11. Об утверждении государственных общеобязательных стандартов дошкольного воспитания и обучения, начального, основного среднего и общего среднего, технического и профессионального, послесреднего образования Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 5 августа 2022 года № 29031.

12. Методическое сопровождение педагогов организаций образования средних школ- г. Астана : НАО имени И.Алтынсарина, 2022. – 400 б.
13. Об утверждении Концепции развития дошкольного, среднего, технического и профессионального образования Республики Казахстан на 2023 – 2029 годы Постановление Правительства Республики Казахстан от 28 марта 2023 года № 249.
14. Методология системы критериального оценивания учебных достижений учащихся: Учебно-метод. пособие / О.И. Можяева, А.С. Шилибекова, Д.Б. Зиеденева. – Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2017.
15. VanTassel-Baska, Johnson, Дифференциация учащихся с высоким уровнем способностей в обучении иностранному языку, 2003г.
16. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED474306.pdf> OECD, Teachers for the 21st Century: Using evaluation to improve teaching 2013 p.33. (ОЭСР, Учителя XXI века: использование оценки для улучшения обучения, 2013, с. 33.).
17. Кругликов В. Н., Платонов Е. В., Шаронов Ю. А. Деловые игры и другие методы активизации познавательной деятельности. СПб.: «Изд. П-2», 2006.
18. Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту, орта, арнаулы, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы.Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 6 сәуірде № 20317 болып тіркелді.
19. Электронный ресурс: <https://socialskillscenter.com/the-difference-between-verbal-and-nonverbal-communication>
20. [Положение об экспертном совете. – Астана қ., 2020 ж.;](#)
21. Жаңашыл педагогтер іс-тәжірибелері. – Алматы,1991ж.;
22. Педагогикалық ізденіс. – Алматы, 1990. – 8-58; 58-100, 147,215-беттер.
23. Ұстазға рухани қуат керек. Р.Нұртазина туралы//Қазақстан мектебі, 1999. №1-2. 8-11-бет.
24. Кругликов В. Н., Платонов Е. В., Шаронов Ю. А. Деловые игры и другие методы активизации познавательной деятельности. СПб.: «Изд. П-2», 2006.
25. VanTassel-Baska, Johnson, Дифференциация учащихся с высоким уровнем способностей в обучении иностранному языку, 2003г. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED474306.pdf>
26. OECD, Teachers for the 21st Century: Using evaluation to improve teaching 2013 p.33. (ОЭСР, Учителя XXI века: использование оценки для улучшения обучения, 2013, с. 33.).

27. Компетенции в образовании: опыт проектирования: сб. науч. тр. / под ред. А.В. Хуторского. – М.: Научно-внедренческое предприятие «ИНЭК», 2007.

28. [Электронный ресурс].
URL: <http://festival.1september.ru/articles/623399/> О.Г. Приданникова. Развитие профессиональной компетенции

КЕЙС №1

учителя начальных классов КГУ «Комплекс «Детский сад-школа-гимназия №46» города Астана Е.И.Салахадиновой

- После прочтения Положения об участии я сформировала папки по своим документам, согласно перечня
- Отсканированные документы разложила по годам
- Обратилась за помощью к коллегам, с которыми работала и работаю родителям, детям, которых учила и учила на протяжении 30 лет. (необходимы были отзывы)
- Обратилась к администрации и коллективу с просьбой помочь. Со стороны коллектива и администрации получила сильную поддержку во всем. Озвучивала свои идеи, слушала советы всех.
- Кроме бумажных документов в 1 туре необходимо было снять ролик с урока на 15 минут и визитную карточку о себе.

Визитная карточка

- Обратилась к режиссеру (помогла администрация), чтобы помог воплотить идею фильма.

Сценарий – моя автобиография. Актеры – родители и учащиеся моих классов 2022 - 2023 учебного года. Ролик снимали в субботу, когда школа была пустая.

Урок на 15 минут (1 тур)

Проводила урок Естествознания. Тема Планирование и проведение эксперимента. Проводила опыт – наблюдение с окрашиванием листьев капусты и хризантем.

Класс разделила на 4 группы. Каждая группа выполняла задания по теме урока.

Особых трудностей не было.

Ролик по уроку монтировал родитель класса. 1 группа работала с интерактивной доской – составляла Пазл по алгоритму проведения эксперимента (проверка домашнего задания)

2 этап городской этап

После определения даты проведения открытого урока, созвонилась с администрацией школы, классным руководителем класса, где надо дать урок. Определилась с темой урока. Приехала в школу, посмотрела кабинет, аппаратуру.

Познакомилась с ребятами. Попросила помочь мне выиграть конкурс – помочь своими знаниями и активностью во время урока.

В чат класса через классного руководителя отправила сообщение о том, что завтра ребята будут участвовать в Республиканском конкурсе. Попросила о парадной форме на урок и бейджик с именами ребят.

Урок по учебному предмету «Естествознание»
Тема Путешествие яблока по организму (1 урок)

Проведение эксперимента с дольками яблок.

Использовала наглядность макет со съёмными внутренними органами.
Использовала 3D демонстрация программы mozaBook - Цифровое образование и обучение Mozaik.

Демонстрация мультфильма и презентации.

КГУ «Комплекс «Детский сад-школа-гимназия №46» города Астана
Краткосрочный план по естествознанию

Дата: 11.11.2022 г	ФИО учителя: Салахадинова Е.И.	
Класс: 3	Количество присутствующих:	Количество отсутствующих:
Раздел (сквозная тема):	Время. Человек	
Тема урока:	Путешествие яблока по организму.	
Цели обучения, которым посвящен урок:	3.2.3.2 - описывать роль системы пищеварения человека в получении энергии для жизнедеятельности 3.2.3.1 - определять расположение внутренних органов человека	
Критерии успеха (Предполагаемый результат):	Учащиеся будут: знать, как описывать роль пищеварения человека в получении энергии, необходимой для жизнедеятельности; определять органы пищеварения и называть их роль в получении энергии для жизнедеятельности; анализировать и описывать роль некоторых органов в процессе пищеварения	
Языковая цель	Основные термины: <i>пищеварение, слюна, пищевод, желудок, кишечник.</i>	

Этапы урока	Запланированная деятельность на уроке	Деятельность учащихся	Оценивание	Ресурсы
Начало урока	<p>Создание положительного эмоционального настроения: Мотивация.</p> <p>Добрый день дорогие мои друзья я благодарю вас, что мы с вами сегодня проведем урок, очень рада нашему знакомству. Знаю, что вы - очень активные и энергичные ребята. Всем нам желаю большой удачи!!!! Хорошее настроение,</p>	Приветствие	Словесное	Презентация

	<p>бодрость и улыбка обязательно нас сегодня помогут. - Вот и прозвенел звонок, начинается урок Повернитесь все назад, Гости там у нас сидят Мило улыбнитесь и тихонечко садитесь!</p>			
<p>Проверка домашнего задания</p>	<p>Проверка домашнего задания - Давайте отгадаем загадки и вспомним, какие органы у нас есть в организме.</p> <p>Отгадай загадку, убери орган с макета.</p> <p>День и ночь стучит оно, Словно бы заведено. Будет плохо, если вдруг Прекратится этот стук.</p> <p>Два воздушных лепестка, Розоватые слегка, Важную работу выполняют, Дышать нам помогают.</p> <p>Две фасолинки висят Ненужные вещества пропускают И удалять их помогают.</p> <p>Перечислите, пожалуйста, какие органы у нас остались на макете? (пищевод,</p>	<p>Отгадывают загадки</p> <p>=</p>	<p>Словесное</p>	<p>Презента ция</p>
<p>Исследовательс кая работа</p>				

<p>Домашнее Задание</p>	<p>Приятного аппетита!</p> <p>Расскажите, что происходило с яблоком, после того как вы его положили в рот. (Разжевали, смочили слюной, проглотили)</p> <p>Какие органы при этом участвовали? (язык, зубы) (Рассказывают о своих ощущениях)</p> <p>Как вы думаете, какой путь проходит в нашем организме яблоко?</p> <p>Ответы детей.</p> <p>Давайте проверим ваши догадки Работа с 3 D лаборатория</p> <p>- Скажите, пожалуйста, что помогло нашему кусочку яблочка безболезненно из ротовой полости попасть в пищевод (слюна)</p> <p>Откройте, пожалуйста, учебник на стр. 58, прочитайте статью и ответьте мне на вопрос Что такое слюна? Что такое пищеварение? И зачем человеку энергия?</p>			
------------------------------------	--	--	--	--

	<p>Ответы детей</p> <p>Физминутка</p> <p>А теперь время разминки Попрошу вас без запинки Все движения выполнять Друг за другом повторять Разомнём сначала шею (поворот головы) Горлышко теперь погреем(ладошками обнять горло) И погладим пищевод Сверху вниз и без хлопот Обнаружим нашу печень И желудок безупречен Вот такая наша схема Пищеварительной системы</p> <p>Работа вОткрываем тетради стр. 30</p> <p>Назовите органы пищеварения человека, запишите в тетради. (ротовая полость, глотка, пищевод, печень, желудок, толстый кишечник, тонкий кишечник)</p> <p>Вы смотрели научный фильм про органы пищеварения, но и герои мультфильмов могут Вам тоже</p>			
--	---	--	--	--

	<p>рассказать, как работает система пищеварения.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Где начинается путешествие? 2) Что там происходит? 3) Когда ты глотаешь, куда попадает еда? 4) Где пища распадается на мелкие кусочки? <p>- А сейчас небольшая самостоятельная работа.</p> <p>Взаимопроверка и взаимооценивание.</p> <p>Итог</p> <p>Какую цель мы поставили на сегодняшнем уроке?</p> <p>- Достигли ли мы этой цели?</p> <p>- Какие затруднения были у вас на уроке?</p> <p>- Что нужно сделать, чтобы эти затруднения не повторялись</p> <p>Назовите органы пищеварения,</p> <p>Опишите роль пищеварения человека в получении энергии, необходимой для жизнедеятельности.</p> <p>Домашнее задание стр. 58-59</p> <p>У кишечника и мозга есть необычная связь. Дело в том, что любые сильные эмоции сказываются на работе</p>			
--	--	--	--	--

	<p>пищеварения. Если человек злится или грустит, то это обязательно отразится на пищеварении. Поэтому, всегда кушаем мы с удовольствием и приятным настроением.</p> <p>Почему - получим больше энергии Получим больше энергии - Сделаем больше добрых дел Сделаем больше добрых дел Сделаем краше жизнь себе и окружающим. У каждого из вас на столе лежит по 3 яблочка Красное Желтое И зеленое яблочко Давайте украсим наше дерево добрых дел яблочками Если Вам было интересно и все понятно – красное яблоко Желтое яблоко – если остались вопросы по теме урока. Зеленое яблоко – было трудно</p>			
--	--	--	--	--

Наименование модуля: Дисциплина модуля	ООД. Математика	Номер урока	1
Наименование раздела:	Теория вероятности		
Тема занятия:	Основы теории вероятности		
Дата:	15.11.2022	Продолжительность:	45 мин
Место проведения:	Ауд № 34		
Целевая аудитория:	Группа		
Цель занятий:	Выработать умение находить вероятность элементарных исходов, используя классическую формулу, показать применимость свойств несовместных событий.		
Задачи занятий:	<p>1. Познакомить студентов с предметом теории вероятности и ее местом в системе научного познания мира, ввести понятия «исход», «вероятность», «совместные и несовместные события», научить применять полученные знания при решении задач.</p> <p>2. Создавать условия для формирования творческой активности и развития познавательного интереса.</p> <p>3. Воспитание ответственности за результат обучения.</p>		
Ожидаемые результаты:	Умеет вычислять задачи на нахождение вероятности элементарных событий, используя классическую формулу вероятности.		
Тип занятия:	Изучение нового материала		
Методы обучения, методические приемы, педагогические техники, педагогические технологии:			
Наглядный метод, практический метод			
Учебно-методическое обеспечение:	дидактический материал, ПК, Интернет, видеофрагмент		
Дополнительные источники (литература):			
Контактная информация преподавателя:			
_____ (подпись)		Тел.: +7 7014560239 _____ E-mail: _lenskiy87@mail.ru _____	

ПЛАН-КОНСПЕКТ УРОКА					
	Ход урока	Время (минуты)	Действия преподавателя	Действия слушателей	Учебные ресурсы и материалы
	1	2	3	4	5
1	Организационный этап	4	Проверка подготовленности студентов к уроку, организация внимания и внутренней готовности студентов, отметить студентов	Выполнение теста на внимательность.	План урока. Карточки с тестом
2	Мотивация к обучению	4	Определить цели и задачи урока совместно со студентами	Просмотр видео фрагмента. Установление цели и задачи урока	Видео фрагмент – парадокс Монти-Холла
3	Формирование новых знаний и способов деятельности	15	Рассказ об основных понятиях теории вероятности, значимости в профессиональной сфере	Составление краткого конспекта, участие в обсуждении новой темы	Презентация
4	Физминутка	2	Запуск видео	Выполнение упражнения	Фидеофрагмент «Коперфильд»
5	Закрепление новых знаний и способов деятельности	10	Постановка задачи, предоставление всех ресурсов для выполнения задания.	Выполнение практической работы на карточках	Карточки
6	Взаимопроверка	7	Зачитывание правильных ответов	Проверка карточки соседа	Карточки с ответами

6	Подведение итогов занятия и рефлексия	3	Выставление оценок за урок, проведение рефлексии.	Написать характеристик у уроку на карточке	Оценка знаний и рефлексия
---	---------------------------------------	---	---	--	---------------------------

СОДЕРЖАНИЕ

Введение.....	103
1. Краткий обзор конкурса.....	105
2. Правила присвоения звания «Лучший педагог».....	112
3. Методические рекомендации по подготовке к конкурсу на присвоение звания "Лучший педагог".....	148
Заключение	177
Использованная литература	178
Приложение.....	181

**«ҮЗДІК ПЕДАГОГ» КОНКУРСЫ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО КОНКУРСУ «ЛУЧШИЙ ПЕДАГОГ»**

Басуға 19.05.2023 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 12.

Подписано в печать 19.05.2023 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 12